

Ob zaključku polletja

Polletje je za nami, o neuspehih ne moremo govoriti, pohvaliti pa se tudi ne moremo. Znani so šele prvi grobi podatki za celoten SOZD, detajlne analize bodo sledile kasneje. Novi odnosi se le počasi razvijajo, v začetku leta pa so nekateri pojavi tudi precej prizadeli posamezne udeležence ter se bo vpliv teh čutil tudi ob koncu poslovnega leta.

Spet ugotavljamo, da je bila rast tako celotnega prihodka kot tudi dohodka pretežno rezultat inflacije, ne pa dejanske produktivnosti dela. Celotni prihodek se je povečal glede na lansko enako obdobje za 21%, dohodek pa za 28%. Večja rast dohodka ni rezultat boljšega gospodarjenja, ampak padca amortizacije, ki se ni povečala niti

toliko, kolikor se je celotni prihodek. Vzroke za padec amortizacije je iskati predvsem v prepočasnih rasti vlaganj v osnovna sredstva, kljub investicijam. Amortizacija postaja vse pomembnejši oziroma najpomembnejši element reprodukcijske sposobnosti, se pa iz leta v leto relativno manjša oziroma ne raste tako hitro kot celotni pri-

hodek oziroma dohodek. Amortizacija na eni strani, na drugi pa investicijska vlaganja, postajajo vedno bolj začaran krog, iz katerega ne najdemo rešitve. Amortizacija se uporablja tudi za reševanje drugih pomanjkljivosti pri poslovanju, vse do likvidnosti.

Relativna rast delitvenih razmerij v celotnem prihodu je sicer na prvi pogled zadovoljiva in se je dohodek povečal glede na lanski polletni za 28%, v njegovem okviru pa so se dvignile dajatve in prispevki za SIS in družbeno politične skupnosti ter druge obveznosti iz dohodka (mednje spadajo tudi obresti od kreditov) za 25%. Počasnejšo rast teh kategorij gre pripisati predvsem neznatni rasti obresti in drugih dajatev. Močno je narasel prispevek do delovne skupnosti skupnih služb, in sicer za 79%, v okviru celotnega SOZD. V absolutnem znaša polletni prispevek za skupne službe na vseh nivojih že 45,069 mio din, do konca leta se bo povzpela na 100 mio din ali 10 starih milijard. Na prvi pogled bi sklepali, da so se nam režijske službe neznansko povečale, dejansko gre pa le za to, da je velika večina upravnih služb na nivoju TOZD oziroma DO z reorgani-

zacijskimi ukrepi pridobila status skupnih služb. V okviru celotnega SOZD torej ne gre za nikakršno povečanje števila zaposlenih, pač pa za prekalifikacijo režijskih služb. Prispevek za delovno skupnost na nivoju TOZD ima značaj poslovnega stroška in je zaenkrat tretiran kot davčna olajšava, torej pomeni teh 45 milijonov davčno olajšavo za vse TOZD. Režijske službe na nivoju TOZD pa se financirajo direktno iz dohodka ter so tako relativno dražje kot tiste službe, ki se v okviru DO izoblikujejo v ločeno delovno skupnost. Kljub temu je treba kontrolirati obseg in rast skupnih služb ter njihovo racionalno poslovanje.

Pred delitvijo čistega dohodka še nekaj besed o amortizaciji nad predpisanimi stopnjami. V primerjavi z lanskim polletjem se je zmanjšala kar za 60% in znaša ob polletju komaj 905.000 din, kar za celotni SOZD sploh ne predstavlja pomembne postavke. Ker gre dejansko za sredstva, s katerimi razpolagajo TOZD, bi bilo umestnejše, da bi jo vključili v čisti dohodek, pa tudi tu ne bi pridobila na veljavi, ker je obdavčena in tako TOZD sploh nimajo interesa, da bi jo oblikovale, če pa že prosta sred-

stva oblikujejo, jih uvrstijo med poslovni sklad ali sredstva za razširitev materialne osnove združenega dela. Tako je še en reprodukcijski element, v preteklosti zelo pomemben, postal čisto zanemarljiva postavka, ki ji mnogi sploh ne posvečajo več nobene pozornosti.

Čisti dohodek se je povečal za 25%, torej manj kot dohodek, kar kaže, da dajatve iz dohodka v celoti naraščajo hitreje kot dohodek. Delitvena razmerja v čistem dohodku pa niso preveč vzpodbudna in udeleženci verjetno računajo na večjo rast dohodka v drugi polovici leta ter glede na to tudi na večje sklade ob koncu leta. Od čistega dohodka odpade skorajda tri četrtine na osebne dohodke (74%). Ostala četrtina, t. j. cca 160 mio din, je namenjena skladom, od tega za lastno uporabo TOZD približno 116 milijonov. Največjo rast pri skladih beležijo sklad skupne porabe, iz katerega financiramo topli obrok, ter sredstva skupne porabe za stanovanjsko gradnjo. Formirani skladi za te namene predstavljajo kar 56,5 mio din, kar je več kot tisti del poslov-

Nadaljevanje na 2. strani

Na prireditvi KZ Cerknica so se pomerili tudi kosci. Poročilo preberite na strani 4.

Foto: Jaro Novak

Naloge sindikalnega članstva pred 9. kongresom ZSS

Suzana Modrijan – sekretarka KO OOS SOZD

Sindikati: Vemo, kaj hočemo

Gradivo za razpravo v SOZD Mercator

V minulem štiriletnem obdobju, je bil sindikat SOZD Mercator po aktivnosti v središču vseh pomembnejših družbenih dogajanj v Mercatorju. Vključeval se je v vse pomembne družbenopolitične akcije, ki jih je uravnaval skupno in enotno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi tako v Mercatorju kot z družbenopolitičnimi organizacijami v občini in republiki. Priobčujemo pregled in oceno njegovih akcij kot sestavni del razprav pred kongresom ZSS.

Za čas med 8. in 9. kongresom Zveze sindikatov Slovenije je značilen razvoj samoupravljanja in političnega sistema. Dejstvo je, da ima slovenski narod v sožitju z drugimi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi jasno perspektivo svojega razvoja. V ospredje smo postavili Zvezo sindikatov kot množično družbenopolitično organizacijo, ki je sposobna strniti vse posamične in skupinske interese v urejenem sistemu samouprave socialistične demokratične družbe, obenem pa omogoča te interese usklajevati že v osnovnih organizacijah Zveze sindikatov. Organizacija sindikata dobiva drugačno vlogo, njen glas je čedalje močnejši. Nova vloga Zveze sindikatov temelji na Ustavi in določilih Zakona o združenem delu, po katerih sindikat ni več stranska dejavnost, ki naj skrbi za ozimnico in sindikalne izlete. Niso našteje vse naloge sindikata, toda Zakon o združenem delu zahteva bistveno drugačen odnos: sindikat opredeljuje kot nosilca najpomembnejših nalog. Zelo pomembna je dejavnost sindikata v TOZD, ki je odvisna od samega vodstva OOS in od aktivnosti komunistov v njej. Dejstvo je, da danes sindikat ni prisoten v celotnem delavčevem življenju. Kadar je aktiven, je

aktiven bolj v smislu socialne politike, manj pa s stališča krepitve vloge delavcev v političnem sistemu.

Delo našega sekretariata KO OOS (prej konference OOS) so usmerjali sklepi 8. kongresa ZSS ter konkretno opredeljevali s svojim vsakoletnim programom dela. Poseben poudarek v tem obdobju smo namenili uresničevanju stabilizacijskih ukrepov in začetku priprav na razpravo o Osnutku zakona o združenem delu. Od sprejetja ZZZD, ki je eden najpomembnejših zakonov na ravni federacije in predstavlja dejansko uresničitev nove ustave, ki smo jo sprejeli v začetku leta 1974, smo se člani sekretariata KO OOS aktivno vključevali v uresničevanje ZZZD, oziroma smo delali na sprejetih programih, katerih glavni nosilci smo bili skupaj s svetom ZK in KS OO ZSMS. Vplivali smo predvsem na področju oblikovanja nove samoupravne organiziranosti, pri sprejemanju samoupravnih splošnih aktov, pri sestavi novih samoupravnih organov in organov družbenopolitičnih organizacij, pri ustvarjanju vzdušja za spreminjanje odnosov. Iz naših temeljnih izhodišč smo razvili razprave v OOS v TOZD, katerih sklepi in

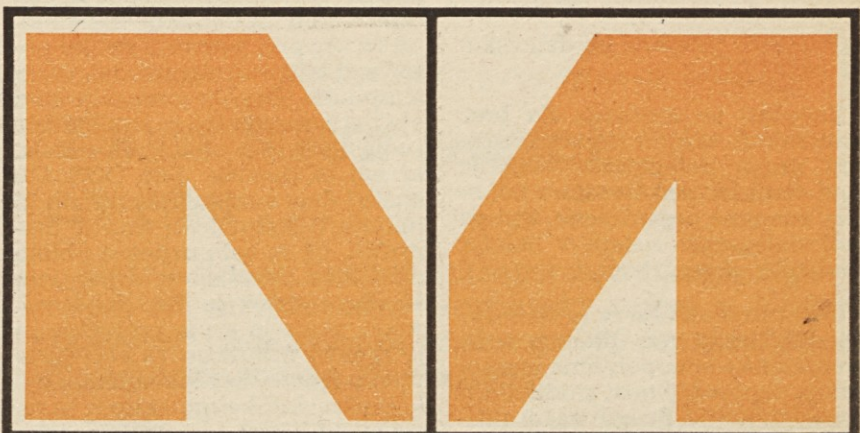
predlogi so dokončno oblikovali sprejete programe dela in samoupravne splošne akte.

Nadaljevanje na 2. strani

Letujemo, letujete, letujete... Kje, kako in po čem letujemo v Mercatorju si lahko preberete v tokratni »dopustniški« številki.

Foto: Matjaž Marinček

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVI

Ljubljana, avgust 1978

št. 8

Kako preživljamo letni oddih v SOZD Mercator

Matjaž Mariček – Center za obveščanje

Dopust naš vsakoletni

Večina organizacij se trudi, da bi delavcem omogočila čim prijetnejše letovanje in nabiranje novih moči v gorah, ob morju in na »celini«. O tem, kako nekaterim od Mercatorjevih TOZD in DO to uspeva, poroča ta prispevek, ki je nastal ob obali Istre in Slovenskega Primorja, med Vrsarjem in Piranom.

Dolgo smo obupovali, da z letošnjim poletjem ne bo nič. Deževje se je umaknilo soncu, trumam dopustnikov, ob morju pa tudi meduzam in dvojno knjiženim rezervacijam v hotelih. Že dolgo ni bilo tako pestrega poletja.

Vrsar – kemping Funtana

Letošnja turistična plima se krepko pozna tudi v kempingih. V »Funtani« lahko v šotorih in stanovanjskih prikolicah letuje 5000

Nadaljevanje na 6. strani

Vemo, kaj hočemo

Nadaljevanje s 1. strani

Sekretariat v sestavljeni organizaciji združenega dela Mercator je določil, skupaj s svetom ZK in KS OO ZSMS, tudi merila za izbiro delegatov v skupni Delavski svet, kandidatne liste za člane organa samoupravnih delavske kontrole in delegatov v razpisni komisiji za izbiro poslovnodnega organa sestavljene organizacije združenega dela. Med sklepi, ki smo jih sprejeli na letni skupščini sindikata, je bil posebno pomemben sklep s priporočilom, naj usmerimo našo aktivnost in pozornost v osnovne organizacije sindikata – za njihovo kadrovske, idejno in akcijsko usposobitev. Sekretariat KO OOS ugotavlja, da so manj uspešne tiste OOS, v katerih bi morale zaživetiti sindikalne skupine, vendar niso. Tako ugotavljamo, da so mnoge OOS v TOZD praktično privesek poslovnodnih organov, v

najboljšem primeru pa delavskega sveta.

Zavedati se moramo, da brez sindikalnih skupin ne more zaživetiti pravo delegatsko razmerje med člani in med izvršnim odborom osnovne organizacije, trpi pa tudi delegatski sistem v celotni sindikalni organizaciji.

Če iščemo vzroke za te slabosti, jih odkrijemo več: predvsem še premajhna idejnopolična in strokovna usposobljenost sindikalnih poverjenikov in drugih naših aktivistov, splošna premajhna zavest, odločnost in vztrajnost. Lahko trdim, da smo sicer z veliko pozornostjo in natančnostjo pripravili volitve delegatov in vodij delegacij delegatskih skupščin DPS in SIS, skoraj ničesar pa nismo storili za funkcionalno vklapljanje teh delegatov. Zasuli smo jih le z obsežnimi gradivi.

Poslovnik o notranji organiziranosti in načinih delovanja koordinacijskega sindikalnega odbora med drugim določa tudi finansiranje odbora. Dejavnost odbora finansirajo OOS iz dela sindikalne članarine, ki je namenjen za delovanje OOS. Eden izmed sklepov letne skupščine sindikata določa odvajanje 1 (enega) dinarja mesečno od sindikalne članarine vsakega člana sindikata. In vendar je kar precej OOS, ki tega dinarja ne odvajajo! Ne moremo si misliti, da bi to sklenili organi osnovne organizacije.

Naš sindikat je svojo aktivnost posvetil tudi športu in kulturi. Ob srebrnem jubileju Mercatorja smo se s športnimi in kulturnimi akcijami vključili v vse sestavne dele SOZD Mercator. Vsako leto smo pripravili pristrčna novoletna srečanja upokojencev, z letošnjim letom pa smo pripomogli k zametku športnih iger, ki se bodo razširile in zajele vse množične športne pango. Pri letnih športnih igrah, ki

potekajo v Mercatorju po vsej Sloveniji, so soorganizatorji srečanj v različnih panogah sindikalne organizacije.

Pripominjam, da sem se v tem poročilu dotaknila le najplodnejših akcij, ki jih je v preteklem mandatnem obdobju izvedel naš sindikat.

Izhajati iz ocene lastnega delovanja

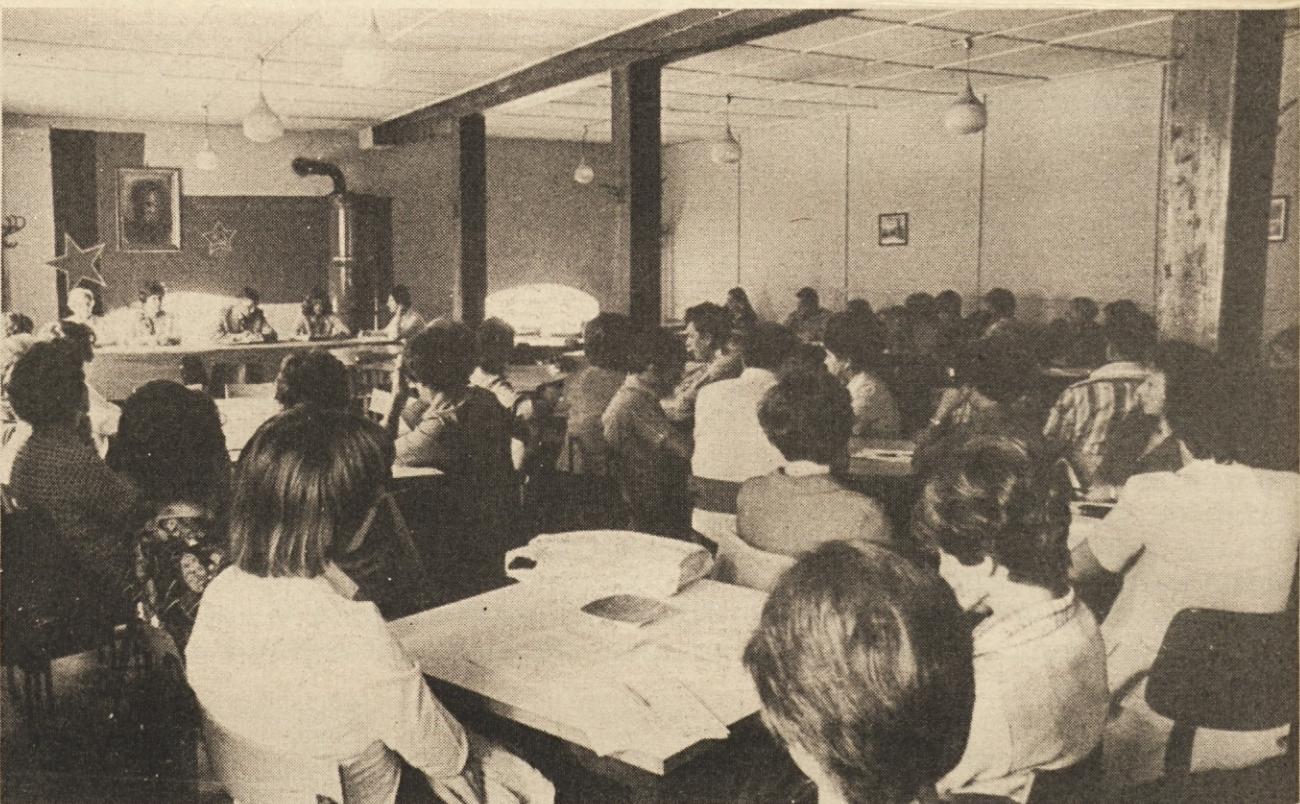
Vsi naši partijski jubileji, vsi sprejeti dokumenti, dogovorjena stališča, uresničevanje Zakona o združenem delu in kongresno obdobje so vplivali na vsebino sindikalne aktivnosti v dosedanem obdobju z ugotovitvijo, da je bil podarek v aktivnosti sindikatov predvsem na izgrajevanju, manj pa na uresničevanju tega sistema. Sindikat, kot politična organizacija delavcev, še vedno ni dovolj usidran v samoupravljanje in bo moral še vnaprej posvetiti veliko pozornost samoupravnim delovnim skupinam. Te so se uveljavile med obema kongresoma in stopnjevale svojo učinkovitost kot oblike dela, ki naj bi poživile delo OOS. Ob analizi dela sindikalnih skupin in njihove učinkovitosti smo se prepričali, da so zelo uspešna oblika delovanja. Sestajajo se v manjšem številu, delavci se med seboj poznajo, poznajo svoje probleme in je zato tu priložnost za bolj sproščen pogovor. Seveda moramo delo preko sindikalnih skupin še razvijati in iskati nove oblike delovanja. Poverjenik sindikalne skupine mora imeti mnenje članstva o splošni usmeritvi in v teh mejah graditi svoja stališča. Vendar člani Zveze sindikatov ne morejo delovati samo kot delegati okolja, iz katerega izhajajo, oziroma zgolj v njihovem interesu, temveč morajo zastopati tudi skupne družbene interese in delovati v skladu s funkcijo sindikalnega organa, v katerega so izvoljeni.

Glavna naloga sindikalnih organizacij je, da opravijo svoje delo pri preobrazbi naših družbenih odnosov v vsaki družbeni enoti. Pomembno vodilo nam pomeni študija Edvarda Kardelja »Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja«, idejnopolično izhodišče in usmeritev pa so nam sklepi 8. kongresa ZKS in 11. kongresa ZKJ.

Ta čas so v javni razpravi osnutki dokumentov za 9. kongres ZSS, in sicer: Osnutek poročila o delovanju ZSS med 8. in 9. kongresom ZSS, Osnutek sklepov 9. kongresa in Osnutek statuta ZSS. Naša naloga v tem času je, da ocenimo, če so v dokumentih opredeljene najaktualnejše naloge sindikata pri razreševanju bistvenih vprašanj o utrjevanju družbenoekonomskega položaja delavca v združenem delu. Seveda pa moramo izhajati iz ocen lastnega delovanja in iz aktivnosti sindikata na vseh rav-

neh ter opredeliti svoj odnos do bodočih nalog in aktivnosti, ki jih bo sindikat organiziral in razvijal. Te aktivnosti je potrebno usmeriti predvsem na tista vprašanja, ki so skupna vsem OO, ki zahtevajo usklajevanje različnih interesov, uveljavljanje družbenopolitičnih odnosov na področju planiranja, ustvarjanja in razporejanja dohodka, delitev osebnih dohodkov, solidarnost, storilnost, dohodkovno povezovanje trgovine in proizvodnje. Lahko trdimo, da ima SOZD Mercator pri povezovanju med trgovskimi in proizvodnimi organizacijami največ izkušenj. Doslej je sklenjenih 240 samoupravnih sporazumov na načelu skupnega prihodka, ki temeljijo na proizvodno prodajnih planih. Osnovni problem trgovine je akumulacija – nizka akumulativnost; samo 0,44% od celotnega prihodka v SOZD, pri čemer je akumulacija trgovine v SOZD le 0,22% od celotnega prihodka. Čisti vnos v poslovni sklad je v letu 1977 znašal 4,95 starih milijard v vsem SOZD, v trgovini pa le 1,81 starih milijard celotni SOZD. V odnosu na leto 1976 je indeks 70. Ta podatek je zanimiv v primerjavi s podatkom, da je Mercator za nerazvite republike, oziroma za Kosovo prispeval 4 4,5 milijarde.

Da bodo zaključki teh razprav pomembna dopolnitev in opredelitev kongresnih dokumentov ter podlaga za lastno delovanje, je potrebno za te razprave vnaprej pripraviti kratke teze in iz njih izločiti bistvena vprašanja, zlati pa vlogo sindikata pri odnosu dohodek-standard-produktivnost, kjer bi morali ob pravem času bolj učinkovito reagirati na vse nepravilnosti in pomanjkljivosti. Sindikati v našem sistemu ne varujejo pravic delavcev pred nekim lastnikom kapitala ali monopolnim upravljalcem tega kapitala, ampak je njihova vloga zaščititi samoupravne pravice, enakopravnost in druge pravice iz sistema samoupravljanja.

Razprava v prostorih centralnega skladišča Grosista v Ljubljani pred 9. kongresom je prispevala konkretne predloge glede urejanja dohodkovnih odnosov ter položaja trgovskih delavcev. Foto: Matjaž Marincec

bo odpravljena v skrajnem primeru do konca leta. Največjo izgubo ima TOZD Steklo, ki je v skladu z veljavnimi zakonskimi predpisi izdelala program ukrepov za odpravo izgube ter zadolžila posamezne delavce za izvajanje akcije. Vse tri TOZD so izgubo pokrile iz lastnih rezervnih skladov, tako da lahko normalno poslujejo in izplačujejo osebne dohodke v skladu z lastnimi splošnimi akti.

Če povzamemo, izgube so za polovico nižje kot v preteklem letu, kar je nadvse ugodno, saj lahko pričakujemo, da bo tisti dohodek, ki ga bomo ustvarili v drugem polletju, namesto za pokrivanje izgub, namenjen skladom. Ne moremo pa biti zadovoljni z delitvenimi razmerji, ki se še vedno nagibajo v korist osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe ter prispevkov in drugih obveznih dajatev. Malce večjo pozornost bi vseakor veljalo nameniti tudi amortizaciji, po drugi strani pa akumulaciji za lastne namene.

Glas sindikata vse odločilnejši

Meseca oktobra bo v Mariboru 9. kongres slovenskih sindikatov. Sestaja se v času, ko Zveza sindikatov kot najbolj množična razredna organizacija delavcev dobiva povsem drugačno vlogo in je njen glas vse bolj odločilen. Sindikat je nosilec najpomembnejših nalog. Podlaga in smer za njegovo delovanje so Ustava in Zakon o združenem delu, sklepni dokumenti XI. kongresa ZKJ in VIII. kongresa ZKS. V snovanju teh dokumentov smo delovni ljudje sodelovali, jih soglasno sprejeli in zdaj jih moramo vplesti v naše delo in življenje.

Te dni so imeli naši sindikalni poverjeniki in funkcionarji odgovorno nalogo. V OOS je potekala javna razprava osnutkov dokumentov 9. kongresa ZSS po sindikalnih skupinah. Na teh sestankih so ocenili svojo štiriletno aktivnost med obema kongresoma, seznanili so članstvo z novo organiziranostjo in delovanjem Zveze sindikatov ter o njegovih bodočih nalogah.

Prav gotovo so delovni ljudje tokrat spregovorili še glasneje o težavah, ki jih tarejo, saj se zavedajo, da je prav sindikat tisti, ki jih bo povedel k reševanju problemov:

Priprave na javno razpravo v širšem sestavu

Desetega avgusta so se v jedilnici centralnega skladišča sestali na razširjeni seji IO OOS Delovne skupnosti SOZD Mercator, IO OOS Delovne skupnosti Mercator-Rožnik, IO OOS Mercator-Rožnik TOZD Grmada, Konferenca OOS Mercator-Rožnik Golovec, Konferenca OOS Mercator-Rožnik TOZD Dolomiti in IO OOS Mercator-Velepreskrba TOZD Grosist, da bi izoblikovali smernice, v okviru katerih je potekala v naslednjih dneh javna razprava osnutkov kongresnih dokumentov. Na sestanek so bili vabljeni

ustvarja tudi večji dohodek. Po zakonu o združenem delu pa so ti odnosi opredeljeni bolj pravično in je delitev dohodka odvisna od vloženega dela ter na ta kriterij tudi vezana. Ti novi odnosi so urejeni s samoupravnimi sporazumi.

Poudarila je, da si v naši SOZD zelo prizadevamo za vzpostavljane takih odnosov, da imamo solidno sestavljene samoupravne akte, da pa v prvi fazi oblikovanja dohodkovnih odnosov trgovina izgublja. Temu sledi nižja akumulacija v tej dejavnosti. Izguba izvira iz poprejšnjih nepravilnih delitev; v preteklosti sta si zunanja trgovina in grosistična trgovina več prilaštali kot sta ustvarili.

Opozorila je na težavo pri urešnjevanju dohodkovnih odnosov in sicer na tehnično izvedbo. Pri tem so potrebne kalkulacije, težave pa so pri določanju cen, kjer se pojavljajo težnje družbe in države, ki še vedno posega v administrativnimi ukrepi pri oblikovanju cen. O delitvi bi morali namreč odločati le udeleženci od začetka do konca reprodukcijske povezanosti.

Spomnila je na to, da moramo te odnose urediti do konca letošnjega leta. V TOZD se lahko pojavljajo dohodkovni odnosi, ki so rezultat sodelovanja z drugimi ali večji mi organizacijami. Delovna organizacija mora biti osnovna celica,

s katero se TOZD dogovarjajo o medsebojnih odnosih s sporazumi, kajti sama organizacija še ne nudi zadostnih pogojev za razvoj dohodkovnih odnosov, če smo močno povezani po branžnem in teritorialnem principu.

Določitev zajamčenih OD in oblikovanje solidarnostnega sklada

Nadalje je Srdičeva razpredla nekaj misli o delitvi osebnih dohodkov. Na tem področju smo že veliko storili; sklenili smo sporazum o enotnih osnovah in merilih, ki pa je prenehal veljati, ko smo se reorganizirali v SOZD, ki ima 6 dejavnosti, vsaka ločeno pa podpisuje svoj panožni sporazum.

Ugotavljala je, da se od časa do časa pokaže potreba po usklajevanju osebnih dohodkov, kar pa ne pomeni po izenačevanju. Menila je, da bi se moral sindikat zavzemati za določitev zajamčenih osebnih dohodkov ter drugih kategorij, ki se določajo tudi že s sindikalno listo.

Nadaljevanje na 3. strani

Kaj ugotavljajo analitiki v SOZD

Alenka Srdič – Razvojno planski sektor SOZD

Ob zaključku polletja

Nadaljevanje s 1. strani

nega sklada, s katerim razpolagajo TOZD (ta znaša din 42,8 mio). Sredstva iz dohodka, razporejena v sklade sicer naraščajo, vendar to še ne pomeni, da so naše TOZD akumulacijsko bolj sposobne, kajti tisti del, ki jim ostane za lastno uporabo, je v primerjavi z drugimi kategorijami zelo skromen.

Plan za SOZD se izpolnjuje. Ob polletju smo ga pri celotnem prihodu realizirali 51 – odstotno, z istim procentom smo dosegli tudi dohodek, čisti dohodek in osebne dohodke. Pri skladih je procent doseganja 53, vseeno pa smo računali na večji poslovni sklad za lastne namene, dejansko pa smo realizirali že 76 procentno sklad skupne porabe – del za druge namene.

Pri skupni porabi smo že večkrat opozorili, da dobiva topli obrok vedno bolj začet osebni prejemkov in bi bilo bolj prav, da bi ga kot takega tudi obravnavali.

V letošnjem letu smo planirali tudi izgube, in sicer v višini 1,743 mio din. Dosegli smo jih za 3,036 mio din že ob polletju. Poglavitni del izgub odpade na TOZD Steklo v DO Velepreskrba, preizek dohodek za pokritje vseh razdeljenih postavk pa sta ustvarila še DO KZ Cerknica in TOZD Kavarna Evropa v okviru DO Hoteli-gostinstvo. Slednja je v fazi adaptacije in je izgubo planirala. Ko bo pričela z delom, se bo izguba zmanjšala, verjetno pa bo ob koncu leta še nastopila. Pri KZ Cerknica je izguba manjša kot ob 1. trimesečju in

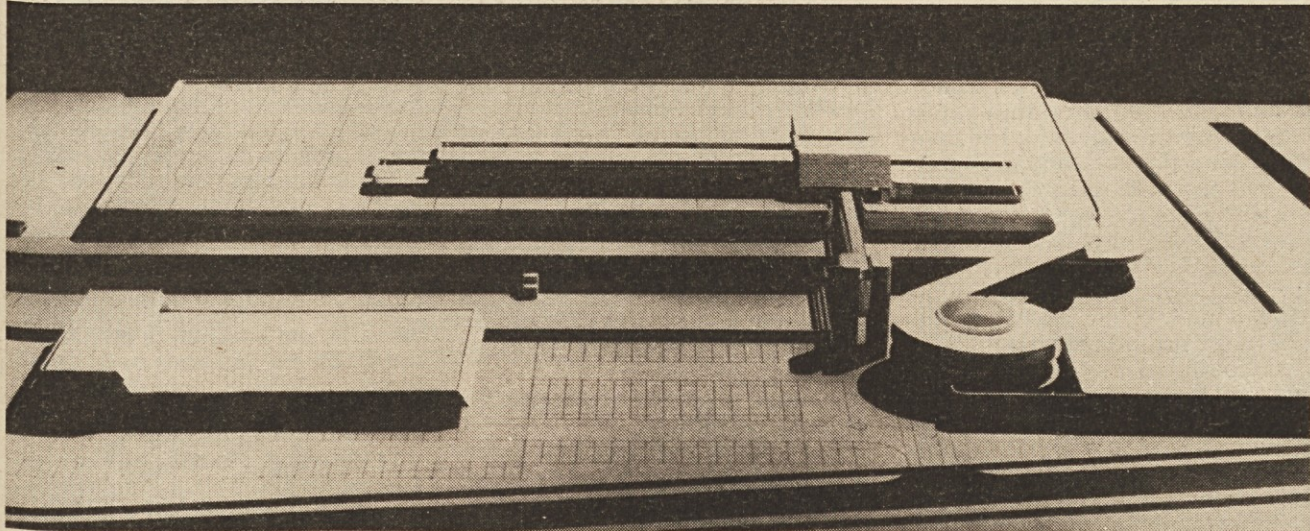
Gradnja blagovnega centra napreduje

Prvi objekt Poslovnega centra Mercator, ki ga ob Slovenčevi cesti gradi TOZD Grosist, se že pne nad teren.

V izgradnji je diskontna prodajalna, ki jo bomo odprli spomladi prihodnje leto. To bo sodobna samopostrežba z 2000 kvadratnimi metri prodajne površine, ki bo

moderno opremljena in v kateri je predvidenih kar 20 blagajniških pultov. Kupci bodo blago nalagali v prostorne nakupovalne vozičke, ki jih bodo lahko zapeljali prav do

svojega avtomobila na parkirišču. Pred objektom bo 150 parkirnih prostorov. V kleti bodo skladišča TOZD Conimex in TOZD Investa, prav tako v izmeri 2000 kvadratnih metrov. V avli diskontne prodajalne bo bife, kjer bodo točili vse vrste pijač in pripravljali topla in hladna jedila.

Iz razprave pred 9. kongresom ZSS

Nada Rihtar – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Glas sindikata vse odločilnejši

Nadaljevanje z 2. strani

Ukrepi okoli izgub so poostreni in zakonodaja zahteva že med letom vrsto posegov, ki naj zagotovijo zmanjšanje oziroma odstranitev izgube; mednje sodijo tudi zadržani osebni dohodki. Ti so viš-

nih 90% žensk, povečini mladih, je povedal, ki nimajo ustreznega varstva za otroke v popoldanskem času, kar je v naši družbi nedopustno. Nadalje so velik problem stanovanja, ki jih nimamo. V Ljubljani prihajamo v obdobje, ko sploh

Menim, da je ta predlog neumesten, da je to korak nazaj, ki ga delovni ljudje prav gotovo ne bi sprejeli. Trgovina pač mora imeti tak delovnik, kot ga ima, če hoče opravičiti svojo družbeno vlogo. Preprečevanje fluktuacije bi morali zaustaviti z drugimi, kot so: z urejenim popoldanskim varstvom otrok, z izgradnjo stanovanj, s še bolj stimulativnim nagrajevanjem itd.

Novosti v občinski organizaciji Zveze sindikatov

K razpravi se je oglasil tudi Dušan Mole iz Mercator-Velepreskrba TOZD Grosist, ki je nanizal nekaj novosti iz organiziranosti ob-

ji od minimalnih, mora pa biti zanj opredeljeno odkod DO ali TOZD dobi sredstva. Predlagala je, da oblikujemo solidarnostni sklad za tiste TOZD oziroma DO, ki so v težavah. Delil bi se v obliki posojil. Med letom bi vanj združevali sredstva začasno, v kolikor pa se ne bi koristila, bi jih vračali.

O tem bi se veljalo vsekakor pogovoriti, sindikat naj sproži to akcijo, poudarek dogovarjanja pa naj bi bil znotraj delovne organizacije, ki je bolj homogeni in oblikovana po dejavnostih.

Ni varstva, ni stanovanj. Izgradimo samski dom!

O delovnih razmerah delavcev v trgovini je spregovoril Ludvik Čampa iz Mercator-Rožnik TOZD Dolomiti. Poudaril je, da so precej težje od pogojev v drugih panogah. Zato je fluktuacija v njihovih TOZD kar 10-odstotna.

Vzroki so znani: turnusno delo, problem varstva otrok v popoldanskem času, nagrajevanje, stanovanjski problemi.

V naših prodajalnah je zaposle-

ne bomo dobili mladih trgovskih delavcev. Iz tega področja jih že skoraj ni, prihajajo iz drugih regij, ker pa jim ne nudimo stanovanja tudi teh ne bo. Priporočil je sindikalni organizaciji, da se zavzame za izgradnjo samskega doma.

Ob teh ugotovitvah moram zapisati, da smo o istih problemih govorili že pred 8. kongresom ZSS, pred štirimi leti, da pa še vedno ostajajo odprti. O njih je spregovorila takrat na kongresu JSJ naša delegatka Tončka Habič.

Tovariš Čampa je sindikatu priporočil tudi, da se bolj bori za pridobitev priznanja in ugleda trgovskih delavcev, ki bodo svojo vlogo v družbi odigrali le ob primernem upoštevanju.

Na vprašanje, zakaj vse več delavcev odhaja iz trgovine v administracijo, je v svojih razmišljanjih odgovorila Angelca Belič iz Mercator-Rožnik TOZD Grmada. Po njenem mnenju je to delovni čas in veljalo bi se zavzemati za drugačen delovni čas v administraciji, ki naj bi bil razporejen na ves dan, na primer 8. ure do 17. ure.

23.000 kvadratov za skladišče

Na isti parceli bomo zgradili centralno skladišče in poslovne prostore za potrebe TOZD Grosist in pa infrastrukturne objekte, kot so: mehanična delavnica za vzdrževanje lastnega vozne parka in skladiščne mehanizacije ter obrat družbene prehrane.

Skladišče bo imelo 23.000 kvadratnih metrov uporabne površine. Zgrajeno bo v dveh etažah, in sicer: klet, pritličje in del medetaže v pritličju. Kot soinvestitor pri izgradnji sodeluje TOZD Conimex, ki bo imel v kleti 2500 kvadratnih metrov svojega skladišča.

Prostori bodo opremljeni z 8 m visokimi regali. Tu bo tudi manjša hladilnica, 800 kvadratov, za skladiščenje zamrznjenih živil, mlečnih in mesnih izdelkov itd. Skladišče bo ogrevano; priključeno bo na javno toplovodno omrežje. V večji meri bo koriščena naravna svetloba, le delno bo umetno razsvetljeno. Priključeno bo na industrijski tir; zapadna rampa bo namenjena za dovoz blaga, vzhodna za odvažanje. Ta bo pokrita in bo služila za garažiranje vozil, ki bodo v celoti pod streho. V kletne

prostore bo možen enosmeren dovoz za tovornjake. Za čistost zraka bo poskrbljeno; montirane bodo naprave za odvod zraka in plinov.

V objektu bosta tudi dve zaklonišči za 200 oseb, ki bosta namenjeni za garderobe delavcev.

Poslovni prostori na strehi

Poslovni prostori bodo zgrajeni na strehi skladišča. Tloris strehe bo približno 11.000 kvadratnih metrov. Za poslovni objekt bo odmerjeno 2000 kvadratnih metrov, 800 za obrat družbene prehrane, na preostalem prostoru pa bo prostor za parkiranje 300 osebnih avtomobilov zaposlenih delavcev in poslovnih partnerjev.

Dovoz na streho bo speljan po krožni ramši, zgrajena pa bosta tudi stopnišče in dvigalo.

Objekti bodo ograjeni; imeli bodo dva vhoda. Prvi bo za kupce diskontne prodajalne in za delavce TOZD ter strank, medtem ko bo vhod za promet, za dostavo in odvoz blaga ločen.

Primeri bomo seveda uredili tudi okolico, z zelenicami in cvetličnimi gredami, da bo novo delovno okolje čim bolj prijetno.

Z 28. mednarodnega Gorenjskega sejma

Mile Bitenc – Ekonomska propaganda SOZD

Tam kjer posel cvete...

Metod Rotar, zvezni sekretar za zunanjo trgovino odprl 28. mednarodni Gorenjski sejem v Kranju – 30.000 m² razstavne površine za 700 razstavljalcev – Pomembno mesto Mercatorja

V petek, 11. avgusta so v Savskem logu v Kranju slovesno odprli 28. mednarodno sejmsko prireditve, ki je tokrat v marsičem rekordna. Več kot 700 razstavljalcev iz domovine in tujine razstavlja in prodaja skoraj 11.000 proizvodov; zato je 30.000 m² razstavnega prostora v hlah in na prostem že skoraj premalo.

Seveda vsakdo želi napraviti na sejmu čimboljše kupčijo in znano je že, da je prav za to kranjski poletni sejem zelo uspešen. Razstav-

bi med sejmskimi prireditvami služila tudi za športne in zabavne prireditve. Po novih normah sejma naj bi razstavljalci tudi ne imeli več kot 400 m² razstavnega prostora. Torej se nam obetajo velike spremembe, kar se bo nedvomno izražalo tudi pri opravljenem prometu. In še nekaj: našo halo naj bi gradili s sofinanciranjem delovnih organizacij in pričakovati je, da se bo uprava sejma za to obrnila tudi na nas.

Vrnimo se na naš razstavni pro-

Na gorenjskem sejmu v Kranju so bili gostje M-Rožnika, TOZD Preskrbe Tržič, tovariši Roman Albreht, zvezni sekretar za zunanjo trgovino Metod Rotar, predsednik SML Marjan Rožič, medobčinski sekretar ZK za Gorenjsko Zdravko Krivina, direktor GR Ljubljana Leopold Krese in predstavniki mesta Kranja. Foto Jaro Novak

ljalci, ali bolje povedano prodajalci, ki že leta in leta sodelujejo, to dobro vedo. Nekaj odstotkov popusta privabi kupce od blizu in daleč in zares lahko rečemo, da prav na Gorenjskem sejmu posel dobro cvete.

Že v prvih nekaj dneh po otvoritvi je sejem obiskalo preko 50.000 ljudi in med njimi je bilo kar precejšnje število kupcev. Kupovali so povsod, tudi pri Mercatorju.

Že po tradiciji je halā C namenjena tržiški TOZD Preskrba (Mercator-Rožnik). Tudi letos tu ponujajo kuhinjsko in sobno pohištvo, raznovrstne gospodinjske stroje, akustiko, tekstil in posteljino. Letošnja zanimivost je prodaja in demonstracija Iskrinih ročnih orodij KLIP-KLAP. Na zunanem prostoru pred halo C in B je moč izbrati med vrsto koles in motorjev, ponujajo pa tudi kmetijsko mehanizacijo, betonske mešalce in samokolnice. Na tem prostoru že tretje leto sodeluje tudi tovarna kos in srpov iz Tržiča. Tudi v hali B je nekaj prodajnega prostora namenjenega Mercatorju; tu prodajajo pohištvo.

Vseh 530 m² razstavnega oziroma prodajnega prostora, ki ga zaseda Mercator, so tržiški delavci uredili sami, ob pomoči aranžerja, ki je vsemu dodal še piko na i. Vendar se kot vse kaže, od tega razstavnega prostora prav s tem sejmom poslavljamo. Po načrtih Gorenjskega sejma nameravajo že to jesen porušiti hali B in C in zgraditi lepo, sodobno dvorano, ki

stor. Obiskovalcev, pa tudi kupcev, je bilo že prve dni veliko. Seveda bi jih bilo še več, če bi pri nakupu imeli večje ugodnosti. Vendar se je treba držati predpisov republiškega dogovora o dobrih poslovnih običajih in tako dajejo proizvajalci pohištva zanj 3% popusta, za 2% pa je v času sejma znižan občinski prometni davek. Prav zaradi tega, ker so – na primer za pohištvo – že določene maloprodajne cene, ki mi nso povsod enake, nakup na ni več tako vabljiv, kot je bil včasih. Tržičani kljub temu računajo na dober poslovni uspeh. Ko sem jih povprašal za plan, so mi dejali, da po tistem računajo na 18 milijonov dinarjev (1,8 milijarde starih dinarjev).

Prepričan sem, da jim bo uspešno, saj si tudi tokrat prizadevajo s solidno in strokovno potrežbo ponovno opravičiti zaupanje potrošnikov.

Se nečesa ne smemo pozabiti: sejmski bife je namreč znan po dobri kavi Mercator, ki smo jo ob Mercatorjevem dnevu tudi letos ponudili na brezplačni degustaciji in hkrati predstavili Embine čaje (Mercator-Emba), naslednji dan pa Slovinova vina. Ni potrebno posebej poudarjati, da je bila v tem času na degustacijskem prostoru velika gneča, saj so vabile tudi značke Orient kave in Mercatorja ter reklamne majice Mercator.

Toliko o Gorenjskem sejmu. O doseženih uspehih pa bomo pisali v prihodnji številki.

Ali se prilagajamo stalnosti sprememb?

V Evropi, brez vzhodnih držav, posluje danes že okoli 200 tisoč samopostrežnih trgovin, od tega v Zahodni Nemčiji 90 tisoč, v Franciji 25 tisoč, v Avstriji 7 tisoč, v Italiji pa okoli 3 tisoč. Približno toliko jih je tudi v Jugoslaviji, kjer se ta način prodaje naglo širi.

Glavna tema letošnjega strokovnega posvetovanja jugoslovanskih trgovcev je bila Sodobna načela vodenja in dela v prodajalni. Temeljno vodilo sedanjega in prihodnjega razvoja trgovine je trajno sodelovanje med združenim delom v proizvodnji in trgovini. Iz tega je izhajal v uvodu predstavnik hrvaškega sekretariata za trg in cene, Josip Gavran.

Položaj trgovine se poslabšuje. Dejstvo je, da je trgovina še vedno preveč razdrobljena, medtem ko industrija išče povezave samo z velikimi podjetji in male odriva. Pogoj za uspešen razvoj pa je gospodarska enakopravnost trgovine in industrije. Nedodelanost zakonodaje na tem področju ne sme zavirati procesa povezovanja.

Opaziti se tudi, da so dosedanje samoupravni odnosi med industrijo in trgovino še preveč enostranski in da se v njih ohranjajo nekdanji odnosi ter razmerja.

Značilnosti za razvoj trgovine v Jugoslaviji sta dve obdobji: od leta 1965 do 1971 je čas naglega razvoja trgovine, ko je bilo v Jugoslaviji zgrajenih kar 17.800 novih prodajal. Po letu 1971 pa se položaj trgovine na drobno iz leta v leto slabša. Medtem, ko je n. pr. razlika v ceni v letu 1971 znašala še 16,5%, se je iz leta v leto zmanjševala, tako da je bila v letu 1975 le še 12,1%. Nekatere bonitete so se v zadnjem obdobju sicer izboljšale, toda z zamrznitvijo marž obnem z ukrepi, kakor so visoki pogoji za investicije, je onemogočen razvoj trgovine.

Eden od pglavitnih ciljev določil ZZZD je racionalnejše in uspešnejše poslovanje. Tega načela brez povezovanja med trgovino in proizvodnjo ne bo moč uresničiti. Tako ugotavljajo strokovnjaki, da so stroški naše trgovine na evropski ravni, prav tako tudi cene – rezultati pa so bistveno slabši. Vzroki, ki so jih navedli na posvetovanju v

Opatiji, so naslednji: še vedno gre preveč blaga preko grosistov; neracionalna organizacija, slab razvoj trgovine; nizko povprečje osebnih dohodkov; razmeroma velike družbene obveznosti trgovin z živili.

Združevanje naj bi potekalo v dveh smereh: kot trajno sodelovanje na bazi dohodkovnih odnosov ter z združevanjem dela in sredstev. Na področju dohodkovnih odnosov morata večjo vlogo dobiti potrošnik in trgovina na drobno. Prava relacija je: potrošnik – industrija – trgovina, pri čemer je tu razumljen potrošnik, organiziran v potrošniških svetih. Tudi trgovina se mora ustrezno organizirati, saj so premajhne TOZD prav tako neprimerne, kakor prevelike. Kar zadeva cene, bi moralo biti razmerje pri udeležbi drugačno, tako da bi kalkulacija znašala spričo grosista 40:100 v korist detajlistu.

Vloga poslovođje v trgovini na drobno

je bila posebej obdelana in podrobno razčlenjena. Ne le skrb za založenost trgovine, za povečanje prometa, znižanje stroškov in skrb za večji dohodek; ne le skrb za skladnost cen s kakovostjo blaga, za primeren način razstavljanja, marveč tudi stalno vzgajanje sodelavcev v odnosu do kupcev, skrb za obdržanje nekdanjih in pribavljanje novih kupcev, zadovoljitev strank ob reklamacijah. Uspeh poslovalnice zavisi tudi od dobrih odnosov z dobavitelji, od poznavanja tržišča in cen ter politike zaloga, sposobnosti planiranja in obveščenosti sodelavcev o vseh nalogah.

Vpliv potrošnikov je v naši družbi vse večji. To je pogojeno v družbeni lastnini sredstev, s katerimi upravljamo; nadalje s tržnimi zakonitostmi; razporeditev dohodka zavisi od vloženega dela, pri čemer je treba del tega prispevati v skupne družbene potrebe. Cilj teh prizadevanj je

uresničevanje človeka v socialistični družbeni ureditvi. Reprodukcijska mora teči v stalnem krogotoku: proizvodnja – trgovina – potrošnik, ali pravilneje: potrošnik – proizvodnja – trgovina. Tu gre za potrošnike, organizirane v določeni krajevni skupnosti, ki naj uveljavijo večji vpliv na cene ter na kakovost blaga ter uslug. Za tem ciljem morajo stremeti tudi delavci v trgovini.

O pomanjkanju poslovne psihologije

Posvetovanje trgovcev v Opatiji je vključilo med teme tudi psihološki aspekt poslovanja. Predavatelj je izhajal iz spoznanja, da imajo naši trgovski delavci razmeroma dokaj tehničnega znanja, primanjkuje pa jim psihologije. Preslaba vzgoja v tem smislu je vzrok številnih konfliktnih situacij v prodajalnah. Udeleženci so se zavzeli za primerne seminarje, ki bi bili namenjeni tako za vodilne delavce kakor za ostale zaposlene. Morda se nekomu zdi ta potreba odveč, toda izkušnja potrjuje, da brez dobre klime, brez spoštljivega odnosa ni uspeha v nobeni sferi medčloveških razmerij. Primerno bi bilo, ko bi tej temi posvetili nekaj pozornosti tudi v naši hiši.

Kaj najbolj zamerijo tržni inšpektorji,

je bila tema predavanja zveznega inšpektorja. Izhodiščna trditev je, da so tržni inšpektorji sestavni del samoupravnega sistema. Nadzirajo celotni blagovni promet ter merila in žige. Problemi, ki jih skušajo odpraviti, so predvsem naslednji: nelojalna konkurenca, slabo tehtanje predvsem pri kmetijskih pridelkih (razlike celo do 20% teže – sodim, da smo pri Mercatorju vendarle bolj pošteni); blago se prodaja po neupravičenih cenah; cene na artiklih niso označene; zaradi slabega skladiščenja nastaja nepotrebna škoda na blagu; izbira blaga je premajhna. Kazni za prestopke in prekrške so zelo visoke.

Delitev osebnih dohodkov

je tema, kateri seveda tudi to posvetovanje ni moglo dati recepta za rešitev. Vsaka organizacija jo mora iskati sama. Model, ki ga je ponudil predavatelj, je uporaben za veleblagovnice, nikakor pa ne

za našo razdrobljeno prodajo. Ocenjeno je bilo, da je naš sistem nagrajevanja razumljivejši, le izpopolniti ga je treba. V primerjavi z ostalimi udeleženci posvetovanja ugotavljam napredek v sistemu nagrajevanja v naši TOZD.

Preventivna zaščita

je še vedno najcenejša, je bilo ugotovljeno za področje družbene samozaščite. Temeljno vodilo pri samozaščiti je sprotno analiziranje, delovna disciplina, ugodna delovna klima, razvito samoupravljanje – pogoji za eliminiranje negativnih teženj in kriminala.

Izkušnje Migrosa iz Švice,

katerega predstavnik se je udeležil našega simpozija, utegnejo biti koristne:

- v samopostrežnih trgovinah naj bo kar največ blagajniških mest (čakanje je nezaželeno celo v ljubezni);
- najprimernejši prostor za trgovino je pritličje;
- blago naj bo po možnosti zloženo na paletah;
- pri vseh novih objektih morajo biti dovozne in odvozne rampe;
- prodajalna mora imeti poseben prostor samo za delavce – za malico, pisarno in rekreacijo;
- cene morajo biti konkurenčne, kar dosežemo z ekonomičnim poslovanjem v vsem procesu, od nabave do prodaje; borba proti podvajanju del, smotrna organizacija;
- v samopostrežbah še vedno svetovati, a ne vsiljevati;
- preverjati odnos do kupcev;
- v zvezi z artikli doseči upoštevanje praktičnosti.

Izvedeli smo, da Švicarji kot veliki individualisti gradijo vsak trgovski objekt drugačen, v nasprotju s tipsko Ameriko. Pri nas bo bržkone primerna srednja pot. Vzgoji kadra

je bilo posvečeno predavanje avstrijskega trgovskega strokovnjaka. Ugotovil je, da se trgovski kadri premalo praktično usposablajo in da je šola daleč od življenja. Treba se bo truditi za permanentno praktično usposabljanje vseh kadrov v prodajalnah. Več treninga je treba vpeljati že v osnovno izobrazbo trgovskih delavcev, vzgajati pa je treba tudi kupce. V zvezi s tem je bila ponovno naglašena odgovornost poslo-

vodij. Ti morajo skrbeti, da se kolektiv zaveda ciljev poslovalnice ter da je obveščen o težavah in neuspehih. Poslovodja mora biti na tekočem z gibanji na tržišču, glede kupne moči in s strokovno literaturo. Pri vseh poslovnih aktivnostih mora sodelovati ves kolektiv.

Sestanki v poslovalnicah

so pomemben sestavni del poslovanja. Vsakemu predavanju ali razlagi mora obvezno slediti razprava. Na delovnem sestanku naj ne bo več kot 20 delavcev. Praviloma mora vsak član kolektiva povedati svoje mnenje. Jasno mora biti, o čem se je treba dogovoriti in kaj je bilo dogovorjeno. Pasivno mišljenje (jokanje) je treba spremeniti v aktivnega (kako reševati).

Trening v odnosu do kupcev

je bil na simpoziju mnogokrat poudarjen. Vsako spremembo cen je potrebno strankam na korekten način pojasniti. Dobro razstavljeno blago je polovica prodaje. Blaga ne zlagati, marveč razstavljati. Prodajalci morajo osvojiti več besednega zaklada. O izdelku je treba vedeti več kakor to, da je lep. Vljudnost naj ne bo skopa v besedah. Nikoli ne smemo ignorirati vprašanj, niti delavcev niti kupcev. Vse naj sloni na poštenih odnosih. Danes ni mesta za špekulativno – zahrbtno poslovanje.

Ravnanje z blagom

O tem je bilo izrečeno dosti kritike na simpoziju, čeravno je dosežen velik napredek pri shranjevanju, se še vedno zaradi slabe opremljenosti naših skladišč in poslovalnic, pa tudi zaradi malomarnosti, pokvari dosti blaga. Vsi, ki delamo v trgovskih organizacijah, moramo skrbeti za pravilno shranjevanje blaga – v suhih, hladnih, prezračenih prostorih; da je pravilno sortirano (ribe morajo biti v vodi seveda). Nikoli ni preveč čistoče.

Oprema prodajaln je zastarela, ker je bila napravljena za blago v razsutem stanju, medtem ko je danes pretežno vse pakirano. Marsikaj lahko razstavimo v transportni embalaži (pivo itd.).

»Nič ni stalnega, samo sprememba,« ta rek drži predvsem za prodajalno. Vprašanje je le, ali se trgovci dovolj pravočasno vključujemo v ta gibanja. Kakor je nekdo dejal na simpoziju, »delati je treba s srcem.«

Ustava in Zakon sta dovolj jasna, da delavci v naši družbi ne morejo biti v najemnem odnosu, a so vendarle še številni lokali v najemu. Trgovski delavci se moramo boriti, da te stare odnose čimprej dokončno izrinemo iz naše dejavnosti.

Zadružniki Mercatorja na Cerkniskem ob 30-letnici KZ

Jaro Novak – Center za obveščanje

Kmetijci v Cerknici – mogočen vtis

Množica blizu 4000 udeležencev, pretežno kmečkih družin, ki se je zbrala v nedeljo, 27. avgusta, v Novi vasi na kloški planoti k proslavitvi 30-letnice KZ Cerknica, je napravila nepozaben vtis. Samo vabljenih združenih kmetov je bilo 940 ter 120 delavcev in upoko-jencev zadruga.

»Prireditve je namenjena predvsem tistim, na katerih ta zadruga sloni, zato ni bila zamišljena kot formalna proslava,« je povedal direktor Mercator – KZ Cerknica, ing. Leo Frelih.

Organizator je zares omogočil, da se je lahko vsakdo našel v programu prireditve: na velikem travniku so se pred ogromno množico pomerili kosci, med njimi tudi ženske. 14 jezdecev je prikazalo

kondicijo svojih konj v trimski dirki, dekleta in žene so pokazale spretnostno nošenje škafov na glavi, za vse pa se je peklo in točilo pred zadružnim domom v Novi vasi.

Štirinajst jezdecev je prikazalo kondicijo delovnih konj

Direktor KZ Cerknica, ing. Leo Frelih (levo), s pomočnikom generalnega direktorja SOZD Mercator, Stanetom Vrhovcem

Okoli 4000 gledalcev je podžigalo kosce na travniku v Novi vasi.

Laiki, ki smo spremljali tekmovanje, smo bili presenečeni nad zahtevnostjo norm poklicnega oranja.

Tekmovanje traktoristov-orračev je odprl direktor Stane Nuncić

Pridelki vinorodnega okoliša so se peljali v predhodnici, skupaj z »muziko«.

V organizaciji Mercator-Agrokombinata Krško

Center za obveščanje SOZD

Tekmovanje oračev

V nedeljo, 13. avgusta, ko je v Krškem vsaj pol dneva lil dež, so zasavski traktoristi v okviru kmečkega praznika prikazali tekmovanje v oranju na parceli v Žadovinku. Za uspelo organizacijo prireditve je poskrbel Mercator-Agrokombinat Krško.

Prireditve je trajala ves dan – od 6. ure zjutraj, ko so se zbrale ekipe, pripravile stroje in ogledale parcele, do popoldanske povorke kmetijske mehanizacije skozi Krško čez Savo do Žadovinka, kjer je sledila pred halo našega servisa kmetijskih strojev razglasitev rezultatov, nato pa veselica v organizaciji Mladih združnikov TOK Kooperacija M-Agrokombinata. Ti so bili med 25 tekmovalci tudi ekipni zmagovalci.

Manifestacija se vključuje v pomembna prizadevanja za pospeševanje in razvoj kmetijstva, organizator pa zasluži vse priznanje za domišljeno izvedbo.

Kmečki kralj, Matija Gubec, na piedestalu pred Mercatorjevim hotelom Sremič v Krškem, je imel to, sicer deževno popoldne kaj videti. Mimo njega kakor da pelje vsa kmetijska mehanizacija Zasavja.

Pred demonstracijo oranja so traktoristi Zasavja opravili pismeni test znanja

Vse foto: Jaro Novak

Kaj bomo morali urediti po izidu novega zakona

Biserka Božičnik – pravna služba SOZD Mercator

Čez 6 mesecev bo nastopil organ samoupravne delavske kontrole

Naš sistem teži k vse večjemu podružbljanju vseh delov družbene samozaščite, tako tudi varstva družbene lastnine in samoupravnih pravic. Zato je temeljna sestavina nadzora samoupravna kontrola samih delavcev in delovnih ljudi.

Uresničevanje samoupravne delavske kontrole temelji na pravici delavcev, določeni z ustavo SFRJ, ki poudarja, da »za zgraditev družbe kot svobodne skupnosti proizvajalcev razvijajo delavski razred in vsi delovni ljudje socialistično samoupravno demokracijo kot posebno obliko diktature proletariata«. To se med drugim zagotavlja tudi z uresničevanjem kontrole delavcev in drugih delovnih ljudi, skratka z družbenim nadzorom nad delom nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter v družbenopolitičnih skupnostih. V skladu s tem ustavnim načelom je dejstvo, da delavci uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo tako v OZD kot tudi v drugih oblikah združevanja dela in sredstev oziroma v vseh oblikah samoupravnega združevanja. Ustava SFRJ nadalje določa tudi, da delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, zaradi uresničevanja in varstva svojih samoupravnih pravic, uveljavlja samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organu upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole. Ustavna določila o oblikah uveljavljanja samoupravne delavske kontrole s strani delavcev, ki jih je v celoti sprejel Zakon

Zakon o združenem delu (Ur. l. SFRJ 53/76) in Zakon o organu samoupravne delavske kontrole (Ur. l. SRS 17/78), niso alternativna, temveč usmerjajo k temu, da se ta funkcija uresničuje v vseh treh oblikah, in sicer komulativno. Niti ena od teh treh oblik ne izključuje pravice in dolžnosti delavca do uresničevanja tudi druge oblike samoupravne delavske kontrole. Samoupravna delavska kontrola je ne-ločljiv sestavni del samoupravnega sistema in se torej ne more vsiljevati kot sila izven ali nad splošnimi pravicami delavcev v združenem delu. Prav tako ne more nadomestiti rednih oblik uresničevanja samoupravljanja in opravljanja samoupravnih pravic delavcev v združenem delu. Obenem samoupravna delavska kontrola, kot del tega sistema, ne more biti odrinjena iz njega, njeno uresničevanje tudi ne more biti odpravljeno ali omejeno. Iz namena samoupravne delavske kontrole izhaja, da je njena temeljna naloga usmerjena proti negativnim pojavom, ki ogrožajo ali rušijo socialistične samoupravne odnose v združenem delu kot tudi delovanje za razvijanje teh odnosov.

Delavci v OZD in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih

so dolžni samoupravno delavsko kontrolo uresničevati na način, ki ga določa samoupravni splošni akt v skladu z Zakonom o združenem delu in Zakonom o organu samoupravne delavske kontrole. Na določen način je prišla do izraza obveznost samoupravnih organizacij in skupnosti, da v svojih samoupravnih splošnih aktih podrobno uvedejo vprašanja, ki zadevajo uresničevanje samoupravne delavske kontrole, tudi v določilih 107. člena Ustave SFRJ s poudarkom, da so OZD dolžne sestav, volitve in odpoklic organa samoupravne delavske kontrole in njegove pravice, dolžnosti in odgovornosti urediti s statutom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti v skladu z zakonom. **Zakon o organu samoupravne delavske kontrole določa, da morajo OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti uskladi svoje samoupravne splošne akte v 6 mesecih po uveljavitvi tega zakona.**

Organ samoupravne delavske kontrole v TOZD nadzira izvajanje statuta in drugih samoupravnih aktov organizacije ter samoupravnih sporazumov ter družbenih dogovorov, izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja ter izvršilnih in poslovodnih organov organizacije in skladnost teh aktov in

sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev; izpolnjevanje delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev, organov in služb organizacije; ali se odgovorno ter družbeno in ekonomsko smotno uporabljajo družbena sredstva in razpolaga z njimi; izvajanje načela delitve po delu pri razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke; uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih pri delu; obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in nadzorstvo v organizaciji ter uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev. Organ samoupravne delavske kontrole mora biti obveščen tudi o zahtevkih za varstvo pravic delavcev, postopkih pred disciplinsko komisijo in o primerih kršitve varstva pri delu.

O svojem delu in stališčih mora organ samoupravne delavske kontrole sproti obveščati delavce, delavski svet oziroma njemu ustrezen organ upravljanja in sindikat, o ugotovljenih pojavih in svojih stališčih pa tudi organe in službe temeljne organizacije, pri katerih jih je opazil in organe, ki imajo v organizaciji pravico in dolžnost, da ugotovljene pomanjkljivosti odpravijo. Delavski svet OZD je dolžan obravnavati vsak predlog organa samoupravne delavske kontrole in odpraviti nepravilnosti oziroma obvestiti organ samoupravne delavske kontrole o ugotovljenem stanju, ukrepih ali stališču v zvezi s posameznim vprašanjem. Če pride med delavskim svetom in organom samoupravne delavske kontrole do nesoglasja, odločijo delavci v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi oziroma statutom.

Pri uresničevanju svojih nalog ima organ samoupravne delavske kontrole pravico, da se obrača na skupščino družbenopolitičnih skupnosti, na družbenega pravobranilca samoupravljanja, na službo družbenega knjigovodstva, na organe inšpekcije in na druge organe družbenega nadzorstva in kontrole, ki so pristojni za nadzor

stvo nad zakonitostjo dela organizacije združenega dela, ter na sindikat in pravico z njimi sodelovati pri uresničevanju svojih nalog.

Organ samoupravne delavske kontrole ima 3 do 15 članov. Število članov organa samoupravne delavske kontrole se določi v samoupravnem splošnem aktu organizacije. Organ samoupravne delavske kontrole se oblikuje tudi v organizacijah, ki imajo manj kot 30 delavcev, razen če glede na razmere in pogoje v organizaciji ugotovijo delavci v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji, da njegovo funkcijo opravljajo vsi delavci na svojem zboru. Člane organa samoupravne delavske kontrole volijo in odpokličejo delavci v temeljni organizaciji združenega dela s tajnim glasovanjem. Nosilca in organizatorja družbenopolitične dejavnosti pri volitvah in odpoklicu članov organa samoupravne delavske kontrole sta sindikat in socialistična zveza delovnega ljudstva. Kandidati za člane organa samoupravne delavske kontrole se predlagajo na kandidacijskih konferencah, ki jih sklicujejo organizacije sindikata oziroma socialistične zveze delovnega ljudstva. Mandat člana organa samoupravne delavske kontrole traja dve leti oziroma drugo dobo, ki ustreza trajanju mandatne dobe v organu upravljanja v samoupravni organizaciji oziroma skupnosti. Ista oseba je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljena za člana organa samoupravne delavske kontrole.

Organi, strokovne službe in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v temeljni organizaciji združenega dela so organu samoupravne delavske kontrole dolžni v okviru svojega delovnega področja dati podatke in poročila, ki so pomembni za uresničevanje nalog samoupravne delavske kontrole, in mu s tem v zvezi omogočiti tudi vpogled v vse listine, spise in poročila.

Pri pripravi samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo položaj, vlogo in način dela organa samoupravne delavske kontrole, sodeluje sindikat.

Dopust naš vsakoletni

Nadaljevanje s 1. strani

turistov – to piše v prospektu. V recepciji so mi sicer zatrčili, da imajo okrog 7000 gostov, po mnenju večine turistov pa jih mora biti okrog 10.000. Nič čudnega torej, da sem se precej prepotil, preden sem našel stanovanjske prikolice TOZD Dolomiti (M-Rožnik) in Mercator-Contala.

TOZD Dolomiti ima 3 prikolicе v tem kempu že tri leta, eno pa so pripeljali letos. V njih je 17 ležišč, ki so poleti večinoma zasedena.

Prikolice ostanejo vse leto v kempu. Jeseni jih ekonom temeljne organizacije v mejah kempinga prestavi in poskrbi za njihovo »zimsko spanje«, pred pričetkom sezone pa jih spet pripelje na tako imenovane parcele.

Tako imenovane pravim zato, ker niso parcele v jugoslovanskih, pa tudi v številnih evropskih kempingih nič drugega kot bolj ali manj senčen, dostikrat precej valovit, skopo odmerjen, nezaznamovan in neosvetljen kos zemljišča, ki je brez priključka za elektriko in vodo ter urejenega parkirnega prostora za motorno vozilo – ali pa vsaj brez večine naštetih, za dobro počutje dopustnikov zelo pomembnih prvin. Svetla izjema so kempingi v Grčiji: mnogi vse naštetu premorejo.

Stanovanjske prikolicе **TOZD Dolomiti** so dokaj dobro vzdrževane: letos spomladi sta bili dve pripeljani v Ljubljano na popravilo.

V eni od njih sem obiskal **Janeza Ranta**, namestnika direktorja TOZD, ki je tam z družino preživil prijetnih 10 dni, kolikor traja letovalna izmena. Rad letuje v prikolic, saj pravi, da ima v njej vse udobje, ki ga potrebuje za oddih. Veliko sva se pogovarjala o bodoči Počitniški skupnosti Mercator in strinjal se je, da bi skupnost lahko veliko pripomogla k temu, da bi čim več delavcev lahko čim dlje in čim ceneje letovalo. Menil je le, da bi bilo potrebno bodočim članom bolj jasno zagotoviti, da bo ostalo lastništvo zmogljivosti posameznih organizacij neokrnjeno.

Prikolice v Vrsarju niso edine možnosti za oddih delavcev TOZD Dolomiti. Na razpolago jim je še garsonjera v naselju Porat v Červarju pri Poreču, dve stanovanjski prikolic v Medulinu pri Puli, 7 ležišč v počitniškem domu v Piranu, 6 ležišč v počitniškem domu v Dajli ter 6 ležišč v stanovanju z 22 ležišči v Dolenjskih toplicah, ki je skupna last Mercator-Rožnika. Očitno je, da so v TOZD Dolomiti že veliko storili za to, da bi letovalo čim več njihovih delavcev.

Tistega dne, ko sem jih obiskal, je bila v prikolicah **Mercator-Contala** ravno izmena, zato sta bili dve še prazni, ena pa je bila obljubljena. **Boža Gorup**, zaposlena v oddelku zunanje trgovine TOZD Conimex, in njena družina so sicer šele prejšnji večer pričeli 13-dnevno izmeno, a so se uspeli že kar dobro razgledati po kempingu in natresli so mi kup njegovih pomanjkljivosti: da je higiensko neurejen, premalo opremljen in preveč obljuben. Tovarišica Gorupova je takoj dodala, da niso proti kempiranju, da pa so 10 poletij kempirali v Premanturi, kjer je bilo vse veliko bolj urejeno in vzdrževano.

Velika in udobna je ta hiša na kolesih, saj bi v njej lahko prenočevalo kar osem oseb. Uporabnina zanjo je malenkostna: 60 dinarjev na noč in turistična taksa. Zelo koristen je šotorski predprostor, ki skoraj podvoji bivalne prostore.

Prikolice Mercator-Contala imajo zelo lepe lege – vse so blizu morja. Prostor, na katerem so postavljene, je pogodbeno najet za čas od 1. maja do 30. septembra.

»Zanimivo bi bilo tudi kje druge letoovati. Temeljne ali delovne organizacije bi lahko enake ali podobne zmogljivosti v različnih krajih zamenjale – verjetno v splošno zadovoljstvo vseh tistih dopustnikov, ki že več let zahajajo v isti kraj,« se je tovarišica Gorupova na koncu navduševala nad zamisljo o Počitniški skupnosti Mercator.

Poreč – kemping Lanterna

Še najbolje bi bilo, če bi ta kemp preimenovali v »Babilon«. Po velikosti je približno enak prejšnje-

mu, morda za spoznanje bolj urejen, sicer pa je pravi labirint stanovanjskih prikolic slovenskih organizacij. Kar okrog 150 jih je sem postavilo svoje »premične vikende« in le redkokatera organizacija samo enega. V recepciji pa na vprašanje, kje so posamezne prikolicе, samo skomigajo z rameni in pravijo »Približno v tej smeri...«, kar lahko pomeni tudi 90 stopinj bolj v levo ali desno. Precejšen del dneva sem porabil samo za iskanje posameznih prikolic TOZD Steklo (M-Velepreshrba), Mercator-Embe in Mercator-Slovenija sadja. Mnoge organizacije namreč prikolic nimajo na enem mestu ali vsaj blizu skupaj, ampak so raztresene v različnih smereh.

TOZD Steklo ima v kempu dve prikolic, ki sta skoraj sosedni. V vsaki je prostora za štiri ljudi. Ob koncu sezone ju vedno odpeljejo v Ljubljano na prezimovanje.

Mirko Galet je šofer v skladišču TOZD Steklo v Javnih skladiščih. Na dopust je prišel z ženo in otrokoma.

»Že lani smo bili tukaj zelo zadovoljni. Letos otroka že poznata vso okolico in se odlično znajdet. Všeč mi je tudi, da je bivanje v prikolicci poceni: na dan plačamo 88 dinarjev. Sicer pa je vseeno, v katerem kraju smo – le da je voda čista in topla.«

Drugo prikolico TOZD Steklo je v tej izmeni nastanila družina **Marinke Kotar**, ki je zaposlena v fakturnem oddelku sektorja notranje trgovine. Z možem in otrokoma so bili letos prvič v Poreču in jim je bilo kar všeč. Potožili so le nad preveliko gnečo v kempinški prodajalni.

Mercator-Slovenija sadje ima v tem kempingu štiri prikolicе. Dve sem uspel po vztrajnem iskanju najti, dveh pa ne.

Sergej Ravnikar je zaposlen kot strojnik v **TOZD Hladilnica Bohova** pri Mariboru.

»Bil sem tukaj že pred dvema letoma. Bolj mi je všeč kot pa kje na jugu Jadrana, kjer je večja pripeka, pa še veliko dlje je do tja. Voda je tukaj odlična, pa tudi možnosti za zabavo je veliko. Ostal bom 10 dni, kolikor traja izmena.«

Izvedel sem še, da je v njihovi TOZD veliko zanimanja za to obliko letovanja, potem pa je moj sogovornik odbrzel na partijo tenisa.

V sosednji prikolicci je letoval **Izidor Gregorič**, referent v **TOZD Maloobmejni promet Volčja Draga**, z družino. Žal je ravno na dan mojega obiska (kot skrben direktor) odpotoval domov po poslovnih opravkih. Sprejela me je **Ada Gregorič**, njegova žena.

»Tukaj letujemo že petič. Prikladno je, ker imamo blizu. Res pa smo se kar malce naveličali vedno istega kraja in morda bomo šli prihodnje leto kam drugam.

Škoda je, da prikolicе niso v senci, saj je tako čez dan v njih pošteno vroče. So pa tudi slabo vzdrževane – marsikaj je polomljeno. V naši trenutno gori samo ena žarnica.«

Ko sem omenil, da sem prikolicci zelo dolgo iskal, mi je tovarišica Gregoričeva pritrdila, da večina ljudi v tem kempu težko najde svoj »dopustniški raj« in da iščejo tudi po tri ure.

Zdenka Praznik, komercialna referentka v **Mercator-Embi**, je z družino letovala v eni od obeh prikolic te organizacije. Ena ima pet, druga pa štiri ležišča; izmene v njih letos trajajo 10 dni.

»Dobro je, da prikolicе po preizmitvi v Ljubljani spet postavijo na isto mesto, sicer bi jih še dlje iskali.

Obe tukajšnji prikolicci sta vso sezono zasedeni. Verjetno bodo čez kakšno leto ali dve potrebne še dodatne zmogljivosti. Sicer pa naša delovna organizacija naredi veliko za to, da bi delavec čim bolj letoval.«

Materada pri Poreču

V velikem naselju počitniških hišic in bungalovov Počitniške skupnosti Krško so našli prostor tudi za stanovanjske prikolicе. Za razliko od kempingov so tukaj postavljene v vrstah in je vsako zlahka najti.

TOZD Standard iz Novega mesta (M-Velepreshrba) ima postavljene tri prikolicе. Počitniški skupnosti Krško pa plačuje najemnino za zemljišče in priključke.

Jakovec Ivanka je kuharica v bifeju potrošniškega centra v Novem mestu. Z možem in otrokoma so bili letos prvič tukaj. Kuhali so sami, čeprav je v sklopu naselja restavracija. Všeč jim je lepo urejeno naselje, moti pa jih ostro kamenje na plaži.

»Zaradi velikega povpraševanja traja izmena v naši TOZD le 7 dni, kar je premalo, da bi se temeljito odpočili. Nekateri prosilci so bili letos celo odklonjeni. V Nerezinah na otoku Lošinju sta bili letos do-

grajeni in po 15. juliju tudi vseljivi počitniški hišici in tako bodo verjetno lahko prihodnje leto izmene daljše.«

Tri vrste vstran stojijo štiri prikolicе **Mercator-Panonijske** iz Ptujja. Prijetno sem bil presenečen, ko sem v eni od njih odkril zakonski par iz te delovne organizacije, **Darinka Horvat** je referentka prodaje v skladišču **TOZD Veleprodaja** v Ptujju, **Vili Horvat** pa trgovski potnik pri **TOZD Zaščita Kidričev**, sicer pa tudi delegat svoje temeljne organizacije za Delavski svet SOZD.

7 let je tega, kar so prikolicе v tem naselju in tovariš Horvat, ki je bil takrat tajnik sindikalne organizacije podjetja, je bil eden prvih, ki je »sidral« prikolicе.

»Ljudje čisto nič ne pazijo na to, kako ravna s prikolicco. Nobenega čuta odgovornosti nimajo,« je takoj potožil.

»Pri nas je povpraševanje po počitniških prostorih veliko. Ker traja izmena 10 dni, smo se dogovorili, da starši, ki nimajo šoloobveznih otrok, in tisti delavci, ki otrok sploh nimajo, letujejo pred sezono ali po njej. V Nerezinah na otoku

Lošinju imamo štiri počitniške hišice, gradimo pa jih še 6. Ko bodo gotove, bo tudi problem letovanja za nekaj časa rešen.«

Novigrad

Kmetijski kombinat Sevnica ima že štiri leta dvosobno stanovanje z osmimi ležišči v bloku v Novigradu. Stanovalce nove izmene sem srečal na stopnišču, ko so iz avtomobilov prinašali prtljago. Družini **Franca Stariča**, pospeševalca iz **TOK Kooperacija**, in **Lojzeta Ruparja**, vodje hranilno-kreditne službe iste TOK, sta bili tokrat drugič v tem stanovanju.

»Lani in predlani stanovanje ni bilo čisto zasedeno. Letos pa je bilo zanimanje tolikšno, da traja izmena le 7 dni, pa še kljub temu niso prišli vsi na vrsto. Ti bodo imeli drugo leto prednost. Sicer pa za več kot 7 dni tako ali tako ne moreš izostati od delovnih opravil,« sta smeje dodala sogovornika.

»Razmišljati bo treba o gradnji počitniških hišic ali o nakupu stanovanjskih prikolic. Ker je tolikš-

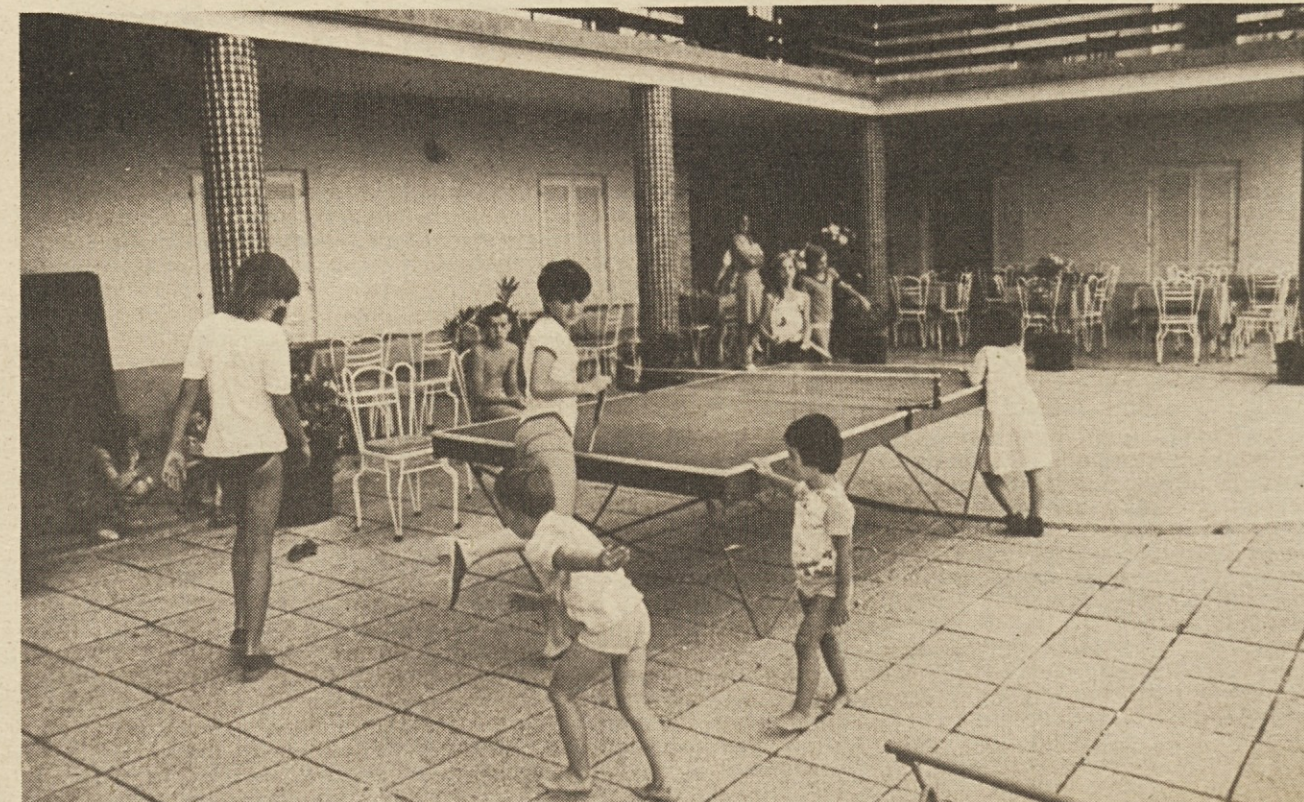
Nadaljevanje na 7. strani

Mirko Galet z ženo pred prikolico TOZD Steklo v kempingu Lanterna pri Poreču.

Družini Jožice Kovačič in Marka Suhajla na terasi počitniške hiše Mercator-Konditorja v Pelegrinu pri Umagu.

Na terasi doma lahko otroci po mili volji dajo duška svoji energiji. Vse foto: Matjaž Marinček

Dopustnaš vsakoletni

Nadaljevanje s 6. strani

no povpraševanje le v sezoni, v času pred in po njej pa je stanovanje večinoma prazno, v organizaciji premišljujemo o tem, da bi v okviru OO sindikata omogočili letovanje tudi kmetom kooperantom. Tisti, ki so si sezidali hišo in gospodarsko poslopje ter se tehnično opremili, se za takšno možnost že zanimajo.

Za bivanje plačujemo 40 dinarjev na osebo na dan, ter turistično takso. Lani je bilo bivanje celo zastonj.«

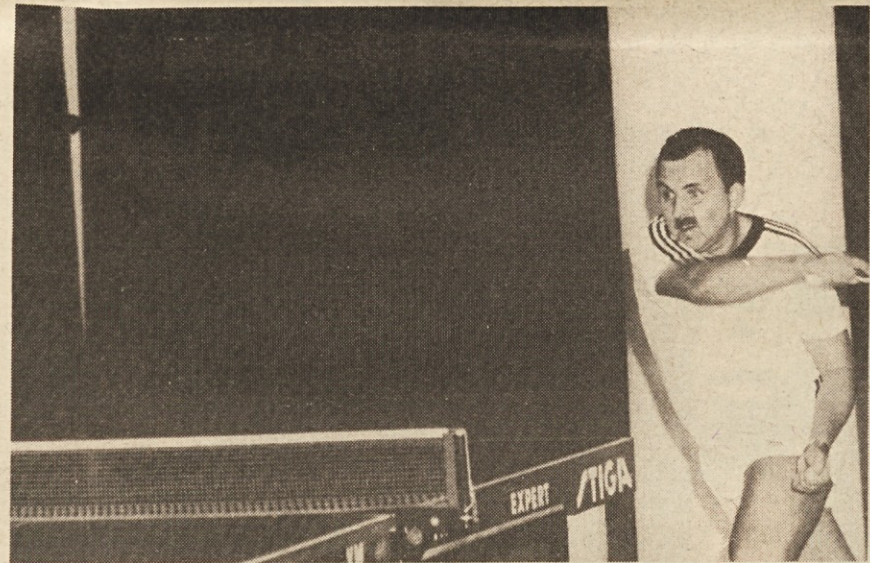
V času med dvema sezonama skrbi za stanovanje gospodar hiše, pa tudi iz podjetja pridejo delavci ter postorijo to in ono.

Dajla

Mercatorjev počitniški dom v Dajli ima 8 lastnikov: temeljne organizacije Golovec, Grmado, Dolomite, Veleblagovnica Beograd in Delovno skupnost (vse v M-Rožnik), Investo in Grosist (M-Velepreskrba) ter Delovno skupnost

Mercatorjev počitniški dom v Dalji: še pred petimi leti je bil to hlev s silosom.

Zamah... in točka! – Vse foto: Matjaž Marinček

Rojeva se Počitniška skupnost Mercator

Matjaž Marinček – Center za obveščanje

Bomo skupaj preživljali dopust?

Čeprav danes zlepa ne najdemo koga, ki poleti ali pozimi ne bi tako ali drugače »dopustoval« ob morju, v hribih ali v tujini, pa je še vedno premalo storjenega, da bi bile tovrstne zmogljivosti popolnoma izkoriščene. Še posebej lahko to trdimo za večino počitniških zmogljivosti delovnih organizacij – pa ne le Mercatorjevih.

Vse prepogosto se dogaja, da so počitniški domovi, sobe in stanovanjske prikolice delovnih organizacij ob višku poletne in zimske sezone polno zasedene, v predsezoni pa deloma ali čisto prazne. Vzroki so raznoliki: nekaterim organizacijam se v predsezoni in po sezoni »ne izplača« imeti na razpolago ustreznega osebja; mnogi delavci zaradi pomanjkljive reklame znotraj organizacije niti ne vedo za pomladanske in jesenske čare prirode v okolju, v katerem ob najhujšem drenu tako radi preživljajo svoje proste dni; marsikje pa so

SOZD. V domu je 70 ležišč, letos pa so v izmeni od 1. do 10. avgusta pogodbeno najeli še 30 ležišč pri zasebnikih, da so lahko ugodili številnim prosilcem.

Upadljiva je čudovito urejena okolica doma. Rože, grmičevje in drugo zelenje so negovani kot le malokje. Temu primerno je urejena tudi notranjost doma: povsod je čisto in čutiti je natančno in veščo roko upravnika doma Boža Škrlja.

V domu je kuhinja, ki zaposluje kuharico, 3 pomočnice in strežnice – seveda domačinke. V majhnem bifeju je hladilnik, vedno poln okrepčil. Jedilnica je podaljšana na teraso in strežno osebje je prijazno. Sicer sem slišal precej pritožb, da je hrana neokusna in enolična, vendar menim, da velja tisti rek, da ima sto ljudi sto okusov in da ni nikoli moč ustreči vsem naenkrat.

Na betonski ploščadi pod teraso je postavljena miza za namizni tenis, kakšnih 50 metrov stran pa je steza za balinanje. Ta dva »rekrea-

cijska objekta« sta zasedena predvsem v času pred in po obrokih, preostali del dneva pa dopustniki preživijo na streljaj oddaljeni plaži. Ta žal ni tako vestno urejena kot dom, kar pa je deloma razumljivo, saj jo uporabljajo tudi drugi gostje, ki jih je predvsem ob koncu tedna veliko. Sicer pa se preko predstavnika Turističnega društva Novigrad pogovarjajo o tem, da bi več zainteresiranih zaposlilo vzdrževalca plaže.

V domu je seveda najbolj živahno v času sezone. Takrat, ko je vse zasedeno, imajo možnost letovanja le delavci iz organizacij – lastnic doma. Brž ko pa zmogljivost doma ni polno izkoriščena, imajo v njem možnost preživeti dopust delavci iz katerekoli organizacije v Mercatorju. Letos so na primer v času do 10. septembra še proste tri štiriposteljne sobe, dom pa bo odprt tudi še po tem datumu, če bo dovolj prijav.

Rade Ilić, prodajalec pohištva v TOZD Veleblagovnica Beograd, je bil z ženo letos prvič tukaj. Navdušen je nad vsem, kar je doživel, in prav rad bo še prišel.

Mira Bratković, poslovodkinja prodajalne in bifeja v Prisojni ulici v Ljubljani (TOZD Golovec), je verjetno ena redkih, ki je pri Mercatorju od vsega začetka – od takrat, ko še ni nihče slutil, v kakšnega giganta se bo razvil.

»Prvič sem tukaj. Vsa prejšnja leta smo namreč zahajali v počitniški dom v Piranu, ker so bili otroci dobesedno zaljubljeni vanj.

Mira Bratković je »Mercatorjevka« od leta 1948.

Odločili smo se, da pridemo za spremembo sem in ni nam žal. Vse je čudovito, le hrana je nekoliko enolična.«

Tone Belan je prodajalec v samopostrežni prodajalni v Rožanski ulici v Ljubljani (TOZD Grmada), pri Mercatorju pa je že 13 let.

»Lani sem bil v Vrsarju, pa mi je tukaj veliko bolj všeč, saj me obdajata lepo okolje in blažen mir. Celo plavati sem se naučil, kar sem tukaj. Zagotovo bom še prišel.«

Ivan Brečko, samostojni nabavni referent-kalkulant v TOZD Investa, je tukaj že letoval pred dvema letoma.

»Dozdeva se mi, da so porcije hrane manjše, kot so bile takrat, ko sem bil nazadnje tukaj. Sicer pa je hrana dobra.

Dopustovanje v tem domu je bi-

la najcenejša varianta, kar sem jih našel. Če ne bi bilo tako počeni, letos sploh ne bi mogel letovati.

Veseli me, da je v sklopu doma in v njegovi okolici vse več možnosti za rekreacijo. Upam, da bodo odgovorni še naprej skrbeli za to, saj dopust ne bi smel biti zgolj lenarjenje, ampak tudi nabiranje novih moči – k temu pa prispeva tudi rekreacija.«

Cene bivanja v domu (penziona) so različne: odvisne so od števila postelj v sobi (dvojposteljne do štiriposteljne sobe) in od datuma (glavna sezona ali pred in posezona), gibljejo pa se med 80 in 110 dinarjev.

Dajlo sem zapustil z vtisom, da počitniškemu domu in njegovi okolici le malo manjka, pa bi bil »raj na zemlji«.

Pelegrin

Pelegrin pri Umagu je veliko, v bujno zelenje odeto naselje počitniških hiš in hišic. Mercator-Konditor ima tukaj trisobno hišo že 13 let. V njej je prostora za dve družini; obdajajo jo lepo vzdrževan in velik vrt, terasa ter parkirni prostor za jeklene konjčke.

Marko Suhalj, ekonom v poslovalnici na Čopovi ulici v Ljubljani, je preživel 10-dnevno izmeno v družbi svoje družine in družine sodelavke, natakarike Jožice Kovačič.

»Vedel sem za to možnost letovanja, vendar me Istra in Slovensko Primorje nista nikoli pretirano privlačila,« je tovariš Suhalj pojasnil, zakaj je prvič tukaj. »Dolejš sem bil dvanajstkrat na Lošinju in petkrat v Zadru, ugotavljam pa, da je tudi tukaj prijetno. Hiša je popolnoma opremljena in lepo vzdrževana, najemnina je nizka – 30 dinarjev na osebo dnevno, morje je presenetljivo toplo, vreme lepo – kaj naj bi si želel boljšega?«

O tem, kolikšno je v njihovi organizaciji zanimanje za preživljanje dopusta v tej hiši, mi sogovornik ni vedel povedati nič natančnega, dvomil pa je v to, da bi bilo pretirano veliko, saj se je sam prijavil 20 dni prej, preden je odpotoval.

Savudrija

Stavbo, v kateri je počitniški dom Mercator-Nanosa, opazite zlahka zaradi oranžnega M, nalepljenega na izložbo prodajalne TOZD Detajl Buje, ki zavzema le manjši del poslopja. V tem domu je 5 sob z 18 ležišči, razen tega pa ima M-Nanos v Savudriji še 3 bungalove z 12 ležišči ter hišo s sedmimi sobami, v katerih je 18 ležišč.

V kletnih prostorih doma je menza, kjer se vsi dopustniki M-Nanosa hranijo. Dekleta, ki skrbijo za prehrano, obenem tudi pospravljajo sobe in so sploh »deklice za vse«.

Sezona v tem domu traja od 30. junija do 30. avgusta, izmene pa 10 dni. Prenosišče in trije obroki veljajo 105 dinarjev.

Ivan Zeleznik, doma iz Rakeka, vratar v Delovni skupnosti M-Nanos, prihaja v ta dom že pet let.

»Všeč mi je tukaj, le dom in njegova okolica nista najbolj urejena in vzdrževana. Marsikaj kar sami postorimo. Letos me motijo tudi številni ježki in mežuze.«

V enem od treh bungalovov, ki

se stiskajo v senci borovcev savudrijskega kempa, sem se pogovarjal z Zdenkom Pintarjem, ki opravlja svoje delo v zagrebškem predstavništvu postojnske TOZD TMI.

»Delovna organizacija bi morala imeti še več takšnih zmogljivosti v različnih krajih ob obali. Hišica je sicer res tesna, vendar smo se, z ženo in hčerkami, na to že navadili. Penzion me stane 69 dinarjev, ženo, ki ni članica delovne organizacije, pa 110 dinarjev.«

Ko sem leseno hiško opazoval od zunaj, si nisem mogel misliti, da so v njej štiri ležišča: dvakrat po dve postelji v nadstropjih. Tudi ko sem pokukal v notranjost, sem imel občutek, da mora stanovalec, ki se hoče na prostoru med posteljami obrniti, prej izstopiti. Kakorkoli že – dopustniki so se očitno pripravljani odreči marsičemu, na kar se v normalnih okoliščinah nikakor ne bi hoteli navaditi.

Piran

Ko sem v Piranu na Trubarjevi ulici obiskal počitniški dom Mercator-Rožnika, je bilo v domu povsem mračno – posledica neurja noč pred tem. Prva oseba, ki se je izluščila iz somraka v dnevnem prostoru, je bil inšpektor. Predstavil se je kot kontrolor davčne uprave občine Piran, Vladimir Jenko. V njegovih knjigah so opazke o 143 domovih na področju piranske občine – glede dobav, storitev, izplačil OD, higiene itd. »Mercatorjev počitniški dom tu v Piranu je lahko drugim za vzgled – posebej še, ker je Mercator-Rožnik uspel usposobiti za svoj delavski turizem že dotrajano stavbo,« je dejal inšpektor Jenko. Pohvalil je tekoče poslovanje administracije, čistočo in sploh...

Mira Kancilija, ki je v tem domu tako rekoč upravnica, sicer pa novinka v Delovni skupnosti Mercator-Rožnika, je pohvalila prijaznost in redoljubnost svojih gostov. V šestih sobah jih skupno prebiva 22 v vsaki od 10-dnevnih izmen. Penzion s tremi obroki velja 80 din. Tudi Mira sama v popoldnevih še najde tri urice časa za plažo.

Ze v Dajli pa sem se o tem domu pogovarjal z Dragom Miheličem, vodjo servisne službe Mercator-Rožnika, ki je menil, da bi bilo treba pohvaliti delavce mizarske delavnice, saj so kljub časovni stiski uspeli letos dom adaptirati do 1. julija. Porabili so 600 kvadratnih metrov lesa, s katerim so obložili stavbo, pa tudi nekatere prostore v notranjosti.

Ocena: dobro

Prispevek nikakor nima name na predstavitvi vseh Mercatorjevih počitniških zmogljivosti, saj bi bilo treba v tem primeru prepotovati še precejšen del jadranske obale ter se podati tudi v notranjost Slovenije. Poskušal sem predstaviti dopustnika v povprečju – tako po tem, v kakšnem bivališču preživlja svojo, večinoma skopo odmerjeno letovalno izmeno, kakor tudi po zastopanosti sogovornikov iz številnih Mercatorjevih TOZD in DO. Celotni vtis se zdi dober, upamo pa lahko, da bo prihodnje leto letovalna ponudba organizacij še pestrejša.

kovnjak na tem področju, izvoljena pa je bila tudi delovna skupina, ki bo pripravila samoupravne akte in Statut PSM ter uredila vse potrebno za konstituiranje in registracijo.

Neokrnjeno lastništvo

PSM bo svojim članicam omogočala skladnejši in pospešen razvoj ter organizacijo kakovostnih in cenениh storitev za oddih in rekreacijo; poskrbela bo za načrten razvoj rekreacijske oziroma počitniške dejavnosti, v skladu s potrebami udeležencev; pomagala bo pri določanju pogojev in načina opravljanja storitev za oddih in rekreacijo; skrbela bo za čim boljše počutje delavcev na oddihu; oblikovala bo celovitejšo ponudbo možnosti oddiha in rekreacije; zagotavljala bo enotnejši nastop na turističnih tržiščih pri pridobivanju dodatnih zmogljivosti. Za uredničenje in zagotovitev skupnih ciljev bo PSM opravljala tudi nekatere skupne posle: skrbela bo za pripravo in izvedbo raznih prireditvev; raziskovala bo turistično tržišče in izdelovala strokovna gradiva, pomembna za razvoj počitniške in rekreacijske dejavnosti; skrbela bo za priprave in izvedbe skupnih poslovnih nastopov in aranžmajev na tržišču zaradi pridobivanja dodatnih zmogljivosti; dogovarjala se bo o skupni preskr-

bi s prehrabnenimi izdelki in opremo ter s tem v zvezi sklepala pogodbe; dajala bo pobude za združevanje dela in sredstev za širitev osnovnih zmogljivosti, pa tudi za druge skupne naložbe, pomembne za skupnost; dogovarjala se bo o določenih enotnih kriterijih za oblikovanje cen storitev.

Zaskrbljujoč je podatek, da je le malo DO in TOZD pripravljenih združevati sredstva v PSM. Očitno je prisoten strah, da bi bila uporaba oziroma lastništvo počitniških zmogljivosti s članstvom v skupnosti ogrožena. Seveda je strah popolnoma neosnovan: vsaka članica bo v svojem počitniškem domu, sobah, stanovanjih ali prikolicah najprej poskrbela za svoje delavce – šele potem bo, če bo še prostor, omogočila oddih delavcem drugih DO in TOZD, članic skupnosti. Ravno v tem bo ena očitnih prednosti PSM: možen bo celovit pregled nad zmogljivostmi, zato pa tudi njihova boljša izkoriščenost. Obenem bodo lahko delavci, ki se bodo naveličali letovati vedno v istem kraju, spremenili okolje. Pa še nekaj: tudi vzdrževanje počitniških objektov bo v skupnosti mnogo lažje in cenejše.

Počitniški skupnosti Mercator je v vseh smereh prižgana zelena luč. Od posameznih DO in TOZD je zdaj odvisno, kaj so pripravljene storiti za ugodnejši oddih in rekreacijo svojega delavca!

Prodajajo vse, kar potrošnik želi

Matjaž Marinček – Center za obveščanje

Najmočnejši v Kočevju

V Mercatorju je nekaj organizacij, o katerih vé večina delavcev v SOZD zelo malo ali skoraj nič. Takšna je tudi TOZD Trgopromet v Kočevju v sestavi Mercator-Velepiskrbe. Več kot dve leti je že tega, kar ni bilo o tej TOZD v glasilu Mercator nič napisanega.

Zadnji čas je torej, da jo podrobneje predstavimo.

Pravi začetek pred 20 leti

Leta 1954 se je v Kočevju in okolici pokazala potreba po ustanovitvi podjetja, ki bi oskrbovalo dokaj razdrobljeno prodajno mrežo. Z odločbo Okrajnega ljudskega odbora Kočevje je bilo še istega leta, v mesecu juniju, ustanovljeno Trgovsko podjetje na debelo in drobno, Trgopromet Kočevje. Oblikovalo se je iz dotedanjih podjetij v Dobropolju, Ribnici in Kočevju. V Ribnici in Dobropolju je ustanovilo področna skladišča za oskrbovanje trgovine in gostinstva ter večjih potrošnikov, v Kočevju pa je imelo dvojne skladišče – centralno skladišče za prehranbeno in industrijsko blago ter skladišče za alkoholne in brezalkoholne pijače.

Zaradi potrebe, predlogov in pobud za izboljšanje poslovanja trgovske mreže v Kočevju, je Okrajni ljudski odbor v letu 1958 sprejel ukrepe za poenoteno, poenostavljeno in solidnejše poslovanje trgovine. Podprl je ukinitve nekaj manjših podjetij in poslovalnic ter formiranje močnejšega trgovskega podjetja, v katerem bi se uveljavila možnost poslovanja na samoupravnih osnovah. S tem naj bi se poenotile in pocenile upravne, računovodske, nabavne in prodajne službe ter skoncentrirala dotlej razdrobljena sredstva, s čemer bi lahko zadovoljili velike potrebe po investicijah v trgovski mreži. Tako je 1. julija 1958 podjetje zaživelo v novi obliki. Ta datum tudi smatrajo za pravi začetek Trgoprometa, kar obenem pomeni tudi začetek možnosti razširjene reprodukcije. V podjetje je bilo takrat vključenih 16 samostojnih trgovin s 23 prodajalnami.

V obdobju do leta 1965 so se v Trgoprometu lotili preureditev in posodobitev obstoječih prodajal in danes vse, razen redkih podeželskih, ustrezajo sodobnemu načinu poslovanja in zadovoljevanja potrošnikovih želja.

letih 1960 in 1961 so zgradili nova skladišča s površino 2720 m², kar je bila osnova za nadaljnji razvoj trgovine na debelo na področju Kočevja. Leta 1967 so zgradili svojo prvo samopostrežno prodajalno, ki je bila obenem prva v mestu in je pomenila uresničitev dolgoletnih želja številnih potrošnikov. Danes ima Kočevje tri samopostrežne prodajalne – dve sta Trgoprometovi, tretja pa je blagovnica Nama.

Leta 1970 se je Trgopromet priključil Mercatorju, saj so se v večji »družini« kazali obeti za hitrejši razvoj. Pričakovanja so bila deloma uresničena, nastopile pa so se tudi objektivne težave (tako na primer zakon o zamrznjenih maržah iz leta 1971), ki so razvoj zavirale.

Najmočnejša trgovinska OZD v Kočevju in okolici

Danes ima TOZD Trgopromet Kočevje 218 zaposlenih in 49 učencev v gospodarstvu. V Kočevju ima 18 poslovalnic, v okoliških krajih pa 13, in sicer po eno v Stari cerkvi, Želnah, Livoldu, Koprivniku, Starem logu, Papežih, Mozlju, Predgradu, Štalcerjih, Banji loki, Fari, Bosljivi loki in Osilnici. Do pred nedavnim so imeli tudi poslovalnico v Čabru (v SR Hrvatski), ki pa so jo »odstopili« Mercator-Nanosu, TOZD Opiskrba Čabar, kar je glede na lokacijo tudi razumljivo. Ker se Trgopromet ukvarja tudi z grosistično dejavnostjo, se zdaj kaže možnost

oskrbovanja prodajal na območju Čabra.

Z živili, galanterijo, alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami ter v

Ena od osemnajstih Trgoprometovih poslovalnic v Kočevju

manjši meri z repromaterialom iz svojega grosističnega skladišča zalaga Trgopromet predvsem svoje prodajalne, deloma pa tudi poslovalnice drugih organizacij na področju od Ribnice in Loškega potoka, pa vse do Broda na Kolpi in Brodo moravic. Vozni park obsega 13 kamionov; žal je cestna infrastruktura na področju, ki ga oskrbujejo, slaba, tereni pa so zelo razgibani.

lanskem letu je Trgopromet ustvaril nekaj več kot 245 milijonov dinarjev celotnega prihodka, za letošnje leto pa ga načrtujejo za približno 20 milijonov več. Čistega dohodka je bilo malo manj kot 23,3 milijonov, letos pa naj bi ga bilo skoraj 26 milijonov dinarjev. Lani je povprečni mesečni neto osebni dohodek na delavca znašal 4768 dinarjev, po planu za letošnje leto pa bi moral presegati 5000 dinarjev.

Nezadovoljni z deljenim delovnim časom

V posloplju nekdanjih kočevskih zaporov si lahko potrošniki iz Kočevja in okolice izbirajo pohištveno opremo za svoje domove. Poslovalnica »Pohištvo«, katere prostori so bili seveda prenovljeni, domuje tukaj od leta 1969 in prijazni poslovodja Rudi Čmak, po poklicu komercialni tehnik, je tukaj zaposlen že od vsega začetka. Vé povedati, da je Trgopromet pred tem prodajal pohištvo v poslovalnici s tehnično opremo, kar je bilo seveda neustrezno – tako za kupce kakor tudi za prodajalce.

»Že od vsega začetka nam manjka ustrezno skladišče. Imamo sicer tri manjša, pomožna skladišča, ki pa niso ravno pretirano odporna proti vremenu. Želimo si skladišče, ki bi bilo blizu poslovalnice, vendar ta del Kočevja, kjer bi skladišče lahko gradili, ni urbanistično urejen; če pa bi zgradili skladišče izven mesta, bi potrebovali prevoz, kar bi blago samo še podražilo.«

Poslovalnica ima okrog 160 m² prodajnih površin, zaposluje pa 4 delavce. V lanskem letu so ustvarili 9,7 milijonov dinarjev celotnega prihodka, za letos pa ga načrtujejo za milijon več.

»Če bi bili prostori še enkrat večji, bi bilo tudi prometa toliko več, saj bi lahko imeli veliko pestrejšo izbiro blaga. Precejšen problem predstavlja tudi deljen delovni čas: dopoldne odpremo kupcem vrata med osmo in dvanajsto uro, popoldne pa med četrto in pol sedmo. Zaposlenim to ni všeč, godrnjajo pa tudi kupci. Ogromno pohištvene opreme namreč prodamo na potrošniška posojila (v prejšnjem mesecu smo imeli na primer 960.000 dinarjev celotnega prihodka, od tega pa smo iztržili le

samezne skupine vključujejo večjo ali več manjših prodajal, organizirane pa so tudi po teritorialnem načelu in po strokah. V vsaki je približno 20 delavcev.

Meseca marca so bile, ob poteku mandata članom prejšnjega DS (Delavskega sveta), volitve za sestavo novega. Ta je imel v novem mandatnem obdobju 4 seje.

V sklopu DS delujejo Izvršilni odbor DS (9 članov), Komisija za delovna razmerja (5 članov), Komisija za gospodarjenje s sredstvi sklada skupne porabe (5 članov), Komisija za pripravo predlogov osnutkov samoupravnih splošnih aktov (5 članov), izvoljene pa so tudi delegacija za zbor združenega dela in tri delegacije za samoupravne interesne skupnosti.

Osnovna organizacija ZSMS združuje okrog 80 mladih in je povprečno aktivna. Njihovo sestajanje in aktivnost precej ovira deljen delovni čas. Še največ uspehov so v zadnjem času dosegli v šahu – na občinskem sindikalnem tekmovanju so prejeli več diplom in priznanj.

ja vsekakor odigrava svojo vodilno vlogo. Trenutno je njihova najbolj aktualna naloga obravnavanje pobude, ki jo je dal družbeni pravobranilec, in sicer za novo samoupravno organiziranost. Oblikovali naj bi novo TOZD: grosistične dejavnosti, kar naj bi pospešilo razvoj samoupravljanja. O tem se je sicer kolektiv odločal že lani, vendar takrat pogoji še niso bili zreli. Vprašljivo pa je, če bi bila takšna preorganizacija smotrna, saj so trenutno vse zmogljivosti skladišč polno izkoriščene in bi torej nova TOZD terjala le nove ljudi v administraciji, težko pa bi razširil svojo dejavnost. Seveda pa bo tudi tokrat kolektiv tisti, ki bo imel zadnjo besedo.

Odslej več novic iz Trgoprometa

Odgovorni v temeljni organizaciji so priznali, da je bilo doslej premalo storjenega za to, da bi bila širša javnost in delavci v SOZD

Rudi Čmak, poslovodja prodajalne pohištva.

Če bi bili prostori večji, bi bila izbira pohištvene opreme še pestrejša.

210.000 dinarjev gotovine); kupci urejajo formalnosti na upravi, kjer pa delajo samo do 14. ure in je zato promet v popoldanskih urah minimalen. Ob sobotam (razen prve sobote v mesecu) pa potrošnik posojila sploh ne more dobiti.

V prodajalni je seveda veliko fizičnega dela. Lastnega prevoznega sredstva nimamo; na pomoč nam priskočita kombi, ki je sicer namenjen prevozu prehranbenega blaga, in poltovornjak, s katerim prevažajo tehnične izdelke.

Živahna samoupravna dejavnost

Poslovalnici se obetajo boljši časi, saj je od 1. avgusta letošnjega leta v veljavi nov rabatni sistem, d čimer so zdaj maloprodajne cene urejene – vsaj z vidika trgovine. Celotni prihodek prodajalne se bo s tem sistemom povečal.

V Delavskem svetu TOZD Trgopromet je 21 delegatov iz 13 samoupravnih delovnih skupin. Po-

29 delavcev TOZD je članov ZK, kar je 13,3% vseh zaposlenih, to pa je razmeroma visok odstotek. Tudi njihova aktivnost je precej živahna: OO ZK razpravlja o vsej problematiki v TOZD. Ta organizaci-

Mercator seznanjeni z življenjem in delom TOZD Trgopromet Kočevje. Menijo, da je temu treba narediti konec. V bodoče se torej lahko nadajamo, da bomo ta TOZD še podrobneje spoznali.

Vhod v posloplje na Ljubljanski cesti 18 v Kočevju, kjer je uprava TOZD Trgopromet. – Vse foto: Matjaž Marinček

Enotna klasifikacija dejavnosti

Kancijan Hvastija – Delovna skupnost SOZD

Mercatorjeva ruletk

Z zakonom o enotni klasifikaciji dejavnosti se je jugoslovanska statistika aktualizirala, tako da bo, s prilagajanjem novim družbenim potrebam združenega dela, služila kot analitično-informativna osnova za spremljanje in spoznavanje vseh razvojnih procesov naše samoupravne družbe. Večletno pripravljajno delo za enotno klasifikacijo dejavnosti je, na podlagi predlaganih rešitev, sprejela skupščina SFRJ v letu 1976.

Na podlagi sprejetega zakona je tudi naša sestavljena organizacija združenega dela morala na posebnih obrazcih ROJ-l in ROJ-la prijaviti vsako organizacijo, skupnost ter poslovno ali drugo enoto v sestavi organizacije oziroma skupnosti.

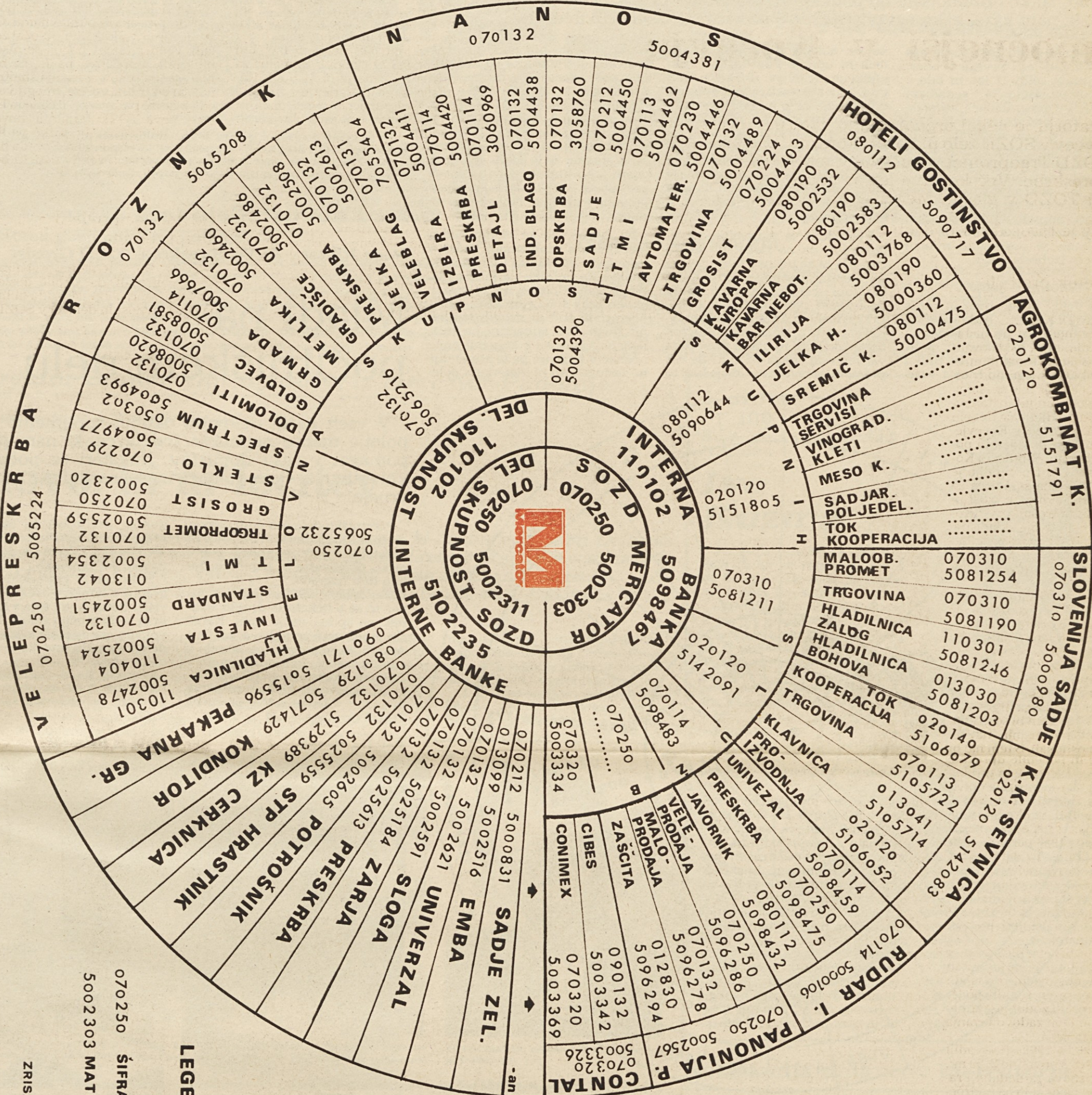
Razvrstitev dejavnosti in klasifikacija:

- 01 industrija in rudarstvo
- 02 kmetijstvo in ribištvo
- 03 gozdarstvo
- 04 vodno gospodarstvo
- 05 gradbeništvo
- 06 promet in zveze
- 07 trgovina
- 08 gostinstvo in turizem
- 09 obrt in osebne storitve
- 10 stanovanjsko-komunalne dejavnosti in urejanje naselja in prostora
- 11 finančne, tehnične in poslovne storitve
- 12 izobraževanje, znanost, kultura in informacije
- 13 zdravstveno in socialno varstvo
- 14 družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije

Svoje šifre imajo še panoge, skupine in podskupine. Na podlagi teh prijav so bili zahtevani še posebni podatki o poslovanju vsake delovne organizacije (celotni dohodek, porabljeni sredstva brez amortizacije ter dohodka, povečanja za amortizacijo za preteklo leto). Zavod SR Slovenije za statistiko je na podlagi Zakona izdal obvestilo o razvrstitvi organizacije oziroma skupnosti po dejavnosti. Vse spremembe (ukinitve, ustanovitve ipd.), ki nastajajo vsled reorganizacije enot se opravijo po istem postopku kot prijava, vendar z obširno dokumentacijo oziroma sklepi organov samoupravljanja. Spremembe morajo biti registrirane pri Okrožnem gospodarskem sodišču.

Grafikon, ki je sestavljen na podlagi enotnega registra organizacij in skupnosti, prikazuje za celotno SOZD vse šifre dejavnosti in matična številka, razen razvrstitve poslovnih in drugih enot (trgovin, skladišč, servisov itd.) v sestavi organizacije oziroma skupnosti, ki imajo ločeno razvrstitev, vezano na matično številko organizacije oziroma skupnosti.

SOZD MERCATOR

LEGENDA

070250 ŠIFRA DEJAVNOSTI

5002303 MATIČNA ŠTEVILKA

ZRISAL K. HVASTIJA

Iz Janezka bo Janez

Veliko nas je – to je lahko misel kateregakoli naših učencev. Res, veliko jih je. Več kot tisoč! Vendar je sama številka premalo. Pravo predstavo, koliko učencev imamo, lahko dobimo šele ob pogledu na statistični prikaz učencev v gospodarstvu, ki nam kaže, kako neverjetno hitro se večja število naših učencev.

Od leta 1949 do 1961, ko je naš statistik zabeležil prvega učenca, to se pravi celih 12 let, ni bilo v naši organizaciji – sedanjem SOZD, niti enega učenca, sedaj pa jih je več kot tisoč. Seveda gre pripisati tak porast števila učencev predvsem integracijam, ki so imele za posledico tudi porast števila vseh zaposlenih v SOZD.

Vendar velikega števila učencev ne poudarjamo zaradi same množičnosti, ampak da bi opozorili, kake posledice ima odnos do mladitve; kako se posvetimo njihovi vzgoji in izobraževanju.

Šola samoupravljanja

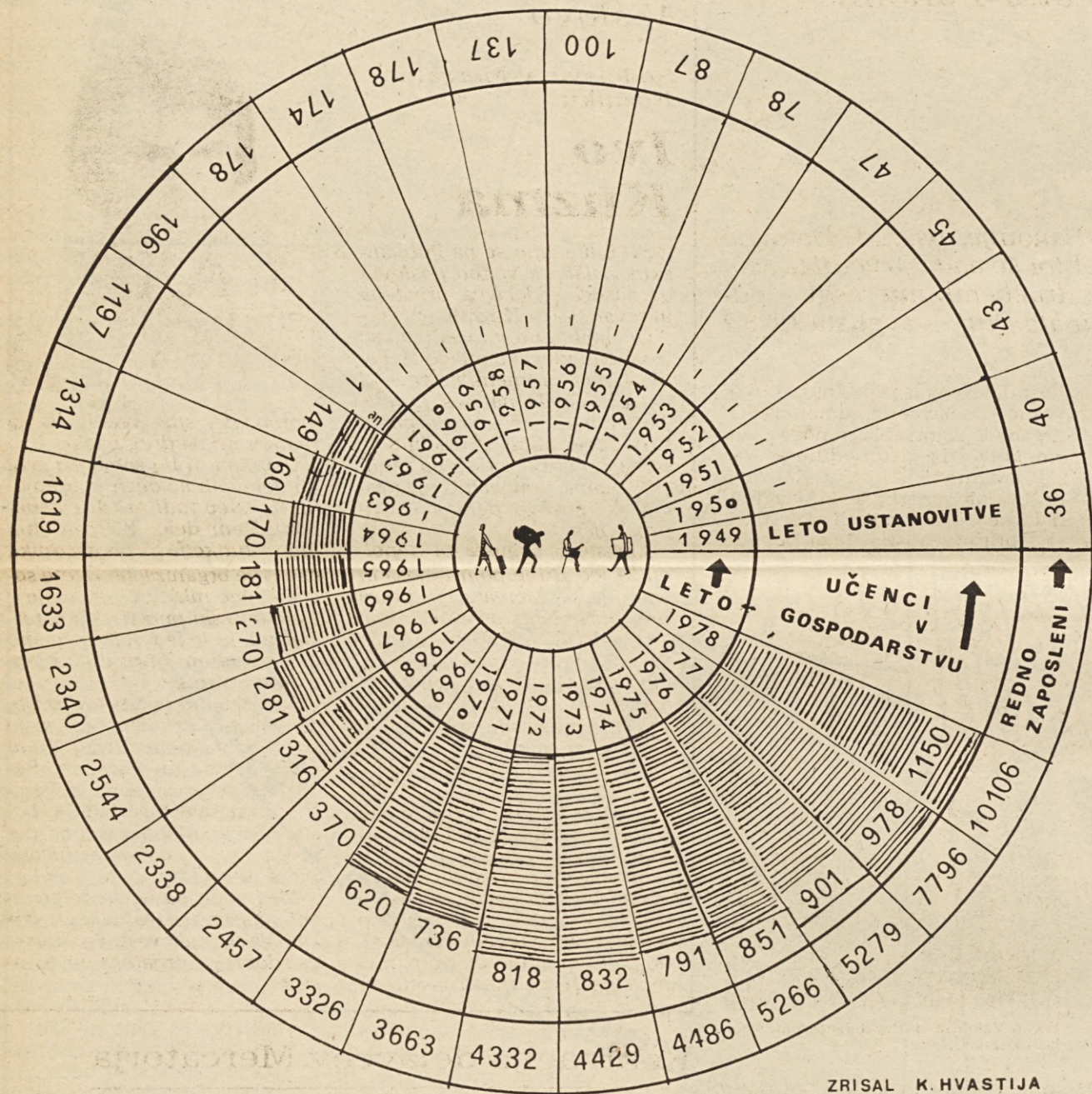
Naš veliki učitelj, vzor in vodja tovariš Tito pravi: »Naša mladina se mora učiti, če naj nas danes ali jutri zamenja. Potrebno je, da se uči ne le iz knjig, ampak tudi z opravljanjem funkcij, in te ji je tre-

ne ve, kakšne metode in oblike dela bi uporabil za doseg vseh zastavljenih ciljev. Težko je tudi prekiniti z dosedanjim odnosom do učenca, ki je moral biti vedno poslušen in pokoren, in ga postaviti na enakopraven položaj z nami, enakopravno upoštevati njegovo mnenje, stališča, predloge in pobude, kar vse je pogoj, da mladi živi in dela samoupravno in tako postane enakopravni dejavnik v naši organizaciji.

Velikokrat se zadovoljimo z izgovorom, da na žalost ni dovolj časa, da bi se učencu bolj posvetili. Vendar, bodimo odkriti! Kako naj dobi učenec predstavo o delu delavskega sveta, izvršnega odbora sindikata in drugih samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, če ni nikoli prisostvoval seji vsaj enega od njih? Še vse premalo se zavedamo, da je tudi to

bi, ki pa nista bili taki, kot smo pričakovali. Pripombe so se nanašale na nagrajevanje učencev, ki bi bilo, tako kot določa vzorec, prilagojeno družbenemu dogovoru o štipendiranju, sindikalni listi in drugim predpisom, ki urejajo nagrajevanje učencev v gospodarstvu. Vendar se je zdelo organizacijam tako nagrajevanje učencev previsoko, češ da bi predstavljalo preveliko obremenitev za organizacijo.

Ni čudno, da se vedno znova srečujemo s problemom kadra v trgovinski stroki, ko temelji naša kadrovska politika na tako majavih nogah. Učenec, ki se šola v ekonomski šoli, gimnaziji, administrativni šoli in drugih štiriletnih šolah, dobi štipendijo po družbenem dogovoru o štipendiranju, učenec v trgovini pa te štipendije ne zasluži?! Ali ni materialni polo-

ZRISAL K. HVASTIJA

ba dajati. V gospodarstvu, na primer, jo je potrebno delegirati v delavske svete, prav tako ji je treba dajati funkcije v družbenih organizacijah, nasploh omogočiti ji, da rešuje naloge.

Tako bo možno ugotavljati, kako jih bo reševala. Povem vam, da mladina včasih izpolni naloge bolj od starejših. S tem ne mislim reči, da starejši niso sposobni, nasplošno, oni so še kako sposobni, toda nekaterih stvari se pogosto lotevajo nekako rutinsko in jih ne rešujejo s srcem in navdušenostjo kot mladina. Toda pri uresničevanju težke naloge, kot je graditev socializma, ni dovolj samo razum, potrebno je tudi srce, potreben je polet, navdušenje. Pri tem naša mladina lahko da največ od sebe.

Titove besede so jasne. Mladino moramo vzgajati in učiti, in to ne samo za poklic temveč tudi za vloge samoupravljalcev. Za nas, ki imamo možnost, da naše učence neposredno vzgajamo v času praktičnega dela v organizaciji, je to velika dolžnost.

Šola, ki je prva zadolžena in odgovorna za celovito vzgojo učencev, vključuje učence v samoupravne organe šole, pa tudi mladinska organizacija v šoli ima veliko vlogo pri vzgoji mladih. Kako pa mi? Res zahtevna je naloga vseh, ki so posredno ali neposredno zadolženi za usposabljanje mladih v organizaciji. Marsikdo

del bodočega učenčevega dela. Ena izmed možnosti usposabljanja učencev so tudi načrtne ali priložnostne akcije in dejavnosti, kot so na primer organizacija proslav, tekmovanj, pohodov po poteh bratstva in enotnosti, delovnih akcij itd. To je dejavnost, ki si je mladi želijo in so zanj pripravljeni žrtvovati tudi svoj prosti čas, le malo naše pozornosti in organizacije je potrebno.

Vodi naj nas načelo: »Kar se je Janezek naučil, to Janez zna,« torej tudi solidarnosti, medsebojne pomoči, marljivosti in pozornosti. Vsega tega pa se lahko naučimo tudi ob takih dejavnostih.

Še o kratkovidnosti

V predzadnji številki glasila je bil objavljen vzorec pravilnika o učencih. Cilj objavljenega pravilnika je bil, da bi v vseh organizacijah SOZD Mercator, ki imajo učence, imeli enotno kadrovsko politiko do njih, to se pravi enoten sistem nagrajevanja in enotno rešena druga vprašanja, pomembna za usposabljanje učencev v organizaciji.

Pričakovali smo določen odziv, to se pravi pripombe na predlagani pravilnik, nove predloge in seveda vprašanja, ki so se porodila ob predlaganem vzorcu. Vendar se naša pričakovanja, žal niso uresničila. Dobili smo le dve pripom-

žaj učencev v času šolanja enak? Zakaj se potem vse pripombe nanašajo le na višino štipendije? Če bomo tako nadaljevali, vsekakor ne bo rešeno vprašanje pomanjkanja trgovskega kadra. Ta kader je pomemben, potrebujemo ga, zato moramo mlade podpirati, da se bodo odločali za ta poklic, in to vsaj z enako štipendijo, kot jo dobijo učenci na štiriletnih srednjih šolah.

Vse tiste organizacije, za katere je tako določena štipendija prevelika obremenitev, lahko v bodočnosti pričakujejo kadrovske težave, kajti kadrovska politika ni le zaposlovanje novih delavcev, temveč je tudi nenehna skrb za bodoče delavce-sedanje štipendiste.

Prav tako ne bi bilo slabo, če bi posvetili pozornost ne samo poglavju o nagrajevanju učencev, ampak tudi tistim poglavjem, ki določajo obveznosti organizacije do učenca. Veliko dolžnosti je napisanih, vendar bi lahko še marsikaj dodali. Predvsem pa bi morali vsaj te obveznosti, ki so določene v pravilniku, dosledno izpolnjevati in si prizadevati, da učencu nudimo čimveč znanja in drugih sposobnosti, potrebnih za njegovo kasnejše delo v organizaciji. Ko bomo začeli premišljevati o teh stvareh, bo naša kadrovska politika na dobri poti.

Vprašali ste

Vanda Briški – Kadrovska služba SOZD

Premeščanje

Delavec je razporejen k istim delom, za katera je sklenil delovno razmerje, iz ene prodajalne v drugo. Ali mu preneha delovno razmerje, če noče nastopiti dela v drugi prodajalni, ali pa je takšen primer kršitev delovne obveznosti?

Delavec ima pravico in dolžnost opravljati dela oziroma naloge, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti, za katere je sklenil delovno razmerje. Med trajanjem delovnega razmerja pa je lahko delavec razporejen na vsako delo oziroma k vsaki nalogi, ki ustreza njegovi strokovnosti. Če delavec noče nastopiti dela v drugi prodajalni, kamor je razporejen v skladu s citiranimi določbami, se smatra, da je kršil delovno dolžnost, za kar je disciplinsko odgovoren.

Ali je lahko delavec v okviru svoje strokovnosti za opravljanje istih del razporejen tudi v drug kraj? Delavec je lahko razporejen na delo iz enega kraja v drug kraj, vendar samo z njegovo privolitvijo in če se s tem bistveno ne poslabšajo njegovi življenjski pogoji in pogoji njegove družine.

Med dopusti delo teče dalje

Nada Rihtar – M-Velepreshrba TOZD Grosist

Mladi na počitniškem delu

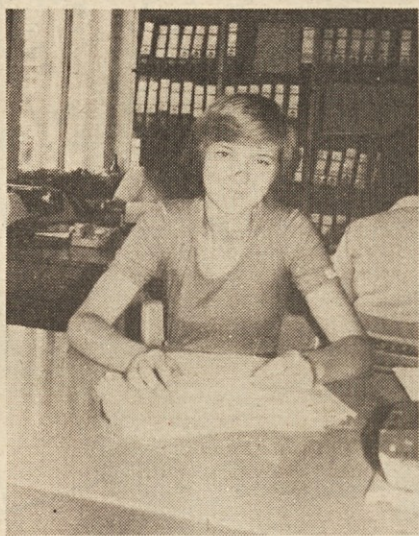
V vseh naših delovnih okoljih sprejememo vsako poletje medse najmlajše sodelavce, ki nam pridejo pomagat v času dopustov. Nekateri se počutijo v kolektivu že kar domači in se naslednje leto spet vrnejo.

Počitniško delo jim nudi veliko: pridobijo si znanje, nove znanke in prijatelje, z njimi si ubijajo počitniško dolgočasje in naposled dobijo tudi nagrado.

Kaj delajo, kako se počutijo pri nas in še o nekaterih drugih stvareh naj spregovorijo sami. Naneslo je, da sem se pogovarjala le z dekleti, ki se največ zaposlujejo v administraciji. Poiskala sem jih v Delovni skupnosti SOZD, v Delovni skupnosti Mercator-Rožnik in v Mercator-Velepreshrbi, TOZD Grosist.

Brigita Novak

Na počitniškem delu sem tu že drugič, kar pomeni, da se lepo počutim. Spoznavam delo v komer-

Bojana Emeršič

ciali, ki je razgibano, in že sedaj sem se odločila, da bom po končani gimnaziji, letos grem v 3. letnik, študirala na ekonomski fakulteti.

Opravljam delo, ki mi ga zaupajo, vpisujem v tabele, kličem po telefonu poslovne partnerje, skrbim za kavico za stranke.

Drugo leto bomo morali opravljati obvezno prakso. Spet name-ravam proti k vam.

Saša Škof

Sem dijakinja pedagoške gimnazije in sem prvokrat na delu med počitnicami. Odločila sem se, da pridem v delovno organizacijo Rožnik, kjer dela tudi moj oče.

Delam v blagajni; štejemo prehrabne bone, pomagam urejevati plačilne liste. Delo je zanimivo, a se zelo razlikuje od dela v mojem bodočem poklicu. Všeč mi je, ker so me sprejeli kot enakovredno delavko ostalim in da mi zaupajo.

Z nagrado pa je tako: prvič si bom nekaj prislužila sama. Porabila jo bom za nakup knjig in šolskih potrebščin, za kasete, plošče in še za kaj.

Ani Bernik

Med počitnicami mi je doma dolgčas, pa se zato vsako leto zaposlim za mesec dni. Že tretje leto zapored prihajam v TOZD Grosist, in to vedno v ekspedit. Delo mi je všeč, ker imam opraviti z

ljudmi, priložnost pa sem imela vsaj površno spoznati organizacijo Mercatorja, ki sem ga doslej poznala le po trgovinah.

Šolam se za vzgojiteljico. Letos grem v 4. letnik. Obvezno prakso v vrtcu bomo imeli šele v 5. letniku in si je že močno želim. To pa ne pomeni, da drugo leto spet ne pridem k vam. In seveda, že po tradiciji, v ekspedit.

Nagrada pa bo šla za šolske potreščine, malo za obleko, nekaj pa bom privarčevala za šoferski izpit.

Bojana Emeršič

Delo mi gre še kar dobro od rok, saj sem že tretje leto na počitniškem delu. Najprej sem bila v fak-

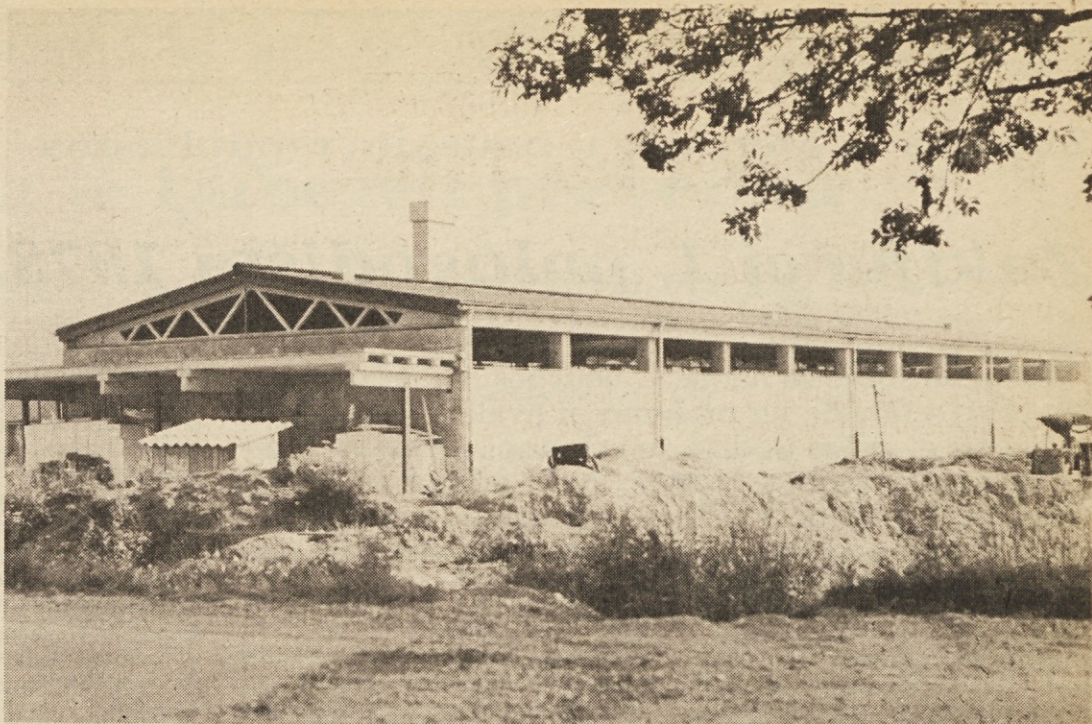
Saša Škulj

turnem oddelku, naslednje leto na saldakontih 220, letos pa na saldakontih 120.

Delo v računovodstvu je sicer zanimivo, menim pa, da bi se ga po daljšem času naveličala. Sem kaj rada prihajam, ker se razumem s sodelavkami in zato, ker sem stalno zaposlena pri koristnem delu, ne pa tako kot nekateri moje sošolke, ki hodijo le po malico in po podobnih opravkih.

Drugo leto, ko bom končala 3. letnik gimnazije, bom prišla sem na obvezno prakso. Želim si, da spet v drug oddelok, saj bi rada spoznala različna dela.

M-Hoteli gostinstvo ob polletju

Na seji Delavskega sveta Mercator – Hoteli-gostinstvo v avgustu so se pohvalili z ugodnimi rezultati iz prvega polletja, čeravno so poudarili, da rezultati niso plod večje učinkovitosti v poslovanju, marveč objektivnih pogojev, med drugimi tudi inflacije. Delegati so delovno gradivo za samoupravni sporazum o osnovah plana prekvalificirali v osnutek sporazuma, kajti tekst je bil posredovan s strani strokovnih služb že v mesecu februarju in mora biti letos sprejet. – Uredništvo »M« se je s predstavniki te organizacije dogovorilo za tiskovno konferenco, na kateri bodo prisotni predstavniki TOZD spregovorili o izkušnjah v letošnji turistični sezoni ter o težavah svojih organizacij in pričakovanjih teh znotraj SOZD Mercator – Foto Jaro Novak.

Direktor Branko Gorjup odšel iz Mercator-Panonije

Ferdo Lovrec – M-Panonija Ptuj

Slovo, ki ni ločitev

Kljub želji vseh delavcev delovne organizacije M-Panonije, pa tudi Delovne skupnosti SOZD, da bi tovariš Branko Gorjup kot direktor še nadalje vodil ta 800-članski delovni kolektiv, smo se morali zaradi širših družbenih interesov – odhoda na delovno mesto direktorja Kmetijskega kombinata Ptuj, 1. avgusta 1978 z njim raziti.

Branko Gorjup je nastopil delo pri trgovskem podjetju na veliko Panonija Ptuj 1. junija 1967 kot analitik. Samo poldrugo leto zatem, 1. januarja 1969, je bil na osnovi delovnih sposobnosti in družbenopolitične aktivnosti imenovan za direktorja takratne Pa-

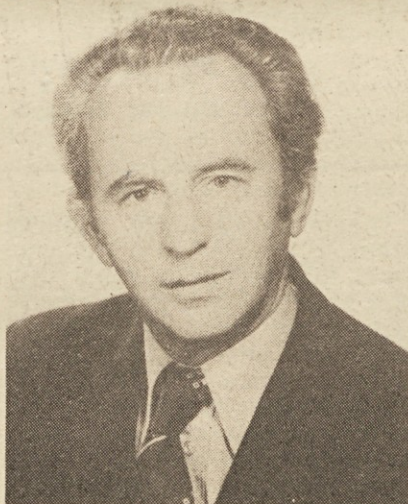
lavcev kakor tudi vseh zaposlenih, v tem času ni poraslo samo število delavcev, marveč je bil dosežen viden gospodarski napredek. Po združitvi Panonije z delovno organizacijo Mercator Ljubljana v letu 1970 je Panonija pod vodstvom Branka Gorjupa z načrtno politiko

nost delavcev iz vzpodbujal odgovorne sodelavce in samoupravne organe k zagotavljanju pogojev in zmogljivosti za letni oddih.

Z izredno velikim čutom pripadnosti Mercatorju je kot vodilni delavec v minulih letih z vsestransko prizadevnostjo dajal pobude

Branko Gorjup, v sredini, v družbi s predhodnima direktorjema Panonije, Jankom Vogrincem – levo, in že umrlim Martinom Klemenčičem – prvim direktorjem Panonije

Viktor Valentin vršilec dolžnosti direktorja M-Panonija, Ptuj

nonije. Po vseh nadaljnjih organizacijskih spremembah v Panoniji so mu delavci in samoupravni organi, kot izredno prizadevnemu in priljubljenemu delavcu – direktorju, zaupali opravljanje te dolžnosti vse do nedavnega odhoda.

Za obdobje malo manj kot desetih let, ko je Branko Gorjup vodil kolektiv Panonije, lahko trdimo, da je bil dosežen preporod Panonije. Z njegovim prizadevanjem in tesnim sodelovanjem ožjih sode-

razvoja in združevanja sredstev zgradila v Ptuj Blagovnico, veliko sodobno skladišče za prehrano, železnino in pohištvo, odkupila in uredila zgradbo bivše »Delte« v prostorno skladišče galanterije, tekstila in plastike in novo samopostrežno prodajalno v Gorišnici.

Ob vsem tem je bilo opravljenih še nekaj večjih in več manjših adaptacij.

Branko Gorjup se je nenehno zanimal za počutje in socialno var-

in se kolikor mogoče angažiral v procesih združevanja trgovskih delovnih organizacij »Petrošnik« Lenart, »Sloga« Gornja Radgona, »Univerzal« Lendava in »Zarja« Ormož k Mercatorju.

Pri tako intenzivni poslovni angažiranosti je Branko Gorjup v tem času opravljal še vrsto pomembnih družbenopolitičnih dolžnosti v komisijah in odborih, od občine do republike. Bil je član CK ZK Slovenije in v zadnjem mandatu predsednik občinske skupščine v Ptuj.

Na 10. seji delavskega sveta delovne organizacije M-Panonija Ptuj, 31. julija 1978, ko je delavski svet Branka Gorjupa razrešil opravljanja dolžnosti direktorja, je bil po predhodni razpravi v družbenopolitičnih organizacijah in soglasjih delavskih svetov TOZD in delovne skupnosti sprejet sklep, da se do imenovanja novega direktorja imenuje za vršilca dolžnosti direktorja tovariš Viktor Valentin, dosedanjí pomočnik direktorja DO M-Panonija, ki je pred tem vrsto let uspešno opravljal dolžnost vodje finančno računskega sektorja v Panoniji.

Delavci Mercator-Panonije in Delovna skupnost SOZD se tovarišu Branku Gorjupu zahvaljujejo za večletno res uspešno sodelovanje in za njegova osebna prizadevanja, ki jih je vložil k napredku in razvoju M-Panonije. Na novem delovnem mestu pa mu želimo še več delovnih uspehov.

V slovo

Sodelavci v Mercator-Rožniku

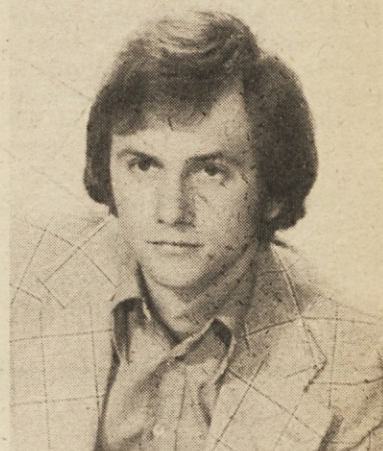
Ivo Kuzma

24. julija smo se na ljubljanskih Žalah za vedno poslovili od našega sodelavca, prijatelja in tovariša Iva Kuzme.

Onemeli smo ob vesti, da se je izteklo njegovo mlado življenje dan po prometni nesreči, ki ga je doletela na poti z dela. Naše misli in pogovori se pogosto sučejo okoli njega in šele sedaj, ko nas je za vedno zapustil, znamo prav ceniti njegove vrline, njegovo delo, njegovo prijateljstvo.

Enajstega avgusta bi dopolnil 24 let. Bil je poln znanosti in energije. V Mercator je prišel pred štirimi leti, po končani šoli za oblikovanje. Vmes je odšel na odsluženje vojaškega roka, odkoder se je vrnil lani oktobra. Že v času šolanja, ko je bil naš štipendist, smo se prepričali, da bomo medse dobili dobrega sodelavca in tovariša. Delal je v aranžerskem oddelku DS Mercator-Rožnik kot terenski aranžer, zadnje čase kot sitotiskar.

Sodelavci in prijatelji smo ga vedno občudovali; njegovo vestnost, saj se je dobesedno razdajal delu, njegovi kolegijski. Čeravno je bil po naravi molčeč in zadržan, nas to ni

motilo, ker smo vedeli, da se zna izraziti na drug način.

Uspešen ni bil samo pri svojih delovnih nalogah in opravilih, temveč tudi pri družbenopolitičnem delu. Zaupali smo mu funkcijo predsednika osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Slovenije v Delovni skupnosti Mercator-Rožnik, ki jo je z veliko vnemo in osebnim prizadevanjem uspešno vodil.

Ne moremo se iznebiti misli, da je smrt krivična, da ga je pokosila tako mladega. Hudo nam je za njegovo družino. Sočustvujemo z njegovo življenjsko tovarišico in sinkom, ki bosta najbolj občutila izgubo dobrega in nenadomestljivega moža in očeta.

Med nami pa bo še dolgo živel spomin na Iva, takega, kot smo ga poznali: vestnega delavca, dobrega prijatelja in tovariša.

Rekreacija delavcev Mercatorja

v Ptuj

Kristina Antolič – M-Panonija, TOZD Maloprodaja

Skupaj tudi na praznik

V mesecu aprilu smo se vsi zaposleni v Mercator-Panoniji Ptuj odločili, da povečamo svoj prispevek za sindikalne ekskurzije in za ogledе zgodovinskih znamenitosti od 2 na 5 dinarjev.

Komisija za šport in rekreacijo pri OOS je na svoji junijski seji sprejela predloge, »kam in kako z denarjem, namensko privarčevanim za izlete«, ter o svojih predlogih obvestila vse člane kolektiva.

Večina od prijavljenih se je ogrela za enodnevne izlete s piknikom, okrog 90 prijavljenih pa za dvodnevne izlete po domovini in tudi tujini. Ob Dnevu borcev sta bila organizirana dva enodnevna izleta, prvi v Logarsko dolino, drugi na Pohorje. Udeleženci so s seboj prinesli cvetje in ga položili pred spomenik padlim pri Treh žeblih na Pohorju in v Frankolovem. Ob prazniku Dneva vstaje se

je ena skupina izletnikov podala v Postojno in dalje proti Jadrano, druga skupina pa v sosednjo Avstrijo na Dunaj. Delavci TOZD Zaščitite iz Kidričevega pa so organizirali enodnevni izlet v Velenje, kjer so si ogledali tovarno »Gorenje«.

Stroške enodnevnih izletov smo v celoti krili iz zbranih sredstev, medtem ko so za dvodnevne izlete del sredstev prispevali člani sami. Družinski člani so vse stroške krili sami.

Vendarle ugotavljamo, da se je od 830-članskega kolektiva udeležila sindikalnih izletov le četrtina zaposlenih. Kje so vzroki?

**KADAR POTREBUJETE
POMOČ PRI IZVEDBI AKCIJ
NAVODILA ZA PRIPRAVO GRADIV
OBJAVO POMEMBNIH DOGODKOV
POLITIZACIJO PROBLEMA
POKLIČITE
CENTER ZA OBVEŠČANJE
061-23-424
ALI UREDNIŠTVO GLASILA
061-21-488**

Stranica za Mercator u bratskim republikama

Zaključci 1. polugodišta 1978.

Polugodište je za nama. O neuspesima ne možemo govoriti, a takođe ne možemo ni hvaliti. Tek su poznati prvi globalni podaci za celokupnu SOUR, a detaljne analize slediće kasnije. Novi odnosi se polako razvijaju, a početkom godine neke pojave su prilično pogodile pojedinačne učesnike te će se uticaj tih osećiti i na kraju poslovne godine.

Opet konstatujemo da je bila rast kako celokupnog prihoda tako i dohotka uglavnom rezultat inflacije, a ne stvarne produktivnosti rada. Celokupni prihod, s obzirom na prošlogodišnji isti period, povećao se za 21%, a dohodak za 28%. Veća rast dohotka nije rezultat boljeg privređivanja, nego pada amortizacije, koja se nije povećala niti toliko, koliko se povećao celokupni prihod. Uzroke za pad amortizacije treba tražiti uglavnom u sporom rastu ulaganja u osnovna sredstva, unatoč investicijama. Amortizacija postaje sve važniji odnosno najvažniji element reprodukcije sposobnosti, a iz godine u godinu relativno se smanjuje odnosno ne raste tako brzo kao celokupni prihod odnosno dohodak. Na jednoj strani amortizacija, a na drugoj strani investicijska ulaganja, postaju sve više čarobni krug iz kojeg ne nalazimo rešenja. Amortizacija se koristi i za rešavanje drugih nedostataka kod poslovanja, pa čak do likvidnosti.

Relativni porast deobenih odnosa u celokupnom dohotku inače na prvi pogled izgleda zadovoljavajući i dohodak se povećao s obzirom na prošlogodišnji, polugodišnji za 28%, a u njegovom okviru dignula su se davanja i doprinosi za SIZ i društvene političke zajednice te druge obaveze iz dohotka (među njih spadaju i kamate od kredita) za 25%. Sporiji porast tih kategorija treba pripisati uglavnom neznatnom porastu kamata i drugih davanja. Veoma se povećao doprinos prema radnoj zajednici zajedničkih službi i to za 79% u okviru celokupne SOUR. U apsolutnom polugodišnji doprinos za zajedničke službe na svim nivoima već iznosi 45,069 miliona dinara, a do kraja godine povećaće se na 100 miliona din ili 10 starih milijardi. Na prvi pogled bi moglo postaviti konstataciju, da su se režijske službe strahovito povećale, a stvarno se radi samo o tome, da je velika većina upravnih službi na nivou OOUR odnosno RO organizacionim merama stekla sta-

tus zajedničkih službi. Znači, u okviru celokupne SOUR ne radi se o nikakvom povećanju broja zaposlenih, nego o prekvalifikaciji režijskih službi.

Doprinos za radnu zajednicu na nivou OOUR ima značaj poslovnog troška i za sada je tretiran kao poreska olakšica, što znači, tih 45 miliona znače poresku olakšicu za sve OOUR. Režijske službe na nivou OOUR finansiraju se direktno iz dohotka te su tako relativno skuplje od one službe koja se u okviru RO izoblikuju u dvojevu radnu zajednicu. Unatoč tome treba kontrolisati obim i rast zajedničkih službi te njihovo racionalno poslovanje.

Pre raspodele čistog dohotka još nekoliko reči o amortizaciji preko propisanih stopa. U upoređenju sa prošlogodišnjim polugodištem smanjila se za 60% i u polugodištu iznosi samo 905.000 din, što za celokupnu SOUR uopšte ne predstavlja značajnu stavku. Pošto se stvarno radi o sredstvima, sa kojima raspolažu OOUR, bilo bi prikladnije da bi je uključili u čisti dohodak, a takođe ni tu ne bi dobila na važnosti, jer je oporezovana i tako OOUR uopšte nemaju interesa da bi je oblikovale, a ako već slobodna sredstva oblikuju, uvrste ih u poslovni fond ili sredstva za proširenje materijalne osnove udruženog rada. Tako je još jedan reprodukcijski element, u prošlosti veoma važan, po-

stao potpuno zanemarljiva stavka, kojoj mnogi uopšte ne posvećuju nikakvu pažnju.

Čisti dohodak se povećao za 25%, znači manje nego dohodak, što znači da davanja iz dohotka u celini brže rastu od dohotka. Deobeni odnosi u čistom dohotku nisu previše ohrabrujući i učesnici verovatno računaju na veći porast dohotka u drugoj polovini godine i s obzirom na to takođe i na veće fondove na kraju godine. Skoro 3/4 od čistog dohotka otpada na lične dohotke (74%). Ostala četvrtina, tj. cca 160 miliona dina, namenjena je fondovima, od toga za vlastitu potrošnju OOUR približno 116 miliona. Najveću rast kod fondova beleži fond zajedničke potrošnje, iz kojeg finansiramo tople obroke te sredstva zajedničke potrošnje za stambenu izgradnju. Formirani fondovi za te svrhe predstavljaju 56,5 miliona din, što je više nego onaj deo poslovnog fonda, sa kojim raspolažu OOUR (isti iznosi 42,8 miliona din). Sredstva iz dohotka, raspoređena u fondove, inače rastu, ali to još ne znači, da su naše OOUR akumulacijsko sposobnije, jer onaj deo koji im ostane za vlastitu potrošnju, u upoređenju sa drugim kategorijama veoma je skroman.

Plan za SOUR se izvršava. U polugodu smo ga pri celokupnom prihodu realizovali 51%, a istim procentom smo takođe postigli i dohodak, čisti dohodak i lične dohotke. U fondovima je procenat postizanja 53, a ipak smo računali na veći poslovni fond za vlastite svrhe, a stvarno smo već realizovali 76% fond zajedničke potrošnje – deo za ostale svrhe. Kod zajedničke potrošnje smo već više puta upozorili da topli obrok sve više dobija značaj ličnih primanja i bi-

lo bi pravilnije da bi ga kao takvog razmatrali.

U ovoj godini takođe smo planirali gubitke i to u visini 1,743 miliona dinara. Već u polugodištu smo ih postigli za 3,036 miliona dinara. Glavni deo gubitaka otpada na OOUR »Steklo« u RO Velepiskrba, a prenikak dohodak za pokriće svih podeljenih stavki ostvarili su još KZ Cerknica i OOUR Kafana Europa u okviru RO Hoteli-gostinstvo. Poslednja je u fazi adaptacije i planirala je gubitak. Kada bude počela sa radom, gubitak će se smanjiti, a verovatno pri kraju godine još će se pojaviti. Kod KZ Cerknica gubitak je manji od gubitka u prvom tromesečju i u krajnjem slučaju biće odstranjen do kraja godine. Najveći gubitak ima OOUR Steklo koja je u skladu sa važećim zakonskim propisima izradila program mera za odstranjivanje gubitka te je pojedinačne radnike zadužila za sprovođenje te akcije. Sve tri OOUR gubitak su pokrile iz vlastitih rezervnih fondova, tako da mogu normalno poslovati i isplaćivati lične dohotke u skladu sa vlastitim opštim aktima.

Ako pregledamo, gubici su za polovinu niži nego u protekloj godini, što je veoma ugodno, jer možemo očekivati da će onaj dohodak kojeg ćemo ostvariti u drugom polugodu, umesto za pokrivanje gubitaka, biti namenjen fondovima. Ne možemo biti zadovoljni sa deobenim odnosima koji se još naginju u korist ličnih dohodaka i sredstava zajedničke potrošnje te doprinosa i drugih obaveznih davanja. Nešto veću pažnju trebalo bi takođe posvetiti amortizaciji, a takođe i akumulaciji za vlastite svrhe.

mercatoriada / ptuj 78

Ka prvoj Mercatorijadi

Šta moramo urediti posle izdavanja novog zakona

Zakon o organu samoupravne radničke kontrole određuje da OUR i druge samoupravne organizacije i zajednice moraju svoja samoupravna opšta akta uskladiti tokom 6 meseci posle stupanja na snagu ovog zakona.

Kod ostvarivanja zajedničkih zadataka, za koje su se samoupravnim sporazumom iz 1977. godine dogovorile organizacije udružene u SOUR Mercator, u protekle dve godine najviše je napora bilo usmereno u izvođenje zajedničke poslovne politike, uspostavljanje dohodovnih odnosa te u dograđivanje samoupravnih odnosa, čiji je stepen bio naznačen ovogodišnjim priznanjem Mercatoru povodom Dana samoupravljača.

Rezultat detaljnog rada jesu 63 organizacije koje u Mercatoru udružuju rad i sredstva iz delatnosti poljoprivrede, prehrambene industrije, trgovine, ugostiteljstva, turizma i servisnih usluga. Ime Mercator udružuje kolektiv više od 10.000 radnika i 3.000 udruženih poljoprivrednika, koji su zastupani sa preko 5.200 delegata u društvenopolitičkom životu u 30 slovenačkih opština i 15 opština drugih republika.

Tokom poslednje dve godine, kada smo sve raspoložive snage angažovali za utvrđivanje materijalne osnove i formiranje političkog te stručnog jezgra velikog kolektiva SOUR, privremeno smo se morali odreći drugim, jednako značajnim zajedničkim i integralno osnovanim zadacima. Njihova zajednička karakteristika jeste ostvarivanje drugih društveno odnosno ljudskih potreba radnika i udruženih poljoprivrednika u okviru udruženog rada.

Jedan od načina sa kojim ćemo u samom udruženom radu aktivirati stvarne potrebe ponuditi mogućnosti za njihovo organizovano ostvarivanje, jeste ovogodišnja zajednička organizacija prvih letnjih sportskih igara, Mercatorijada 78 na Ptuj. Pobuda za izvođenje igara, kao zajedničkog zadatka SOUR, posredovana je od političkih organizacija SOUR Mercator i to maja meseca ove godine. Pri tom smo se poslužili izvanredno širokogrudne pripremljenosti Mercator-Panonijske iz Ptuj da

prva u izuzetno kratkom vremenu organizuje masovno zasnovane sportske igre u 14 omiljenih sportskih grana. Još na početku pobuda je bila prihvaćena. Prijavile su se 234 ekipe sa preko 1.100 takmičara iz skoro svih udruženih organizacija. Za igre su se takođe zauzeli poslovodni organi, tako da su u letnjim mesecima odigrana prethodna takmičenja u zajedničkom izvođenju svih većih organizacija Mercatora po različitim središtima Slovenije. Takođe skoro 500 finalista na konačnim srećanjima na Ptuj svedoči, da su naše organizacije ponudile kolektivima stvarno nešto, što je vezano za živ i masovni interes. U zajedničkoj organizaciji i saradnji u igrama jeste početak dublje i čvršće pripadnosti udruženim ciljevima, a s tim i široj društvenoj zajednici.

Bilo bi prikladno da bi se igre, koje su zasnovane kao upoznavanje kolektiva Mercatora preko srećanja na sportskim igrama izvodile preko cele godine i da bi se i dalje održale, naizmenično po kolektivima u organizacijama, sa stečenim iskustvima prethodnih organizatora. Zbliženje radnika i poljoprivrednika u okviru SOUR jeste neprecenljivog značaja za plodniju saradnju i u korist pripadnosti zajedničkim zadacima koje je u društvu dužan izvršavati Mercator.

Kvalitet unutrašnjih odnosa jeste jamstvo kvaliteta našeg poslovanja.

Organ samoupravne radničke kontrole oblikuje se u osnovnoj OUR, RO i SOUR, bankama i drugim finansijskim organizacijama, zajednicama imovinskog i ličnog osiguranja, samoupravnim interesnim zajednicama i drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama. Ako organ samoupravne radničke kontrole ima radna zajednica, taj organ može vršiti nadzor samo nad izvođenjem pitanja iz nadležnosti radne zajednice.

Organ samoupravne radničke kontrole u OOUR nadzirava sprovođenje statuta i drugih samoupravnih akata organizacije te samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora, sprovođenje odluka radnika, organa upravljanja te izvršnih i poslovnih organa organizacije i skladnost tih akata i odluka sa samoupravnim pravima, dužnostima i interesima radnika; izvršavanje radnih i samoupravnih dužnosti radnika, organa i službi organizacije; da li se odgovorno te društveno i ekonomsko celishodno koriste društvena sredstva i raspolaže sa njima; sprovođenje načela podele po radu kod raspoređivanja dohotka i raspodele sredstava za lične dohotke; ostvarivanje i zaštita prava radnika u međusobnim odnosima na radu; obaveštavanje radnika o pitanjima koja su važna za odlučivanje i nadzor u organizaciji te ostvarivanje drugih samoupravnih prava, dužnosti i interesa radnika. Organ samoupravne radničke kontrole mora biti obavešten i o zahtevima za zaštitu prava radnika u postupcima pred disciplinsku komisiju i o primerima povreda zaštite na radu.

O svom radu i stanovištima organ samoupravne radničke kontrole mora odmah obavestavati radnike, radnički savet odnosno njemu odgovarajući organ upravljanja i sindikat, a o konstatovanim pojavama i svojim stanovištima i organe i službe osnovne organizacije, kod kojih je uočio i organe

koji u organizaciji imaju pravo i dužnost da odstrane konstatovane nedostatke.

Radnički savet OUR dužan je razmatrati svaki predlog organa samoupravne radničke kontrole i odstraniti nepravilnosti odnosno obavestiti organ samoupravne radničke kontrole o konstatovanom stanju, merama ili stanovištima u vezi sa pojedinačnim pitanjem. Ako između radničkog saveta i organa samoupravne radničke kontrole dođe do nesuglasica, radnici odlučuju u skladu sa samoupravnim sporazumom o udruživanju odnosno statutom.

Kod ostvarivanja svojih zadataka organ samoupravne radničke kontrole ima pravo da se obrati skupštini društvenopolitičkih zajednica, društvenom pravobranocu samoupravljanja, službi društvenog knjigovodstva, organima inspekcije i drugim organima društvenog nadzora i kontrole koji su nadležni za nadzor zakonitosti rada organizacije udruženog rada te sindikatu i ima pravo saradnje sa njima kod ostvarivanja svojih zadataka.

Organ samoupravne radničke kontrole broji 3 do 15 članova. Broj članova organa samoupravne radničke kontrole utvrdi se u samoupravnom opštem aktu organizacije. Organ samoupravne radničke kontrole takođe se oblikuje u organizacijama koje imaju manje od 30 radnika, osim ako s obzirom na odnose i uslove u organizaciji, radnici u samoupravnom sporazumu o udruživanju rada radnika u osnovnu organizaciju konstatuju da njegovu funkciju vrše svi radnici na svojem zboru. Članove organa samoupravne radničke kontrole biraju i opozivaju radnici u osnovnoj organizaciji udruženog rada tajnim glasanjem. Nosioći i organizatori društvenopolitičke delatnosti kod izbora i opoziva članova organa samoupravne radničke kontrole jesu

sindikati i socijalistički savez radnog naroda. Kandidati za članove organa samoupravne radničke kontrole predlažu se kandidacijskim konferencijama koje saziva organizacije sindikata odnosno socijalističkog saveza radnog naroda. Mandat članova organa samoupravne radničke kontrole traje dve godine odnosno drugi period koji odgovara trajanju mandata doba u organu upravljanja u samoupravnoj organizaciji odnosno zajednici. Ista osoba može biti najviše dva puta uzastopce izabraa člana organa samoupravne radničke kontrole.

Organi, stručne službe i radnici sa posebnim ovlašćenjem i odgovornostima u osnovnoj organizaciji udruženog rada su organu samoupravne radničke kontrole dužni u okviru svog delokruga davati podatke i izveštaje koji su važni za ostvarivanje zadataka samoupravne radničke kontrole i u vezi s tim omogućiti i uvid u sve listine, spise i izveštaje.

Kod pripreme samoupravnih opštih akata koji uređuju položaj, ulogu i način rada organa samoupravne radničke kontrole, učestvuje sindikat.

Iz svrhe samoupravne radničke kontrole proizilazi, da je njen osnovni zadatak usmeren prema negativnim pojavama koje ugrožavaju ili ruše socijalističke samoupravne odnose u udruženom radu kao i dejstvovanje za razvijanje tih odnosa.

Radnici u OUR i u drugim samoupravnim organizacijama i zajednicama dužni su ostvarivati samoupravnu radničku kontrolu na način kojeg određuje samoupravni opšti akt u skladu sa Zakonom o udruženom radu i Zakonom o organu samoupravne radničke kontrole.

Sve nabrojano jeste gradivo koje tokom 6 meseci treba uskladiti sa zakonom.

Tovarištvo na delovišču

Akcija je ljubezen prevelika

»Verjemite, vse bolj ko teče čas in se približuje 30. julij, vse bolj mrzim ta dan. Ne zato, ker je to nedelja, mrzim ta dan, ker ne bom več na akciji, ker ne bo več vstajanja v svitu in odhajanja na traso. Mrzim ta dan, ker me spominja na konec nekega tovarištva in na slovo.«

Namesto uvodnika o tem, kar so brigadirji MDB Mercator na MDA Istra 78 doživeli, smo zabeležili vrstice iz dnevnika našega pesnika Ivana.

Po enaindvajsetih dneh brigadnega življenja se vsem vsiljuje vprašanje z jasnim odgovorom: »Ali je zamišljena in najdena oblika, v kateri svet postaja toliko moj kolikor tvoj?« Odgovor ima nepozabno ime: DELOVNA AKCIJA. In delovna akcija se enači z mladostjo.

Tako so razmišljali naši brigadirji med vožnjo z avtobusom proti Ljubljani. Za njimi je ostalo enaindvajset dni, za njimi so ostali kubiki trdega kraškega kamenja, litri prelitega znoja. Ostale so ljubezni in prijateljstva, ki so nepozabljiva. Vse to je bila delovna akcija, kot glasna pesem, ki se je razlegala zjutraj, popoldne in zvečer. Toda, naj o svoji prvi akciji govore sami naši brigadirji.

Vesna Pleško – Mercator-Konditor: »Dala sem vse od sebe; naj-

več kar sem mogla. Hočem se odolžiti vsem mladim za vse lepote svobode.

Delovni dan brigadirja je prepoln, od ranega jutra do kasno v noč. Začne se s pesmijo in konča s pesmijo, ker se s pesmijo pove vse. Čas po sončnem zahodu je rezerviran za zabavno-kulturni program. Na sceni pod vedrim nebom, ob tabornem ognju, brez režiserja, se odvija program.«

»Meni je posebno všeč to, da naše kulturno-zabavne prireditve omogočajo vsakemu brigadirju, da pokaže, kaj zna. To daje posebno draž našemu akcijskemu življenju.« Tako misli brigadir ZDRAV-KO NAGODE iz Mercator-Rožnika, TOZD Dolomiti. »Z brigadirskim življenjem je tako: vsak dan je isti in vsak dan je dolg. Vsak nov dan je nova pesem. Ne bi bilo prav pisati o akciji in Mercatorjevi brigadi ne da bi omenili sodelovanje med brigadirji in vaščani vasi Šmarje.«

»Presrečen sem ker sem s svojim delom pomagal, da bodo ti lju-

dje dobili čimprej vodo. Potrebno je bilo občutiti, kako so nas z zanimanjem gledali, do kje smo prišli in če je vodovod že kakšen meter bliže vasi,« pravi **Tone Peklaj-Trasko iz Mercator-Velepreskrbe, TOZD TMI.**

Brigadirji so še povedali, da zdaj mnogo več vedo drug o drugem in da so bolje spoznali mesta, iz katerih so njihovi vrstniki.

Pred slovesom je v avtobusu odjeknila pesem: MI GRADILI SMO ISTRO, ISTRA GRADILA JE NAS.

Ob slovesu v Ljubljani so se v očeh zalesketale solze, izmenjali so se naslovi in poljubi. Drug drugemu so dali obljubo, da se naslednje leto spet srečajo na akciji v Mercatorjevi brigadi in da jih bo še več.

Vse, kar se je dogodilo našim brigadirjem na MDA ISTRA 78, je nemogoče povedati z besedami, ker na delovno akcijo gremo zato, da se občuti lepota življenja, tovarištva, pesmi, dela ...

Nogometni klub Mercator na začetku priprav

Janez Zupančič – Kapetan moštva NK Mercator

Šport je delovno razvedrilo

Zavedamo se, da bo nastop v drugi zvezni nogometni ligi težak, saj lahko izpade iz lige pet moštev ali ena tretjina vseh nastopajočih.

Po odigrani tekmi na turnirju za amaterskega prvaka je trener Gugolj dejal: »Začetek priprav na novo nogometno sezono je 17. julija ob 17. uri na stadionu.« Ta dan, že skoraj uro pred začetkom, nas je bilo že veliko v naših klubskih prostorih v Gerbičevi ulici 61. Poleg znanih, od sonca zagorelih obrazov, je bilo tudi precej novih – tistih, ki želijo pomagati, da bi klub Mercator brez težav nastopal v tem zahtevnem tekmovanju – II. zvezni nogometni ligi.

Po uvodnem obvestilu trenerja Gugolja je sledila predstavitev novih igralcev. Ti so:

Enver Salihhodžić, ki je prišel iz NK Krajina-Cazin, SR BiH; pred tem je dalj časa na stopal za Jedinstvo iz Bihača, nekaj tekem pa je odigral tudi za prvoligaša Partizana iz Beograda.

Dragan Popović je bil vratar nekdanjega drugoligaša Lovčena.

Branko Smiljanić, dosedanji član NK IMT Rakovica pri Beogradu, igra na mestu srednjega napadalca.

Vukašin Rebić, levo krilo, je prej igral pri NK Bačka Subotica.

Marijan Babšek, kljub mladosti dolgoletni igralec Olimpije, lahko igra na različnih mestih v obrambi.

Stevan Samatović, naša največja okrepitev, je bil prav tako dolgoletni standardni igralec Olimpije in zadnja leta eden najboljših srednjih krilcev v prvi ligi.

Seveda pri predstavitvi igralcev, ki so prestopili v klub Mercator, ne smemo pozabiti na Romana Gašperšiča iz Isole, Mirana Žlogarja iz Isole in Leona Podvratnika iz Šmartnega ob Paki, ki imajo v našem klubu že malo daljši status od prej naštetih in so že nastopili na turnirju za amaterskega prvaka Jugoslavije.

Seznam okrepitev pa s tem še ni zaključen. Strokovnemu vodstvu je uspelo pritegniti v naše vrste tudi nekaj mladih igralcev iz ljubljanskih klubov. Stalno trenirata z nami Kitonjić in Škotlek, oba iz Idrije.

Spisek igralcev, ki sem jih le bežno predstavil, je videti precej obširen. Vendar, če želimo imeti kakovostno moštvo, mora biti izbira velika, ker utegnejo vsak nastop spremljati razne poškodbe in kartoni, kar pomeni prisilen počitek in odsotnosti, na katere trener v svojih načrtih mora računati.

Kot že rečeno, začeli smo v ponedeljek 17. julija. Že takoj je bilo opaziti veliko voljo vseh igralcev, kljub temu, da smo se zavedali, da nas čaka vsak dan naporno delo.

Hitro so minili dnevi na treningih v Ljubljani, čeprav so bili iz dneva v dan težji, po treningu v četrtek pa smo se odpeljali v Mozirje na priprave.

Iz našega urnika bi bilo bralcu nemogoče razbrati, kakšna je bila kakovost treninga. Ne bi ponavljal fraz, ki so se v času priprav drugih moštev pojavljale v športnih časopisih; omenil bi samo dejstvo, da igralec včasih sploh ni mogel na kosilo, po večerji pa smo imeli vsi skupaj eno samo željo – čimprej v posteljo.

Prav zares, naši trenerji Gugolj in njegov pomočnik Oblak ter Edo Hočevar (dolgoletni trener Olimpije), ki se je pripravam priključil dva dni kasneje in je imel posebno nalogo – pripravljati naše vratarje (Popovića, Magiča in Dvoržaka) – niso poznali milosti.

Sestavni del vsakih priprav je tudi igranje prijateljskih tekem. Tudi teh ni manjkalo. Že med pripravami v Mozirju smo na željo gostoljubnih domačinov odigrali prijateljsko tekmo z novo ustanovljeno selekcijo Mozirja, ki bo nastopala v slovenski nogometni ligi, in zmagali s 3:2. Naslednjo tekmo smo odigrali z našim konkurentom v republiški ligi, Šmartno ob Paki, in prav tako zmagali s 3:2.

V soboto 29. julija smo se predstavili gledalcem na našem igrišču v Ljubljani v tekmi z drugoligašem Crvenko. Rezultat je bil 1:1.

Rezultati teh tekem na prvi pogled niso bolj obetavni, toda po-

trebno je upoštevati, da smo pred vsako tekmo imeli redni trening s polno obremenitvijo.

Naslednja naša preizkušnja je bila prijateljska tekma z Olimpijo v Ljubljani, na centralnem stadionu. Izgubili smo z 2:1, čeprav je bila igra v naših rokah 85 minut. Ravno 5 minut, ki so še ostale do konca tekme je bilo usodnih za naše moštvo, kajti v tem času smo »dobili« dva gola. Toda naš trener Gugolj je zadovoljen z igro. Tudi 202000 prisotnih gledalcev je bolj vzpodbujalo nas kot Olimpijo, iz časopisov naslednji dan po tekmi pa smo lahko ugotovili, da imajo dobro mnenje o naši igri tudi športni novinarji.

Po vseh teh tekmah in rednemu treniranju tudi po dvakrat dnevno smo v nedeljo 6. avgusta pomerili moči z Rudarjem iz Velenja, ki nastopa v naši ligi, in igrali neodločeno 1:1. Splošen vtis je, da smo precej enaki in da bodo le prvenstvene tekme pokazale, kakšno mesto na lestevici bomo zasedli trije slovenski klubi, nastopajoči v letošnji sezoni v II. zvezni nogometni ligi.

Dnevi hitro tečejo in ni več daleč 20. avgust, ko bo šlo zares. Čaka nas huda preizkušnja v Prijedoru oz. Ljubiji z Rudarjem, ki je v pravkar končanem prvenstvu v II. ligi zasedel solidno 6. mesto.

V imenu igralcev »NK« Mercator se zahvaljujemo uredništvu glasila Mercator za prostor, ki ga namenja poročilom našega kluba. Prepričan sem, da je poteza uredništva pravilna, saj bo na ta način vzpostavljen najboljši kontakt med delavci Mercatorja in igralci kluba o zanimivostih na športnem, poskušal pa bom poseči še na druga področja, povezana z igranjem nogometa.

Kaj boste lahko prebrali v naslednji številki na športni strani

Bralce glasila »Mercator« naj vsaj delno seznanimo, kaj bodo zanimivega prebrali v naslednji številki.

Poročilo o odigranih tekmah našega moštva v prvih štirih tekmah prvenstva v II. zvezni nogometni ligi.

Kratko poročilo o naših nastopih v tekmovalstvu za pokal Maršala Tita na področju SR Slovenije.

Intervju z Milošem Klemencem, dolgoletnim članom našega moštva, sicer pa redno zaposlenim v Delovni skupnosti SOZD Mercator.

Upam tudi, da bo mogoče »pristaviti« še kakšno fotografijo.

Vsi v vrsto!

Obveščanje v temeljnih organizacijah

Matjaž Marinček – Center za obveščanje

»Poročevalec« iz Krškega

Prve štiri letošnje številke glasila kolektiva Agrokombinata Krško smo predstavili v aprilski izdaji našega glasila, tokrat pa smo v uredništvu pregledali še dve.

Majska številka sorazmerno obsežno opisuje noveše naloge sindikata, avtorju pa je za predlogo služilo gradivo »Izhodišča za izpopolnitev organiziranosti in metod delovanja Zveze sindikatov« iz priloge Delavske enotnosti.

Dva prispevka imata dopustniški značaj. Prvi, daljši, v naslovu sprašuje, zakaj je malo prijav za letovanje ob morju in začudeno ugotavlja, da je – kljub precejšnjim zmogljivostim (60 izmen po 10 dni v štirih stanovanjskih prikolicah in 30 izmen v desetih posteljah) in brezplačnemu bivališču – le 20 prijavljenih. Drugi prispevek pa obravnava regrese za letne dopuste.

Letošnja pozeba je kajpak tema, ki je za bralce Agrokombinata izjemno zanimiva. Dva prispevka ločeno opisujeta pozebo v vinogradih in sadovnjakih.

Na štirih straneh glasila so še objavljene vest o povezavi sindikata delovne organizacije z občinskim sindikalnim svetom, vest, ki napoveduje Mercatoriado 78, najava razpisa kreditov za gradnjo stanovanj in dveh kupljenih stanovanj ter vest o mladincih, ki bosta delala na MDB.

Junjska številka je sicer za polovico krajša od prejšnje, pa zato nič manj pestra.

Obvestilo z naslovom »Človek človeku – kri za življenje« poziva delavce na odvzem krvi, obenem pa ugotavlja, da je bilo v lanskem letu vse premalo darovalcev iz Agrokombinata.

Komentar o tem, kako izboljšati obveščanje delavcev, ugotavlja, da bi moral »Poročevalec« med delavce prihajati dvakrat mesečno, objavljati pa bi moral več prispevkov o samoupravnih in gospodarskih dogodkih v TOZD in TOK ter o delu sektorjev skupnih služb, ker sicer ne bo dovolj informacij za uspešno in aktivno samoupravljanje.

Poročilo o novem servisu in trgovini kmetijskih strojev v Krškem najavlja otvoritev in naniža kopico podatkov o novem objektu.

Glasilo zaključuje vest o primeren številu prijav za letovanje ob morju in še prostih zmogljivostih.

V uredništvu Mercatorja sicer vemo, dvomimo pa, da vedo tudi delavci Mercator – Agrokombinata Krško, kdo tako uspešno ustvarja glasilo »Poročevalec«. Še vedno namreč ni nikjer v glasilu osnovnih podatkov o piscih, izdajatelju, uredniku in nakladi.

Najcenejša knjiga

Na 250 prodajnih mestih v Sloveniji, v samopostrežnicah, kioskih in seveda knjigarnah, čakajo ljubitelje branja nove knjige iz zbirke ŽEPNA KNJIGA.

Decembra lani je izšlo v tej zbirki prvih 12 knjig v moderni opremi in vezavi. Hitro so si pridobile številne prijatelje in v tistih trgovinah, kjer jih niso skrili v kak kot, so nekateri najbolj priljubljeni naslovi kmalu pošli.

Letos izhajajo knjige v tej zbirki postopoma. Doslej jih je izšlo osem, tik pred izidom je deveta, VOJNA ZVEZD, po kateri je bil posnet najuspešnejši znanstveno fantastični film vseh časov – knjiga bo prišla v prodajo ob istem času, ko bodo v naših kinematografih začeli vrteti ta film.

Pred tem so že izšle knjige:

SATTLER: Bitka na Neretvi – pričevanje o najbolj krvavi bitki jugoslovanskih partizanov.

ZORMAN: Draga moja Iza – sodobni roman domačega avtorja

PRIKRIL: Pekel na Pacifiku – boji med mornaricama ZDA in Japonske v drugi svetovni vojni

WERTHEIMER: Kleopatra – kraljica, ljubimka in pustolovka na prestolu egipčanskih faraonov

SEGAL: Ljubezenska zgodba – svetovni bestseller, predloga znane mu filmu

KONSALIK: V omami LSD – roman o sužnjih mamil

CAPOTE: Zajtrk pri Tiffanyju – umetniško dognana sodobna povest, po kateri je bil posnet znani film

KOŠIČEK: Ljubezen, spolnost, sreča – nasveti seksologa in psihologa za življenje v dvoje.

Najcenejše teh knjig so po 30.00 din, večinoma se njihove cene gibljejo med 40.00 in 60.00 dinarji, najobsežnejše pa so po 90.00 din. To so cene, ki dosegajo komaj četrtino tiste cene, ki bi jo take knjige imele v normalni trdo vezani izdaji.

Zdrav duh v zdravem telesu

V zadnjem času je bilo v sredstvih javnega obveščanja moč zaslediti vrsto oglasov o Zdravilišču Rogaska Slatina in o zdravlilni mineralni vodi Donat Mg, ki je po bogastvu magnezija prva v Evropi. Namen teh oglasov ni bil, kot zatrjujejo v Rogški Slatini, zgolj komercialen, ampak so nam poskušali priporočiti, kako naj bi zdravo živeli; s tem so sledili višjim družbenim interesom.

Tokrat so se v zdravilišču obrnili tudi na uredništvo našega časopisa in nam ponudili možnost objave kupona, ki ste ga na svoje presenečenje verjetno že opazili. Kupon omogoča vsakemu delavcu Mercatorja, da dobi v času od 15. oktobra do 20. decembra 10% popusta na penzijske usluge v Rogški Slatini – ne glede na to, ali bi prišel

v zdravilišče na preventivno ali pa na rehabilitacijsko zdravljenje. Edini pogoj je, da svoj prihod vsaj 10 dni prej najavi pri recepciji Zdravilišča. Zdravniki specialisti obenem obljublajo, da bodo odgovorili na vsako vprašanje, ki ga boste naslovili na Zdravilišče Rogaska Slatina, Informacijski center Donat Mg, 63250 Rogaska Slatina.

Poročilo za mesec julij

Prišli – odšli

DO oz. TOZD	PRIŠLI	ODŠLI
DELOVNA SKUPNOST SOZD	Vrhovec Stane Bajt Mario Potočnik Tončka Zabukovec Asta Prah Milena	Štular Marija
MERCATOR-ROŽNIK Delovna skupnost	Bučar Angelca	Vranović Danica Gorjanc Borut
Dolomiti, Ljubljana	Kramar Marija Meglen Marija Menard Boža Musec Marta Grbec Adrian Ogrin Darko Gantar Marko Krašovic Olga Simonišek Marija Nared Ivanka Šemrov Marija Križman Mara Miklavčič Marija Bojc Andreja Krašna Mojca Mihevc Florjana Repar Mihaela Lavrič Stanka Jerala Anka Lokovšek Darinka Krstanović Mara Morela Valentina Hrovat Zdenka Ponikvar Vesna Žagar Irena Bradeško Nada Nagode Bernarda Šušmelj Romana Beguš Alenka	Ščavničar Darinka Brezar Vlasta Troha Marija Dednikar Silva
Golovec, Ljubljana	Prime Janja Demec Tomaž Tomažin Marija Poje Andrejka Rozina Franciška Perko Marica Debeljak Irena Žnidaršič Marinka Sever Ivica Vojinović Dragoslava Zakrajšek Franciška Grošelj Ljudmila Kokalj Sonja Levstek Mojca Kraševcec Antonija Railić Dušanka Kastelic Marjan Vegant Magda Bevc Anton Vidic Jana Lokar Alenka Petric Anica	Hribar Nataša Podlogar Franciška Kogovšek Ivan Potokar Irena Dimić Bosiljka Stojić Spomenka
Grmada, Ljubljana	Arko Helena Bizjak Darka Dodić Tatjana Drobnič Tatjana Dvanajšćak Štefka Krošel Marjana Kromar Marinka Lavrič Andreja Lavrič Mira Nikolić Savka Velagić Marija Papež Nada Pintar Majda Slevec Jana Zupan Martina Galič Meliha Zagradišnik Olga Bivšek Rozalija Kovačević Asima	Poseđi Marica Pečjak Ivanka Taljak Helena Bizilj Vera
Gradišče, Trebnje	Fink Drago Zupančič Darinka Prpar Jožica Smolič Irena Kolenc Marija Zupan Sonja	
Preskrba, Tržič	Košnik Helena	Šivic Marija
Jelka, Ribnica	Košir Ivanka Hočevar Božena Levstek Franc	
MERCATOR-VELEPRESKRBA Delovna skupnost	ni sprememb	

Hladilnica, Ljubljana	ni sprememb	
Investa, Ljubljana	ni sprememb	
Standard, Novo mesto	Pungerčar Jožica Blatnik Zdenka Zoran Jožica Skof Jožica Kastelic Milka Fink Tatjana Bele Miran Gal Irma Košale Ema Pavec Mira Blažič Viktorija Šepetavc Jožica Grubar Martin Čukajne Franc Luzar Terezija Miklič Jožica Dolinar Marjana Piletić Marija Kastrec Renata Ajster Zinka Smolič Martin Ratajec Alojzija Tekavec Alojz Robek Albina	Kraševcec Andreja Rangus Marinka
TMI, Ljubljana	Veladžić Senad Paunović Zorica Kuzmanović Mladen Dobrić Marija Zupančič Ida	Janežič Jože Dim Terezija Hren Franc Železnik Helena
Grosist, Ljubljana	Oven Leopold Kavčnik Marjeta Košir Milan Stojčić Zdravko Sadar Boštjan	Sivec Slavko Kamberi Elmaz Resman Mitja Vukšinić Emica Mohar Anica
Steklo, Ljubljana		Salobir Norbert
Spectrum, Ljubljana	Hlupič Danica	Puntar-Kromar Vlasta
MERCATOR-HOTELI GOSTINSTVO Delovna skupnost	ni sprememb	
Kavarna Evropa, Ljubljana		ni sprememb
Kavarna-bar Nebotičnik, Ljubljana	Povšnar Alojz	
Ilirija, Ljubljana	Koprivec Marjan Jeremić Dragica Fišter Slavko Marc Bojan Beslač Džordžija Novaković Mara Lukić Ozrenka Trošt Miha	Prošić Enes Križman Stojan Fratnik Darko Vuković Milica
Jelka, Hrastnik	Gračnar Vinko Flis Ljudmila	
Sremič, Krško	Klavžar Marija Florjanc Irena Sikošek Stanka Dvoršak Jožica Pompe Martina Panić Nežika	Krašovec Renata Pešec Bojan
MERCATOR-AGROKOMBINAT KRŠKO, Krško Delovna skupnost	ni sprememb	
Trgovina-servisi, Krško	Žarn Olga Perc Jožica Mikolavčič Slavko Blatnik Slavica Klenovšek Irena Mlakar Anica Flis Marjan Gunčar Franc	
Vinogradništvo-kleti Kostanjevica		Figar Karlo Jahšen Jože
Meso Kostanjevica	ni sprememb	
Sadjarstvo-poljedelstvo, Krško		Žunec Marija
Temeljna organizacija kooperantov, Krško	ni sprememb	
MERCATOR-KMETIJSKI KOMBINAT SEVNICA Delovna skupnost	ni sprememb	
Proizvodnja, Sevnica	Hvala Jelko Pirc Edvard	Slemenšek Mirko
Trgovina, Sevnica	ni sprememb	
Klavnica, Sevnica	ni sprememb	
TOK Kooperacija	ni sprememb	
MERCATOR-SLOVENIJA SADJE Delovna skupnost		Lelja Ivanka

Hladilnica Zalog	ni sprememb	
Hladilnica Bohova	ni sprememb	
Zunanja Trgovina, Ljubljana		Žnidaršič Maja
Maloobmejni promet, Volčja Draga	ni sprememb	
MERCATOR-CONTAL Delovna skupnost	ni sprememb	
Conimex, Ljubljana	Kapler Vida Sabolek Alojz	
MERCATOR-NANOS POSTOJNA Industrijsko blago, Koper	Potočnik Olga Brnobić Olivija Lavrenčić Silvana Vatovec Marina Korenčić Neža Žerjal Savino Pečar Lucana Blokari Nataša Simčić Vilma Mikac Dušan Rudež Greta	Koler Branka Marušić Branko
Trgovina Rakek	Jakopin Nada Hiti Darja Bizjak Lilijana Bavec Marta	Mulec Rado
MERCATOR-EMBA, Ljubljana	ni sprememb	
MERCATOR-SADJE ZELENJAVA Ljubljana	Sever Bernarda Mustaver Zlatko Farkaš Ana	Hribar Marija
MERCATOR-SLOGA, Gornja Radgona	Ocepek Tatjana Megla Ivan Zorko Karel Lorbek Franc Marinić Nada Breznik Milena Fekonja Ida Tkalič Jožica Kniplič Zdenka Strniša Sabina Šteyer Marijana	Čarni Angela Strniša Franc Brus Emilija
MERCATOR-ZARJA, Ormož	Čeh Marijana Črček Danica Hergula Stanka Horvat Ida Herman Ivan Imerović Milan Kolar Jelka Krnjak Antonija Lašić Danica Lazar Stanko Majcen Ciril Muhić Ana Muhić Angela Pevec Marta Pesrl Alenka Rauter Irena Toplak Dragica Vesenjak Olga	Bedrač Ivanka Blažeković Vitomir Buhin Ljubica Dolinar Rozalija Gaberc Elizabeta Jambriško Zdenka Kuharić Valentina Krabonja Stanka Krstić Pavla Lukačić Rozika Nemec Marija Pleger Marija Vilaj Marica Vizjak Zvonimira Voršić Majda
MERCATOR-POTROŠNIK, Lenart v Slovenskih goricah	Klajnošek Antonija Golob Darinka Kaučić Cilka Grajfoner Majda Ketis Alojz Krajnc Cilka Rodošek Dušan Fištravec Janez Prošić Lidija Kolar Slavica	Hamonajec Pavla
MERCATOR-KONDITOR Ljubljana	Prijol Jelka Tekavec Nada Škrli Stanko	Soko Marija
MERCATOR-PEKARNA Grosuplje	ni sprememb	
skupaj	212	65

DO IN TOZD, KI NISO POSREDOVALE PODATKOV

Veleblagovnica Beograd
Trgopromet Kočevje
Cibes Ljubljana
MERCATOR-RUDAR Idrija
MERCATOR-NANOS Postojna
Izbira Postojna
Preskrba Portorož
Detalj Buje
Opskrba Čabar
Sadje Koper-Dekani
TMI Postojna
Avtomaterial Koper
Grosist Postojna
MERCATOR-PANONIJA Ptuj
MERCATOR-UNIVERZAL Lendava
MERCATOR-PRESKRBA Krško
MERCATOR-SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE Hrastnik
MERCATOR-KMETIJSKA ZADRUGA CERKNICA

Ljubljanski dnevnik je 12. avgusta zabeležil ponovno srečanje 35 Mercatorjevih brigadirjev, ki so se samoiniciativno zbrali in odpovali v Šmarje nad Koprom na udarniški dan in tako še enkrat prispevali svoj delež pri graditvi vodovodnega in kanalizacijskega omrežja.

Delavska enotnost je 19. avgusta v prispevku pod naslovom »V Ptuj bo zaključek Mercatoriade«, zapisala, kako potekajo priprave delavcev SOZD Mercator na finale Mercatoriade '78, ki bo med 8. in 9. septembrom v Ptuj. »Nedvomno gre za eno najbolj množičnih športnih tekmovanj članov neke SOZD, še posebej, ker danes zdru-

žuje Mercator temeljne in delovne organizacije združenega dela, ki imajo svoje sedeže iv občinah po Sloveniji, Srbiji in Hrvaški. Ta športna srečanja imajo vsestranski in neprecenljiv pomen, saj se delavci na ta način med seboj spoznavajo ter tako krepijo prijateljstvo, enotnost in bratstvo. Poleg tega pa taka srečanja prispevajo k medsebojni izmenjavi izkušenj pa tudi k uveljavljanju samoupravnih odnosov.«

Dolenjski list je 17. avgusta objavil prispevek o kmečkem prazniku v Krškem, ki ga je 13. avgusta pripravil Mercator-Agrokombinat Krško. Pričel se je s tekmovanjem mladih traktoristov, kon-

čal pa s povorko, v kateri je Mercator-Agrokombinat Krško med drugimi predstavil stroje za poljska dela, sadjarstvo in vinogradništvo.

Delo je 23. avgusta objavilo zapis o Mercatorjevi TOZD Kavarna Evropa (Mercator – Hoteli-gostinstvo), ki je zaradi obnove za obiskovalce že dlje časa zaprta. Predvidevajo, da bo kavarna znova odprta v začetku oktobra. Odslej bo razdeljena na tri samostojne lokale. Na prejšnjem mestu bo ostala le še slaščičarna. V nekdanjem kavarniškem delu bosta sedaj dva lokala, v večjem kavarna, v manjšem delu, z vhodom z Gosposvet-

ske ulice, pa dnevni bar. Oprema nove kavarne naj bi gostom pričarala vzdušje prave stare dunajske kavarne (Kavarna Evropa letos praznuje 110. obletnico obstoja). Izboljšali pa bodo še marsikaj. Med drugim obljudljajo bogat izbor slaščic in jedi. Katera bodo ta jedila, sedaj še nočejo izdati.

Znana terasa kavarne bo še naprej ostala pod isto streho, tako da nam dobrega sladoleada ne bo več treba iskati kje drugje. Najbolj razveseljiva novica pa je, da Kavarna Evropa težkega finančnega položaja – prenova je namreč zahtevala precej sredstev – ne bo reševala z visokimi cenami v svojih lokalih.

Ljubljanski Dnevnik je 24. avgusta objavil fotovest o hotelu Bor na Črnem vrhu nad Idrijo. »Hotel Bor v tem krogu je eden lepših na Primorskem in turisti se pri njem radi ustavijo. Za daljše bivanje v njem se pa ne odločajo radi.

Vzrok je v tem, da v hotelu manjkajo športna in rekreacijska igrišča, pa tudi otroci si morajo sami urediti zasilna igrišča na travnikih v bližini hotela, kljub takemu stanju pa letos v hotelu Bor beležijo izredno dobro turističnóbero, kar je še en dokaz več, da se kraju ponujajo, seveda z novo naložbo v turistične objekte, dobre perspektive.«

Gradbena mehanizacija v rokah učencev v trgovini

Gostinstvo in turizem

Center za obveščanje

Hotel Bor živi

Na planoti pod Črnim vrhom nad Idrijo, ob cesti Godovič-Ajdovščina, je Mercatorjev hotel Bor to sezono polno zaseden. Ta hip imajo 84 gostov, s čimer so zasedene vse ležiščne kapacitete. Gostje, predvsem tujci, tu iščejo zdravega zraka.

Domači gostje so prišli iz puljskega Uljanika, 29 je Holandcev, 19 Italijanov, pa še kak Francoz, Libanonec itd. Domači gostje in Italijani so pretežno zastopani z družinami, medtem ko so Holandci predvsem ostareli ljudje.

Holandska skupina je tukaj že drugič letos, kar vsekakor priča o določenem uspehu hotela.

Ob vsem tem pa je treba zapisati, da ima hotel z gosti vendarle več sreče kakor zaslug, kajti Holandci so prispeli z avtobusom, s katerim prireajo izlete v lastni priredbi, tako da so v hotelu na kosilu le 3 x tedensko. Prav tako je hotel brez skrbi glede Italijanov. Tudi ti imajo svoje avtomobile in se vozijo na izlete v bolnišni-

co Franjo, v Istro in Slovensko Primorje.

Hotel sam nudi ples na živo glasbo ob sobotah, kegljišče – kakor so povedali – sproti usposablja, za vsako skupino pa priredi piknik v bližnjem gozdu. Holandski skupini so ob drugem prihodu podarili tudi spominke in idrijske čipke.

Sicer pa so na voljo, kakor so nam povedali v hotelu, sprehodi po okolici, uživanje na čistem zraku in lastna iznajdljivost – bodisi kartanje bodisi tombola. Tako vse do konca sezone. Oktobra pa bo hotel prazen. Ostane tako imenovani seminarski turizem. Toda tudi za seminarje je hotelov dovolj in je ponudba – boljša ali slabša – odločilna.

Poročilo naših brigadirjev z MDA »Istra 78«

Vučko Ivan – M-Emba

Mala velika brigada

V nedeljo, 30. 7. 1978, se je iz Šmarij vrnila MDB SOZD Mercator. Verjetno pred odhodom naših brigadirjev na akcijo nihče ne bi upal trditi, da se bo ta četica dvaindvajsetih brigadirjev ter dveh brigadirk vrnila med nas kot najboljša brigada druge izmene na MDA »ISTRA 78«.

Že ko smo odhajali na akcijo, smo se zavedali, da nas čaka težka naloga. Vedeli smo, da smo prva brigada, ki jo je sestavila delovna organizacija in zato smo se še bolj trudili. Bela zastava z veliko rdečo črko M nas je 21 dni spremljala na delovišče in z njega. Že ob zaključku prve deкаде smo bili presenečeni, kajti že takrat so nas proglasili za najboljše. Še posebej smo bili srečni zato, ker sta nas prav takrat obiskala predstavnika SOZD Mercator, Stane Vrhovec ter Jaro Novak. Vedeli smo, da bosta to, kar sta slišala o naši brigadi, prenesla med ostale člane velikega kolektiva.

Čeprav smo bili ob zaključku prve deкаде proglaseni za najboljše, se zaradi tega nismo prevzeli. Nasprotno, še bolj smo poprijeli za delo, tako na trasi kakor tudi v naselju. Še bolj je zaživeló idejno-politično delo. K temu pa smo največ pripomogli štirje člani ZK. Tudi v športu nismo zaostajali.

Ob vsem tem bi bilo lepo in prav, če povem, da smo imeli še en zelo pomemben obisk. Obiskala sta nas France Popit in Ljubo Jasnič. Najbolj zanimivo pri tem je, da sta se še največ zanimala za Mercatorjevo brigado in o njej malo več povprašala komandanta akcije.

Vsak začetek ima konec in tako se je približevala koncu tudi druga

izmena na MDA »ISTRA 78«. V soboto, 29. 7. 1978, je bil zadnji delovni dan in obenem tudi udarniški. Mi, Mercatorjevi brigadirji, smo ga kronali po svoje. Nismo se ustrašili trdega laporja, skal, nezonsne vročine. Nismo se ustrašili nanovo dobljenih žuljev, prijeli smo za krampe in lopate in zakopali v ta lapor, kot zakopljje krt v najmehkejšo črtnico. Toda ni nam bilo žal! 222% presežka norme, ki smo ga dosegli ta dan, je ponovna priča temu, da smo bili najboljši, saj smo ta udarniški dan krepko pustili za seboj vse brigade.

Še nekaj uradnih ocen in uspehov naše brigade na tej akciji: celotna brigada je dobila trak akcije, bili smo šestkrat udarni, in sicer na udarni dan 16. julija s presežkom norme 137%; udarni ob koncu prve deкаде; udarni na udarni dan 22. julija s presežkom norme 151%; udarni na zadnji udarni dan 29. julija s presežkom norme 222%; udarni ob zaključku izmene; udarništvo za izredno težke delovne pogoje.

Po teh rezultatih je razvidno, da smo osvojili polno število udarništev.

Kar zadeva rezultate dela v naselju, so naslednji: Ocena za idejno-politično delo je 10. Izdali smo 13 stenskih časopisov od 10 obveznih. Ocena za kulturno delo je 10.

Izdali smo 4 biltene od 3 obveznih. Ocena za jutranjo telovadbo je 10. Ocena za ureditev spalnic je 10. Celotna brigada pa je dobila tudi 2 priznanji za družbene dejavnosti!

Pripravili smo dva taborna ognja, prvega s predstavitvijo SOZD MERCATOR, drugega s kulturno zabavnim programom. Imeli smo tudi kviz-tekmovanje, kjer smo med brigadami zasedli drugo mesto. Ob tem se zahvaljujemo Mercator-Embi za praktična darila, katera so dobili udeleženci tega kviza.

Tudi najzaslužnejši brigadirji naše brigade so dobili priznanja in pohvale. Tako se sedaj na prsih desetih brigadirjev in ene brigadirke lesketajo udarniške značke. Naziv udarnika so dobili: Vesna Pleško, Stevo Došenović, Tone Peklaj, Ivan Vučko, Zdravko Nagode, Alojz Ferkul, Lado Pompe, Bojan Šmid, Edin Perviz, Bogdan Gerk, Alojz Ferkul in Ivan Vučko. Še pohvale za težko delo na kompresorju. Med vse ostale je bilo podeljenih še 9 priznanj in pohval; Robertu Draksljerju za delo na kompresorju.

Razumljivo, da je bilo slovo brigade izredno težko. Edino, kar je lahko vsak posameznik izustil, je bilo:

NASVIDENJE NA »ISTRI 79«

Gostinstvo in turizem

Jaro Novak – DS SOZD

Simpatična gostja

Gostilna Majolka ob Vodnikovih cesti v Šiški. Avgustovsko popoldne ob pol petih na vrtu. Novodošli gost naroči kosilo, nakar se prepusti odlomkom pogovorov, ki jih nehoté mora slišati od sosednjih miz.

Najbližje je žensko omizje. Mnenjski vodja (lider) je prvakinja v gostobesednosti, v korajži pri konjaki in pivih, ostale tri bolj ali manj pritrjujejo, se strinjajo, še pomagajo, da se obdrži nekakšna rdeča nit. Drobec nekega podaljšanega sredinega delovnika, ki ga je odneslo v oštarijo k tovariškem pomenku.

Med temi tovarišicami sedi mlajša, simpatična gostja, ki zmereno posega v razgovor in deluje kot katalizator, razumevajoče, ne da

bi se je postopna euforičnost dotaknila. Naročajo še konjak, pivo. »To boš pa ja še prenesla...«

Na okencu, ki gleda iz kuhinje na vrt, se spre natakark z nevidno osebo v notranjosti. »Prav, če sediš, grem pa sedet še jaz,« in izginje.

Popoldanski gost vendarle dobi kosilo, ki ni slabo, in dalje nehoté poslušá pogovor pri sosednji mizi. »Ampak tale pa ima napet šotor,« pravi liderka za nekega pasanta ob njegovi mizi. Ena odobrava, druga se je potuhnila, simpatična gostja se smehlja.

Tako mine pol ure, mine štirideset minut. Omizje je naročilo novo rundo. Ali je simpatična gostja naročila tudi zase, ni bilo vidno. Natakark je medtem ohladil jezo in se pobrigal za potrpežljive goste.

Takrat pa pokliče iz notranjščine gostilne natakarka:

»Poslušaj, pojdi streč, notri te čaka polna soba.«

Spočetka ni mogoče ugotoviti, komu to velja. Šele počasi se izza mize gostij, ki bodo še korajžno sedele bržkone do večera, dvigne simpatična gostja in pokaže se ljubelek bel predpasniček.

Komur že je naklonila po tistem izginotju v notranjščini svojo bližino, naklonjenost in postrežbo, je moral biti po tako čakani blazen.

Dopoldan istega dne so nam v upravi hotela Ilirija pripovedovali o slabo plačanih kadrih v gostinstvu, o pomanjkanju natakarkjev in o drugih težavah. Isto poslušam v zdravstvu, isto v uradih, isto... Povsod pa sedi kdo, ki bi moral stati, povsod je kdo gost, ko moral biti gostitelj, povsod kdo čaka in ga ne bo zato nikdar več...

Popoldanski gost je pojedel in si otrl usta s papirnati prtičem. Na njem je natisnjen znani zeleni emblema Hotela Ilirija.

To pot sem bil zadovoljen, da je manjkal oranžni Mercatorjev »M«.

Doma in po svetu je po svojih sadnih sokovih Fructal-Alko zelo poznan. Odlična kakovost, paleta različnih okusov ter praktična in lična embalaža sta Fructalovim sokovom odprla vrata v slehernó prodajalno, v vsak dom. Piko na i pa je Fructal dodal lani, ko je na tržišče poslal Frutek. To so povsem naravni sadni sokovi, namenjeni našim najmlajšim.

K vsemu temu pa seveda pripomore tudi dobra reklama. Tale fotografija prikazuje izložbo v naši prodajalni na Titovi 89 v Ljubljani. Prav vabljiva je in nedvomna ena najlepših v tistem delu Ljubljane. Aranžer Igor Pirnar že ve, kaj vleče...

Mile Bitenc

Benko je tu!

V četrtek, 25. avgusta, je v Embi stekla poskusna proizvodnja kakava Benko. Nov izdelek, o katerem smo pisali že v eni prejšnjih števil, ki končno tu in v kratkem bo tudi v prodajalnah.

V prizadevanjih, da bi čimprej ugodili potrošniku in mu ponudili kakovosten izdelek, se je Emba tokrat odločila za kakao Benko. Pri nas je novost, v svetu pa že dobro poznan.

Tehnologijo so odkupili od bencema

Prva paleta! Direktor M-Emba Boris Vauptič s tehničnim direktorjem firme Bensdorf iz Dunaja ob prvih dozah Benka.

Šesterica iz Metlike je zmagala v Ljubljani v vlečenju vrvi že s tem, da se je pripeljala na predtekmovalje.

mercatoriada / ptuj 78

Center za obveščanje

Na Ptuj pojde 92 ekip Mercatorja

S tekmovanji v vlečenju vrvi v soboto, 26. avgusta se je zaključil glavni program športnih iger Mercatorja. Ekipa se bodo srečale na igriščih Ptujskih toplic in Ptuja v soboto in nedeljo, 9. in 10. septembra. Prireditelj je ob enem namenjena srečanju kolektivov, aktivistov in vodilnih delavcev SOZD ter obisku kulturnih in turističnih privlačnosti krajev, kjer delajo delavci Mercator – Panonija Ptuj, ki je vse poskrbel za sprejem in ugodno počutje tekmovalcev ter gostov.

Za ekipe je med drugim pripravljeno taborniško vzdušje v taborišču, katerega bo dal na voljo skupaj s svojo kuhinjo tamkajšnji garnizon JLA.

Program s prospektom bodo organizacije prejele na svoje naslove v prvem tednu septembra. Srečale pa se bodo naslednje ekipe:

Mali nogomet (po predtekmovalnih):

- Delovna skupnost SOZD Mercator,
- DO Agrokombinat Krško,
- DO Nanos Postojna,
- DO Panonija Ptuj,

Rokomet (brez predtekmovalnih):

- DO Nanos Postojna,
- TOZD Metlika,
- DO Slovenija sadje,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Preskrba Krško,

Odbojka moški (brez predtekmovalnih):

- DO Nanos Postojna,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Sloga Gornja Radgona,

Odbojka ženske (brez predtekmovalnih):

- TOZD Ilirija Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,

Tenis (brez predtekmovalnih): prijaviteljnih 18 tekmovalcev

Namizni tenis moški (po predtekmovalnih):

- TOZD Investa Ljubljana,
- Delovna skupnost SOZD Mercator,

Namizni tenis ženske (brez predtekmovalnih):

- DO Emba Ljubljana,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Univerzal Lendava,
- DO Nanos Postojna,

Namizni tenis ženske (brez predtekmovalnih):

- DO Emba Ljubljana,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Univerzal Lendava,
- DO Nanos Postojna,

Namizni tenis ženske (brez predtekmovalnih):

- DO Emba Ljubljana,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Univerzal Lendava,
- DO Nanos Postojna,

Namizni tenis ženske (brez predtekmovalnih):

- DO Emba Ljubljana,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Univerzal Lendava,
- DO Nanos Postojna,

Mercator

Glasilo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3 – Izdaja Center za obveščanje SOZD – Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana; telefon 21-811, int. 98 – Ureja Uredniški odbor: Ivan Brečko, Slavka Damjanović, Dušan Dolinar, Anton Kočvar, Marjan Pogačnik, Nada Rihtar (predsednica) – Odgovorni urednik: Jaro Novak (telefon: 23-424) – Novinar in lektor: Matjaž Marinček (telefon 21-488) – Tajnica redakcije: Danica Prosen (telefon 21-488) – Tehnični urednik: Dušan Lajovic – Tisk ČGP Delo – Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov – Izhaja zadnji petek v mesecu – Glasilo prejema brezplačno vsi delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojeanci SOZD Mercator – Naklada: 11.100 izvodov.

Vabimo vas na sejme

Kratek vodič po sejmi, ki nas v letošnjem letu še čakajo

Ko se poletje počasi nagiba v jesen, se začenja vrsta sejmov. Takšnih, ki so pripravljeni le kot razstava, in takšnih, ki so več ali manj potrošniškega značaja. Na velikem številu sejmov sodeluje tudi Mercator. Če radi obiskujete takšne prireditve, potem bo morda prav, da povemo kje in kdaj so.

Zamudili ste že Mednarodni Gorenjski sejem v Kranju, ki je bil od 11. do 21. avgusta. Na tem potrošniškem sejmu je razstavljala in prodajala TOZD Preskrba Tržič (Mercator-Rožnik).

Od 19. do 27. avgusta je bil v Gornji Radgoni Kmetijsko-živilski sejem. Mercator-Sloga je razstavljala in prodajala predvsem pohištvo in gospodinjske stroje, nekaj kmetijske mehanizacije in tekstil. Razstavljali so še: Mercator-Emba, Mercator-Agrokombinat Krško, Mercator-Sadje zelenjava, Mercator-Kmetijski kombi-

nat Sevnica in Mercator-Panonija, TOZD Zaščita Kidričevo.

Ljubljana je v tem času steešče vseh »vinskih poti«. Na Gospodarskem razstavišču je od 28. avgusta do 3. septembra mednarodni Vinski sejem, na katerem kot razstavljalec sodeluje tudi Mercator-Agrokombinat Krško.

Ljubitelji cvetja, gob in vsi tisti, ki jih zanima, kaj so letos pridelali kmetijski proizvajalci, bodo nedvomno radi prišli na Gospodarsko razstavišče v Ljubljani spet v mesecu septembru. V času od 8. do 11. bo tam namreč Vrtnarska razstava. Pridelke sadja in zelenjave, ki jih prodajamo v Mercatorju, bodo na razstavi prikazali Mercator-Sadje zelenjava in oba kombinata (Mercator-Agrokombinat Krško in Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica).

Pomembna mednarodna prireditev je jesenski Zagrebski vele-

sejem (od 15. do 24. septembra). Letos bomo na preurejenem razstavnem prostoru predstavili domače proizvajalce in trgovino.

Zanimiva razstava je sejem Sodobna elektronika. Tudi ta bo na GR v Ljubljani; od 2. do 6. oktobra bo na tej razstavi sodeloval tudi Mercator-Contal.

Mercator-Slovenija sadje sodeluje – razen na domačih sejmskih prireditvah – tudi v tujini. Še to jesen bo sodeloval na tehle sejmi v Avstriji: od 2. do 10. septembra v Oberwartu, od 23. septembra do 1. oktobra v Innsbrucku in od 30. septembra od 8. oktobra v Grazu. Razstavljali bodo polizdelke in končne izdelke (vloženo sadje, predelano v sok, pulpe itd.). Na teh sejmi pa bodo sodelovali predvsem zaradi sejmskih kontingentov. Na sejmu v Grazu bo sodeloval tudi Mercator-Contal na področju sodobne elektronike.

Integracije po ljudsko

Kristina Antolič – M-Panonija, TOZD Maloprodaja

Poročni oklie

Sosedi dve sta vsovali – v maju že sta se sestali, da skupaj vse moči bi zbrali – integracijo speljali. Že vrabci čivkajo na strehi – Izbira in Mercator – Panonija se bosta vzela, Ker komisija pridno dela, se nova shema že obeta. Veliko kruha bo seveda pa še kakšna žlica meda. V oktobru bodo svate zbrali, ženitev srečno izpeljali. Se preden se bo reklo »DA«, bo treba najti ime za oba, ki bosta v Ptuj združeno cvetela – če integracija bo uspela.

Sekretariat KO sindikata

Kolektivi Mercatorja!

Prve letne športne igre, Mercatoriada 78, se bližajo koncu. V soboto, 26. avgusta 1978, so se pomerili še tekmovalci v vlečenju vrvi, nakar se bo 480 tekmovalcev zbralo v soboto in nedeljo, 9. in 10. septembra 1978 na zaključku iger na Ptuj.

Prireditelj je vsled svoje množičnosti dobila značaj in pomen združene akcije vseh naših organizacij za uresničitev družabnih in športnih potreb vseh delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator.

Sekretariat Koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata priporoča organizacijam, da v soboto ali nedeljo, 9. ali 10. septembra, organizirajo enodnevni izlet svojih članov na Ptuj, kjer bodo bodrili svoje ekipe v finalnem srečanju, hkrati pa si bodo lahko ogledali kulturne in turistične znamenitosti mesta Ptuja in Ptujskih toplic.

Program prireditve Mercatoriada 78 bodo vse TOZD in DO ter športni poverjeniki prejeli na svoj naslov po 1. septembru.

Nasvidenje na Ptuj!

Predsednik KO OOS
SOZD Mercator
Marjan Gradišar

- DO Sadje zelenjava Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Zarja Ormož,
- DO Rožnik Ljubljana,
- Balinanje (brez predtekmovalnih):
- Delovna skupnost SOZD Mercator,
- TOZD Izbira Postojna,
- TOZD TIM Postojna,
- TOZD Grosist Postojna,
- DSSS Nanos Postojna,

Plavanje moški (brez predtekmovalnih):

- Delovna skupnost SOZD Mercator,
- DO Rožnik Ljubljana,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- TOZD Spectrum Ljubljana,
- TOZD Conimex Ljubljana,
- DO Slovenija sadje Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- TOZD Zaščita Kidričevo,
- DO Sloga Gornja Radgona,
- DO Univerzal Lendava,
- DO Potrošnik Lenart,

Plavanje ženske (brez predtekmovalnih):

- DO Rožnik Ljubljana,
- TOZD Grosist Ljubljana,
- TOZD Sremič Krško,
- DO Slovenija sadje Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- TOZD Zaščita Kidričevo,
- DO Univerzal Lendava
- Šah (po predtekmovalnih):
- DO Univerzal Lendava,
- TOZD Hladilnica Ljubljana,
- TOZD Ilirija Ljubljana,
- (TOZD Jelka Ribnica ni posredovala podatka)

Mini golf moški (brez predtekmovalnih):

- Delovna skupnost SOZD Mercator,
- DO Rožnik Ljubljana,
- TOZD Conimex Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- DO Potrošnik Lenart,

Mini golf ženske (brez predtekmovalnih):

- Delovna skupnost SOZD Mercator,
- DO Panonija Ptuj,
- TOZD Zaščita Kidričevo,

Pikado (brez predtekmovalnih):

- Delovna skupnost SOZD Mercator,
- DO Nanos Postojna,
- DO Rožnik Ljubljana,
- DO Panonija Ptuj,
- TOZD Zaščita Kidričevo,
- DO Univerzal Lendava,
- DO Potrošnik Lenart,

Vlečenje vrvi (po predtekmovalnih):

- DO KZ Cerknica,
- TOZD Metlika,
- DO Agrokombinat Krško,*
- TOZD Veleprodaja Ptuj

Finalisti v vlečenju vrvi so tudi vrli fantje iz Mercator-Agrokombinata Krško. Vse foto: Jaro Novak